

II

(Istatymo galios neturintys teisės aktai)

DIREKTYVOS

TARYBOS DIREKTYVA 2013/59/EURATOMAS

2013 m. gruodžio 5 d.

kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 31 ir 32 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą, parengtą gavus asmenų, kuriuos paskyrė Mokslo ir technikos komitetas iš valstybių narių mokslo ekspertų, grupės nuomonę ir pasikonsultavusi su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) Euratomo sutarties 2 straipsnio b punkte numatyta nustatyti vienodus saugos standartus, kad būtų apsaugota darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikata. Euratomo sutarties 30 straipsnyje apibrėžti darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų pagrindiniai standartai;
- (2) siekdama atlikti savo užduotį, Bendrija pagrindinius standartus pirmą kartą nustatė 1959 m. vasario 2 d. priimdama direktyvas, kuriomis nustatomi darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų pagrindiniai standartai⁽¹⁾. Direktyvos keletą kartų buvo patikslintos, paskutinį kartą priėmus Tarybos direktyvą 96/29/Euratomas⁽²⁾, kuria buvo panaikintos ankstesnės direktyvos;

(3) Direktyvoje 96/29/Euratomas nustatyti pagrindiniai saugos standartai. Tos direktyvos nuostatos taikomos įprastoms ir avarinėms situacijoms ir jos buvo papildytos konkretesniais teisės aktais;

(4) Tarybos direktyva 97/43/Euratomas⁽³⁾, Tarybos direktyva 89/618/Euratomas⁽⁴⁾, Tarybos direktyva 90/641/Euratomas⁽⁵⁾ ir 2003 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 2003/122/Euratomas dėl didelio aktyvumo uždaryjū radioaktyviųjų šaltinių ir paliktųjų šaltinių kontrolės⁽⁶⁾ apima skirtingus konkrečius aspektus, kuriais papildoma Direktyva 96/29/Euratomas;

(5) kaip pripažino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo praktikoje, Euratomo sutarties 2 straipsnio b punktu Bendrijai pavestos užduotys nustatyti vienodus saugos standartus, kad būtų apsaugota darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikata, valstybei narei nekliudo, išskyrus atvejus, kai tai aiškiai nustatyta standartuose, numatyti griežtesnes apsaugos priemones. Kadangi šia direktyva numatytos būtinausios taisyklės, valstybėms narėms neturėtų būti kliudoma patvirtinti arba toliau taikyti griežtesnes priemones šia direktyva reglamentuojamoje srityje, nedarant poveikio laisvam prekių ir paslaugų judėjimui vidaus rinkoje, kaip apibrėžta Teisingumo Teismo praktikoje;

(6) Mokslo ir technikos komiteto paskirta ekspertų grupė rekomendavo, kad pagal Euratomo sutarties 30 ir 31 straipsnius nustatytais pagrindiniais saugos standartais

⁽¹⁾ OL L 11, 1959 2 20, p. 221.

⁽²⁾ 1996 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 96/29/Euratomas, kuria nustatomi darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų pagrindiniai saugos standartai (OL L 159, 1996 6 29, p. 1).

⁽³⁾ 1997 m. birželio 30 d. Tarybos direktyva 97/43/Euratomas dėl asmenų sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės pavojaus, susijusio su medicinine apšvita (OL L 180, 1997 7 9, p. 22).

⁽⁴⁾ 1989 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 89/618/Euratomas dėl plačiosios visuomenės informavimo apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones ir atliktinus veiksmus nepaprastosios radiologinės padėties atveju (OL L 357, 1989 12 7, p. 31).

⁽⁵⁾ 1990 m. gruodžio 4 d. Tarybos direktyva 90/641/Euratomas dėl komandiruoju darbuotojų, dirbančių kontroliuojamose zonose, kuriose jie gali būti veikiami jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos, apsaugos darbo metu (OL L 349, 1990 12 13, p. 21).

⁽⁶⁾ 2003 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 2003/122/Euratomas dėl didelio aktyvumo uždaryjū radioaktyviųjų šaltinių ir paliktųjų šaltinių kontrolės (OL L 346, 2003 12 31, p. 57).

turėtų būti atsižvelgta į naujas Tarptautinės radiologinės saugos komisijos (TRSK) rekomendacijas, visų pirma TRSK leidinyje Nr. 103 pateiktas rekomendacijas ⁽¹⁾, ir kad jie turėtų būti tikslinami atsižvelgiant į naujus mokslinius įrodymus ir veiklos patirtį;

- (7) šios direktyvos nuostatose turėtų būti vadovaujama TRSK leidinyje Nr. 103 nustatyta situacija grindžiamu metodu ir turėtų būti atskirtos esamosios, planuojamosios ir avarinės apšvitos situacijos. Atsižvelgiant į šią naują sistemą direktyva turėtų apimti visas apšvitos situacijas ir visas apšvitos kategorijas, t. y. profesinę, gyventojų ir medicininę apšvitą;
- (8) šioje direktyvoje termino „įmonė“ apibrėžtis ir jo vartojimas darbuotojų sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės kontekste nedaro poveikio teisės sistemoms ir darbdavio pareigų nustatymui, nustatytiems nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Tarybos direktyva 89/391/EEB ⁽²⁾;
- (9) išmatuojamų kiekių dozių apskaičiavimas turėtų būti grindžiamas moksliskai nustatytais vertėmis ir sąryšiais. Rekomendacijas dėl tokių dozių koeficientų skelbia ir atnaujina TRSK, atsižvelgdama į mokslo pažangą. Anksčiau TRSK leidinyje Nr. 60 ⁽³⁾ paskelbtomis rekomendacijomis grindžiamų dozių koeficientų rinkinys pateikiamas TRSK leidinyje Nr. 119 ⁽⁴⁾. Tačiau TRSK leidinyje Nr. 103 TRSK paskelbė naują dozių apskaičiavimo metodiką, grindžiamą naujausiomis žiniomis apie spinduliuotės keliamą riziką, ir į tai, kai įmanoma, turėtų būti atsižvelgta šioje direktyvoje;
- (10) TRSK leidinyje Nr. 116 ⁽⁵⁾ yra paskelbtos pagal naują metodiką apskaičiuotos išorinės apšvitos vertės ir sąryšiai. Šie duomenys ir vykdančią veiklą naudojami nusistovėję kiekiai turėtų būti naudojami šios direktyvos tikslais;
- (11) kalbant apie vidinę apšvitą, nors TRSK leidinyje Nr. 119 sujungė visus anksčiau paskelbtus dozių koeficientus (remdamasi TRSK leidiniu Nr. 30), šis leidinys bus atnaujintas, o jame lentelėse pateikti koeficientai bus pakeisti TRSK leidinyje Nr. 103 nustatytais svoriniais spinduliuotės bei audinio daugikliais ir fantomais grindžiamomis vertėmis. Komisija paprašys Euratomo sutarties 31 straipsnyje nurodytos ekspertų grupės toliau stebėti

mokslo pažangą ir pateiks rekomendacijų dėl visų atnaujintų verčių, sąsajų ir koeficientų, įskaitant susijusius su radono sukelta apšvita, atsižvelgdama į atitinkamas ekspertų grupės nuomones;

- (12) Euratomo sutarties 30 straipsnyje nustatyta, kad „pagrindiniai standartai“ turi apimti „didžiausias leistinas dozes, nepažeidžiančias nustatytų saugos reikalavimų“. Todėl šiuo tikslu šioje direktyvoje turėtų būti nustatytos vienodos ribinės dozės;
- (13) profesinės ir gyventojų apšvitos metinės efektingos ribinės dozės turėtų būti paliekamos tokios, kokios yra šiuo metu. Tačiau nebeturėtų būti reikalaujama nustatyti penkerių metų vidurkį, išskyrus nacionalinės teisės aktuose apibrėžtas ypatingas aplinkybes;
- (14) atsižvelgiant į naują mokslinę informaciją apie audinių reakcijas, atitinkamais atvejais optimizavimo principą reikia taikyti ir lygiavertėms dozėms, kad dozės būtų, kiek tai protingai įmanoma, kuo mažesnės. Šioje direktyvoje taip pat turėtų būti laikomasi naujos TRSK rekomendacijos dėl akies lęšiukui taikomos lygiavertės ribinės dozės profesinės apšvitos atveju;
- (15) pramonės subjektai, perdirbantys gamtinės kilmės iš žemės gelmių iškasamas radioaktyvias medžiagas, sukuria vis didesnę apšvitą, kuri veikia darbuotojus ir, jeigu medžiagos išleidžiamos į aplinką, gyventojus;
- (16) apsauga nuo gamtinės spinduliuotės šaltinių turėtų būti visapusiškai įtraukta į bendruosius reikalavimus, o ne atskirai aptariama konkrečioje antraštinėje dalyje. Visų pirma medžiagas, kurių sudėtyje yra gamtinės kilmės radionuklidų, perdirbantiems pramonės subjektams turėtų būti taikoma ta pati reguliavimo sistema, kuri taikoma kitų rūšių veiklai;
- (17) tikslinga šioje direktyvoje nustatyti radono koncentracijos patalpose ir gama spinduliuotės, kurią skleidžia statybinės medžiagos, patalpose atskaitos lygius, taip pat nustatyti pramonės subjektų, kurie iš gamtinės kilmės radioaktyviųjų medžiagų gamina statybines medžiagas, veiklos atliekų antrinio perdirbimo reikalavimus;
- (18) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 305/2011 ⁽⁶⁾ nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos;

⁽¹⁾ 2007 m. Tarptautinės radiologinės saugos komisijos rekomendacijos.

⁽²⁾ 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989 6 29, p. 1).

⁽³⁾ 1990 m. Tarptautinės radiologinės saugos komisijos rekomendacijos.

⁽⁴⁾ Dozių koeficientų sąvadas, grindžiamas TRSK leidiniu Nr. 60 (2012 m.).

⁽⁵⁾ 2010 m. išorinės spinduliuotės apšvitos radiologinės apsaugos kiekių konvertavimo koeficientai.

⁽⁶⁾ 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (OL L 88, 2011 4 4, p. 5).

- (19) statybinėms medžiagoms, kurios skleidžia gama spinduliuotę, turėtų būti taikoma ši direktyva, tačiau jos taip pat turėtų būti laikomos statybos produktais, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 305/2011, nes tas reglamentas taikomas statiniams, kurie skleidžia pavojingą medžiagą arba pavojingą spinduliuotę;
- (20) šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis Reglamento (ES) Nr. 305/2011 nuostatomis dėl eksploatacinių savybių deklaracijos, darnųjų standartų nustatymo ar eksploatacinių savybių deklaracijos pateikimo priemonių ir sąlygų arba ženklinimo CE ženklų;
- (21) Reglamentu (ES) Nr. 305/2011 reikalaujama pateikiant produktus rinkai pateikti informacijos. Tai neturi poveikio valstybių narių teisei nacionalinės teisės aktuose tiksliai apibrėžti reikalavimus dėl papildomos informacijos, kuri, jų nuomone, yra būtina radiacinei saugai užtikrinti;
- (22) pastaruoju metu atliktų gyvenamųjų namų tyrimų epidemiologinės išvados rodo statistiškai gerokai padidėjusią plaučių vėžio riziką, kurią sukelia ilgalaikė maždaug 100 Bq m^{-3} lygio radono sukelta apšvita patalpose. Remiantis nauja apšvitos situacijų koncepcija Komisijos rekomendacijos 90/143/Euratomas⁽¹⁾ nuostatas galima įtraukti į privalomus pagrindinių saugos standartų reikalavimus, kartu paliekant pakankamai lankstumo jų įgyvendinimui;
- (23) radono sukeltos apšvitos ilgalaikės rizikos problemoms spręsti reikia nacionalinių veiksmų planų. Pripažinta, kad rūkymo ir didelės radono sukeltos apšvitos derinys asmenims kelia gerokai didesnę plaučių vėžio riziką nei atskirai kuris nors iš šių veiksmų, o rūkymas sustiprina radono sukeltos apšvitos keliamą riziką gyventojų lygiu. Svarbu, kad valstybės narės spręstų su abiem šiais pavojais sveikatai susijusius klausimus;
- (24) kai dėl šalyje susiklosčiusių aplinkybių valstybė narė nustato radono koncentracijos patalpose esančiose darbo vietose atskaitos lygį, kuris yra didesnis nei 300 Bq m^{-3} , valstybė narė turėtų pateikti informacijos Komisijai;
- (25) kai radonas iš dirvožemio patenka į patalpose esančias darbo vietas, turėtų būti laikoma, kad tai yra esamosios apšvitos situacija, kadangi radono susidarymas iš esmės nepriklauso nuo žmogaus veiklos, vykdomos darbo vietoje. Tokia apšvita gali būti didelė tam tikrose zonose arba konkrečių rūšių darbo vietose, kurias turi nustatyti
- valstybės narės, ir jei viršijamas nacionalinis atskaitos lygis, turėtų būti imtasi atitinkamų radono koncentracijos ir jo sukeltos apšvitos mažinimo priemonių. Kai lygiai ir toliau viršija nacionalinį atskaitos lygį, ši darbo vietoje žmogaus vykdoma veikla neturėtų būti laikoma veiklos rūšimi. Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad apie tokias darbo vietas būtų pranešama, o tais atvejais, kai tikėtina, jog darbuotojų apšvita viršys 6 mSv metinę efektingą dozę arba šią dozę atitinkančią pagal laiką integruotą apšvitos radonu vertę, jos būtų valdomos kaip planuojamosios apšvitos situacija, būtų taikomos ribinės dozės ir būtų nustatyta, kokie apsaugos vykdydami veiklą reikalavimai turi būti taikomi;
- (26) orlaivių įgulų narių apšvita kosmine spinduliuote turėtų būti valdoma kaip planuojamosios apšvitos situacija. Erdvėlaivių eksploatavimui turėtų būti taikoma ši direktyva, o jei ribinės dozės viršijamos, toks eksploatavimas turėtų būti valdomas kaip specialiu leidimu leista apšvita;
- (27) aplinkos tarša gali kelti pavojų žmonių sveikatai. Iki šiol Bendrijos antrinės teisės aktuose tokia tarša buvo laikoma tik gyventojų, kuriuos tiesiogiai veikia į aplinką išmestos radioaktyviosios nuotekos, apšvitos trasa. Kadangi aplinkos būklė gali turėti ilgalaikį poveikį žmonių sveikatai, reikia nustatyti aplinkos apsaugos nuo kenksmingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio politiką. Siekiant užtikrinti ilgalaikę žmonių sveikatos apsaugą, turėtų būti atsižvelgta į aplinkos kriterijus, grindžiamus tarptautiniu lygiu pripažintais moksliniais duomenimis (pavyzdžiui, paskelbtais Europos Komisijos, TRSK, Jungtinių Tautų atominės spinduliuotės poveikio mokslinio komiteto, Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA);
- (28) svarbios technologinės ir mokslinės permainos medicinos srityje lėmė gerokai padidėjusią pacientų apšvitą. Šiuo atžvilgiu direktyvoje turėtų būti pabrėžtas poreikis pateikti medicininę apšvitą, įskaitant simptomų neturinčių asmenų apšvitą, ir turėtų būti sugriežtinti reikalavimai, susiję su informacija, kuri turi būti suteikta pacientams, atliekant medicinines procedūras patiriamų dozių registravimu ir pranešimu apie jas, diagnostikos atskaitos lygių naudojimui ir dozių registravimo įtaisų prieinamumu. Reikėtų pažymėti, kad remiantis Pasaulio sveikatos organizacija sveikatos sąvoka suprantama kaip sąvoka, apimanti asmens fizinę, psichinę ir socialinę gerovę, o ne žyminti tik ligos ar negalios nebuvimą;
- (29) siekiant užtikrinti tinkamą pacientų, kuriems taikomos spindulinės diagnostikos ir spindulinės terapijos medicininės procedūros, apsaugą itin svarbu garantuoti visų su medicinine apšvita susijusių specialistų aukštą kompetencijos lygį ir aiškiai apibrėžti pareigas ir užduotis. Tai taikoma gydytojams, odontologams ir kitiems sveikatos priežiūros specialistams, galintiems priimti klinikinę

⁽¹⁾ 1990 m. vasario 21 d. Komisijos rekomendacija 90/143/Euratomas dėl gyventojų apsaugos nuo radono apšvitos patalpose (OL L 80, 1990 3 27, p. 26).

atsakomybę už individualiąją medicininę apšvitą, medicinos fizikams ir kitiems specialistams, kurių veikla yra susijusi su praktiniais medicininės radiologijos procedūrų aspektais, pavyzdžiui, radiotechnologams ir spindulinės diagnostikos medicinos, branduolinės medicinos ir spindulinės terapijos srities techniniam personalui;

- (30) nuolatinį rūpestį kelia atsitiktinė ir nenumatytoji medicininė apšvita. Kadangi pagal Tarybos direktyvą 93/42/EEB ⁽¹⁾ reikalaujama vykdyti medicinos prietaisų priežiūrą po pateikimo rinkai, radiacinės saugos srityje kompetentinga valdžios institucija turi užtikrinti atsitiktinės ir nenumatytosios medicininės apšvitos prevenciją ir vykdyti tolesnius veiksmus susidarius tokiai apšvitai. Šiuo atžvilgiu turėtų būti pabrėžiama kokybės užtikrinimo programų, įskaitant su spinduline terapija susijusios rizikos tyrimą, svarba siekiant išvengti tokių incidentų; turėtų būti reikalaujama tokius atvejus įregistruoti, apie juos pranešti, atlikti jų analizę ir imtis taisomųjų veiksmų;
- (31) veterinarijos veikloje vaizdui gauti vis dažniau naudojami rentgeno spinduliai, tuo tikslu pasitelkiant naudotą įrangą, kuri jau buvo naudota medicinos sektoriuje. Ypač didesnių gyvūnų atveju arba gyvūnams skiriamas radioaktyviųjų preparatų, esama didelės rizikos, kad bus patirta didelė profesinė apšvita ir kad apšvitą patirs lydin tieji asmenys. Dėl to reikia teikti tinkamą informaciją veterinarijos gydytojams bei jų personalui ir juos atitinkamai mokyti;
- (32) Direktyvoje 97/43/Euratomas nustatytos vadinamosios „medicininės teisinės“ apšvitos procedūros dabar aiškiai apibrėžtos kaip sąmoninga asmenų apšvita kitais nei medicinos tikslais arba kaip „nemedicininė apšvita vaizdo gavimo tikslais“. Šių rūšių veiklai turi būti taikoma tinkama reguliuojamoji kontrolė; ji turėtų būti pagrįdžiama taip pat, kaip medicininė apšvita. Tačiau, viena vertus procedūroms, kurių metu medicininės radiologijos įranga yra naudojama, ir, kita vertus, procedūroms, kurių metu tokia įranga nėra naudojama, reikia taikyti skirtingus požiūrius. Bendrai, turėtų būti taikomos gyventojų apšvitos metinės ribinės dozės ir jas atitinkančios apribotos dozės;
- (33) turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės tam tikroms veiklos rūšims, susijusioms su jonizuojančiosios spinduliuotės keliamu pavojumi, taikytų reguliuojamosios kontrolės sistemą arba uždraustų tam tikrų rūšių veiklą;
- (34) siekiant taikyti radiacinės saugos principus vartojimo gaminių atžvilgiu reikia, kad veiklos rūšių reguliuojamoji kontrolė būtų pradėdama taikyti gaminių kūrime ir gamybos etapu arba importuojant tokius gaminius. Todėl vartojimo gaminių gamyba arba importas turėtų būti reguliuojami ir turėtų būti nustatytos konkrečios procedūros, kad būtų sudarytos sąlygos laiku pagrįsti

numatomą vartojimo gaminių naudojimą, taip pat sudarytos sąlygos patikrinti, ar šiam naudojimui reguliuojamoji kontrolė gali būti netaikoma. Kai toks vertinimas turėtų būti tęsiamas valstybėje narėje, kurioje vykdoma tokių rūšių veikla, valstybės narės turėtų apie tai vieną kitą informuoti, kad jos galėtų paprašyti atitinkamų įmonių suteikti susijusią informaciją ir pačios atlikti įvertinimą;

- (35) turėtų būti toliau draudžiama į tam tikrų kategorijų vartojimo gaminius sąmoningai dėti radioaktyviųjų cheminių medžiagų, tačiau reikia patikslinti, kad tai taikoma ir tokių gaminių aktyvavimui švitinimu, nedarant poveikio galiojantiems teisės aktams, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 1999/2/EB ⁽²⁾;
- (36) valstybėms narėms turėtų būti naudinga taikyti laipsnišką požiūrį į reguliuojamąją kontrolę, kuri turėtų būti proporcinga dėl tam tikrų rūšių veiklos kylančios apšvitos dydžiui ir tikimybei, taip pat turėtų būti proporcinga poveikiui, kurį reguliuojamoji kontrolė gali daryti mažinant tokią apšvitą ar didinant įrenginių saugą;
- (37) naudinga taikyti tokias pačias aktyvumo koncentracijos vertes siekiant vykdomai veiklai netaikyti reguliuojamosios kontrolės ir nebekontroliuoti medžiagų, susidarancių leidžiamos veiklos metu. Atlikus išsamią peržiūrą nuspręsta, kad TATENA dokumente „Tikslinio neįtraukimo, nereguliavimo ir nebekontroliavimo koncepcijų naudojimas“ ⁽³⁾ rekomenduojamas vertes galima taikyti kaip nustatytąsias nereguliavimo vertes, kuriomis pakeičiamos Direktyvos 96/29/Euratomas I priede nustatytos aktyvumo koncentracijos vertės, ir kaip bendruosius nebekontroliavimo aktyvumo lygius, kuriais pakeičiamos Radiacinės saugos leidinyje Nr. 122 ⁽⁴⁾ Komisijos rekomenduotos vertės;
- (38) valstybės narės galėtų suteikti specialią išimtį, pagal kurią nebūtų reikalaujama gauti autorizaciją tam tikrų rūšių veiklai, kurią vykdančios viršijamos nereguliavimo vertės;
- (39) konkretūs nebekontroliavimo lygiai ir atitinkamos Komisijos gairės ⁽⁵⁾ tebėra svarbios priemonės valdant didelius medžiagų kiekius, susidarancius išmontuojant licencijuotus įrenginius;

⁽²⁾ 1999 m. vasario 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/2/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su jonizuojančiąja spinduliuote apdorotais maisto produktais ir jų ingredientais, suderinimo (OL L 66, 1999 3 13, p. 16).

⁽³⁾ 2004 m. TATENA Saugos standartų leidinys RS-G-1.7 „Tikslinio neįtraukimo, nereguliavimo ir nebekontroliavimo koncepcijų naudojimas“.

⁽⁴⁾ Radiacinė sauga 122: Nebekontroliavimo ir nereguliavimo koncepcijų praktinis naudojimas.

⁽⁵⁾ Radiacinė sauga 89: Rekomenduojami radiacinės saugos kriterijai, taikomi išmontavus branduolinius įrenginius atgautų metalų antriniam perdirbimui; Radiacinė sauga 113: Rekomenduojami radiacinės saugos kriterijai, taikomi išmontavus branduolinius įrenginius liekantiems pastatams ir susidarancioms nuolaužoms, netaikant kontrolės reikalavimų, Radiacinė sauga 122: Praktinis nebekontroliavimo ir nereguliavimo koncepcijų naudojimas.

⁽¹⁾ 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/42/EEB dėl medicinos prietaisų (OL L 169, 1993 7 12, p. 1).

- (40) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad komandiruotiems darbuotojams būtų suteikta tokia pati apsauga kaip apšvitą patiriantiems darbuotojams, įdarbintiems veiklą su spinduliuotės šaltiniais vykdančios įmonės. Direktyvoje 90/641/Euratomas nustatytų konkrečių komandiruotiems darbuotojams taikomų priemonių aprėptis turėtų būti išplėsta įtraukiant ir darbą stebimosiose zonose;
- (41) avarinės apšvitos situacijų valdymo srityje dabartinis intervencijos lygiais pagrįstas požiūris turėtų būti pakeistas išsamesne sistema, apimančia galimų avarinės apšvitos situacijų įvertinimą, bendrąją avarių valdymo sistemą, avarių likvidavimo planus ir iš anksto numatytas kiekvieno tikėtino įvykio valdymo strategijas;
- (42) nustačius atskaitos lygius avarinės ir esamosios apšvitos situacijose galima apsaugoti asmenis ir į kitus visuomeninius kriterijus atsižvelgti taip pat, kaip į ribines dozes ir apribotą dozes planuojamosios apšvitos situacijų atvejų;
- (43) siekiant veiksmingai valdyti tarpvalstybinių padarinių turinčią avarinę situaciją, būtina stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą pasirėngimo avarijoms planavimo ir avarių likvidavimo srityje;
- (44) kadangi Tarybos sprendime 87/600/Euratomas ⁽¹⁾ nustatyta, kad įvykus avarijai valstybės narės ir Komisijai turi skubiai pasikeisti informacija, reikia nustatyti keitimosi informacija, kuriam netaikomas šis sprendimas, tvarką, kad būtų galima bendradarbiauti su visomis kitomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis valstybėmis, kurios gali būti susijusios su tokia avarija arba kurioms tokia avarija gali turėti poveikio;
- (45) atsižvelgusios į naują TRSK leidinį Nr. 103, TATENA, Pasaulio sveikatos organizacija, Maisto ir žemės ūkio organizacija, Tarptautinė darbo organizacija, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Branduolinės energijos agentūra ir Amerikos sveikatos organizacija patikslino tarptautinius pagrindinius saugos standartus, o Komisija pranešė Tarptautinei atominės energijos agentūrai apie savo 2012 m. rugpjūčio 6 d. sprendimą taip pat paremti šį dokumentą Europos atominės energijos bendrijos vardu;
- (46) turi būti aiškiai apibrėžtas nacionalinių tarnybų ir ekspertų, dalyvaujančių užtikrinant radiacinės saugos techninių ir praktinių aspektų valdymą remiantis aukšto lygio kompetencija, vaidmuo ir pareigos. Šioje direktyvoje turėtų būti aiškiai skiriami atskiri tarnybų ir ekspertų vaidmenys ir pareigos neužkertant kelio galimybei nacionalinės teisės aktuose nustatyti pareigų grupavimą arba
- pavesti konkrečioms ekspertams pareigas, susijusias su konkrečiomis techninėmis ir praktinėmis radiacinės saugos užduotimis;
- (47) Komisijos rekomendacijoje 2004/2/Euratomas ⁽²⁾ buvo nustatyta standartinė informacija, kurią reikia nurodyti teikiant duomenis apie iš atominių elektrinių ir panaudoto branduolinio kuro perdirbimo gamyklų išmetamas medžiagas, perduodant duomenis Komisijai pagal Euratomo sutarties 36 straipsnį;
- (48) valstybės narės turėtų nustatyti tikslus išmetimo į aplinką leidimų išdavimo ir į aplinką išmetamų medžiagų stebėsenos reikalavimus. Duomenų apie iš atominių elektrinių ir panaudoto branduolinio kuro perdirbimo gamyklų į aplinką išmetamas medžiagas teikimas kompetentingai valdžios institucijai turėtų būti grindžiamas standartine informacija;
- (49) pagal Euratomo sutarties 35 straipsnį valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegta atitinkama stebėsenos programa, kuri stebėtų radioaktyvumo lygį aplinkoje. Pagal Euratomo sutarties 36 straipsnį valstybės narės tokios stebėsenos rezultatus perduoda Komisijai. Ataskaitų teikimo pagal Euratomo sutarties 36 straipsnį reikalavimus Komisija paaikškino Rekomendacijoje 2000/473/Euratomas ⁽³⁾;
- (50) Tarybos reglamentu (ES) Nr. 333/2011 ⁽⁴⁾ nustatomi kriterijai, pagal kuriuos tam tikrų rūšių metalo laužas nebelaikomas atliekomis pagal 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB ⁽⁵⁾. Reikia imtis priemonių, kad būtų išvengta atsitiktinio paliktųjų šaltinių lydymosi, taip pat užtikrinta iš branduolinių įrenginių, pavyzdžiui, juos išmontuojant, išleidžiamų metalų atitiktis, kad jie atitiktų nebevaldomo kuro kriterijus;
- (51) Direktyvą 2003/122/Euratomas reikėtų iš dalies keisti, kad būtų išplėsta tam tikrų reikalavimų taikymo sritis įtraukiant visus radioaktyviuosius šaltinius. Išlieka neišspręstos problemos dėl paliktųjų šaltinių ir yra pasitaikę pavojingų atvejų, kai iš trečiųjų valstybių importuojamas užterštas metalas. Todėl turėtų būti nustatytas reikalavimas pranešti apie incidentus, susijusius su paliktais šaltiniais arba metalo užteršimu. Taip pat svarbu suderinti lygius, kuriuos viršijus šaltinis laikomas didelio aktyvumo uždaruoju šaltiniu, su TATENA nustatytais lygiais;

⁽¹⁾ 1987 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas 87/600/Euratomas dėl Bendrijoje nustatomos skubaus pasikeitimo informacija radiacinės avarijos atveju tvarkos (OL L 371, 1987 12 30, p. 76).

⁽²⁾ 2003 m. gruodžio 18 d. Komisijos rekomendacija 2004/2/Euratomas dėl standartinės informacijos apie iš įprastu režimu veikiančių branduolinės energijos reaktorių ir panaudoto branduolinio kuro perdirbimo gamyklų į aplinką išmetamų radioaktyviųjų oru sklandančių ir skystų medžiagų (OL L 2, 2004 1 6, p. 36).

⁽³⁾ OL L 191, 2000 7 27, p. 37.

⁽⁴⁾ 2011 m. kovo 31 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 333/2011, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada tam tikrų rūšių metalo laužas nebelaikomas atliekomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 94, 2011 4 8, p. 2).

⁽⁵⁾ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

- (52) pagal Euratomo sutarties 106a straipsnio 3 dalį, remiantis Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis priimti teisės aktai neturėtų nukrypti nuo šios direktyvos nuostatų ir atitinkamai pagrįstumo bei optimizavimo principai turėtų būti taikomi konkrečiai medicinos prietaisams ir statybos produktams, kurie žymimi ženklu CE;
- (53) remdamosi 2011 m. rugsėjo 28 d. bendru valstybių narių ir Komisijos politiniu pareiškimu dėl aiškinamųjų dokumentų, valstybės narės išpareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti pagrįstais atvejais vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (54) Direktyva 96/29/Euratomas ir ją papildančios direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas turėtų būti panaikintos,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

DALYKAS IR TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomi asmenų, kurie patiria profesinę, medicininę ir gyventojų apšvitą, sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų vienodi pagrindiniai saugos standartai.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma bet kuriai planuojamosios, esamosios arba avarinės apšvitos situacijai, susijusiai su apšvitos jonizuojančiąja spinduliuote rizika, į kurią negalima nekreipti dėmesio vertinant radiacinės saugos požiūriu arba aplinkos požiūriu atsižvelgiant į ilgalaikę žmonių sveikatos apsaugą.

2. Ši direktyva visų pirma taikoma:

- a) radioaktyviųjų medžiagų gamybai, perdirbimui, tvarkymui, šalinimui, naudojimui, saugojimui, laikymui, transportavimui, importui į Bendriją ir eksportui iš Bendrijos;
- b) elektros įrangos, kuri skleidžia jonizuojančiąją spinduliuotę ir kurią sudarančių komponentų naudojamo potencialų skirtumo vertė viršija 5 kilovoltus (kV), gamybai ir eksploatavimui;

- c) žmogaus veiklai, kurią vykdant naudojami gamtinės spinduliuotės šaltiniai, dėl kurių labai padidėja darbuotojų arba gyventojų apšvita, visų pirma:
- i) orlaivio ir erdvėlaivio eksploatavimui – kiek tai susiję su įgulos apšvita;
- ii) medžiagų, turinčių gamtinės kilmės radionuklidų, perdirbimui;
- d) darbuotojų arba gyventojų apšvita radonu patalpose, statybinių medžiagų sukeltai išorinei apšvita ir ilgalaikės apšvitos, kuri kilo dėl avarijos ar ankstesnės žmogaus veiklos padarinių, atvejams;
- e) pasirengimui avarinės apšvitos situacijoms, kai atsižvelgiant į jas daroma išvada, kad būtina imtis priemonių siekiant apsaugoti gyventojų arba darbuotojų sveikatą, šių situacijų likvidavimui ir valdymui.

3 straipsnis

Direktyvos netaikymas

Ši direktyva netaikoma:

- a) natūralaus lygio spinduliuotės, kurią skleidžia, pavyzdžiui, radionuklidai, esantys žmogaus kūne, ir kosminės spinduliuotės žemės paviršiuje nulemtai apšvita;
- b) gyventojų arba darbuotojų, išskyrus orlaivių ar erdvėlaivių įgulas, apšvita kosmine spinduliuote skrydžio orlaiviu ar erdvėlaiviu metu;
- c) apšvita žemės paviršiuje, kurią skleidžia radionuklidai, esantys nepažeistoje žemės plutoje.

II SKYRIUS

APIBRĖŽTYS

4 straipsnis

Apibrėžtys

Šios direktyvos taikymo tikslais, vartojamos šios apibrėžtys:

- 1) sugertoji dozė (D) – sugertoji spinduliuotės energija masės vienetui

$$D = \frac{d\bar{\epsilon}}{dm}$$

kur:

$d\bar{\epsilon}$ yra tūriniame elemente esančiai medžiagai jonizuojančiosios spinduliuotės perduota vidutinė energija,

dm yra šiame tūriniame elemente esančios medžiagos masė.

Šioje direktyvoje sugertoji dozė nurodo audinio ar organo gautos dozės vidurkį. Sugertosios dozės matavimo vienetas yra grėjus (Gy); vienas grėjus atitinka vieną džaulį kilogramui: $1 \text{ Gy} = 1 \text{ J kg}^{-1}$;

- 2) greitintuvas – aparatas ar įrenginys, kuriuose pagreitinamos dalelės, sklaidžiant jonizuojančiąją spinduliuotę, kurios energija viršija 1 megaelektronvoltą (MeV);
- 3) atsitiktinė apšvita – asmenų, išskyrus avarijas likviduojančius darbuotojus, apšvita įvykus avarijai;
- 4) aktyvavimas – stabilios būsenos nuklido pavertimo radionuklidu procesas, švitinant dalelėmis ar aukštos energijos fotonais medžiagą, kurios sudėtyje jis yra;
- 5) aktyvumas (A) – tam tikros energinės būsenos radionuklidų kiekio aktyvumas (A) per nustatytą laiką. Jis yra dN dalmuo iš dt ; kur dN yra numatytoji branduolinių virsmų iš šios energinės būsenos vertė per trukmę dt :

$$A = \frac{dN}{dt}$$

Aktyvumo matavimo vienetas yra bekerelis (Bq);
- 6) praktikantas – įmonėje mokomas arba lavinamas asmuo, siekiant jam suteikti konkrečią kvalifikaciją;
- 7) autorizacija – veiklos registravimas arba licencijavimas;
- 8) bekerelis (Bq) – specialus aktyvumo matavimo vienetas. Vienas bekerelis yra lygus vienam branduoliniam virsmui per sekundę: $1 \text{ Bq} = 1 \text{ s}^{-1}$;
- 9) statybinė medžiaga – bet kuris statybos produktas, skirtas visam laikui integruoti į statinį ar jo dalis; jo savybės daro poveikį statinio savybėms jame esančių asmenų apšvita jonizuojančiąja spinduliuote atžvilgiu;
- 10) slaugytojai ir globėjai – asmenys, sąmoningai bei savanoriškai patiriantys jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitą dėl to, kad padeda medicininę apšvitą patiriantiems ar ją patyrusiems asmenims juos slaugydami ir globodami, kai ši veikla nėra jų profesinės veiklos dalis;
- 11) nebekontroliavimo lygiai – kompetentingos valdžios institucijos ar nacionalinės teisės aktuose nustatytos ir aktyvumo koncentracija išreikštos vertės, kurias atitinkančioms

ar žemesnių verčių medžiagoms, gautoms vykdant bet kurios rūšies veiklą, apie kurią privalo būti pranešta arba kuriai turi būti gauta autorizacija, galima netaikyti šios direktyvos reikalavimų;

- 12) klinikinis auditas – sistemingas medicininės radiologijos procedūrų tikrinimas arba peržiūra siekiant gerinti pacientų priežiūros kokybę ir rezultatus atliekant struktūrinę peržiūrą, kai medicininės radiologijos veikla, procedūros ir rezultatai lyginami su sutartais gerų medicininės radiologijos procedūrų standartais, taip pat atitinkamais atvejais veiklą modifikuojant ir prireikus taikant naujus standartus;
- 13) klinikinė atsakomybė – gydytojo atsakomybė už individualią medicininę apšvitą, tai yra, už: pagrįstumą, optimizavimą, klinikinį rezultatų įvertinimą, prireikus bendradarbiavimą su kitais specialistais ir darbuotojais dėl praktinių medicininės radiologijos procedūrų aspektų, prireikus informacijos apie anksčiau atliktus tyrimus gavimą, turimos medicininės radiologijos informacijos ir (arba) įrašų pateikimą kitiems gydytojams ir (arba) paskyrėjams, kaip reikalaujama, taip pat atitinkamais atvejais informacijos apie jonizuojančiosios spinduliuotės keliamą riziką teikimą pacientams ir kitiems susijusiems asmenims;
- 14) kaupiamoji efektinė dozė ($E(t)$) – organe arba audinyje dėl į organizmą patekusių radionuklidų susikaupusių lygiaverčių dozių $H_T(t)$ suma, kiekviena dozė padauginus iš audinio atitinkamo svorinio daugiklio w_T . Ji nustatoma pagal šią formulę:

$$E(t) = \sum_T w_T H_T(t)$$

Apibrėžiant $E(t)$, τ yra integravimo laikotarpis metais (nurodant metų skaičių). Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šioje direktyvoje nurodytų ribinių dozių, τ yra 50 metų laikotarpis po radionuklidų patekimo į organizmą suaugusiųjų atveju, o kūdikių ir vaikų atveju – laikotarpis iki 70 metų amžiaus. Kaupiamosios efektinės dozės matavimo vienetas yra sivertas (Sv);

- 15) kaupiamoji lygiavertė dozė ($H_T(t)$) – lygiavertės dozės galios (audinyje ar organe T), kurią gaus asmuo radionuklidams patekus į jo organizmą, integralas laikui bėgant (t).

Ji nustatoma pagal šią formulę:

$$H_T(t) = \int_{t_0^-}^{t_0+t} \dot{H}_T(t) dt$$

kai radionuklidai patenka į organizmą laiku t_0 , kur

$\dot{H}_T(t)$ yra atitinkama lygiavertės dozės galia (organe ar audinyje T) laiku t,

τ – laikas, kurio metu atliekamas integravimas.

Apibrėžiant $H_T(\tau)$, τ yra integravimo laikotarpis metais (nurodant metų skaičių). Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šioje direktyvoje nurodytų ribinių dozių, τ yra 50 metų laikotarpis suaugusiųjų atveju, o kūdikių ir vaikų atveju – laikotarpis iki 70 metų amžiaus. Kaupiamosios lygiavertės dozės matavimo vienetas yra sivertas (Sv);

- 16) kompetentinga valdžios institucija – valstybių narių paskirta teisinius įgaliojimus šios direktyvos tikslais turinti valdžios institucija ar valdžios institucijų sistema;
- 17) vartojimo gaminys – prietaisas ar gaminys, į kurį yra sąmoningai įdėtas arba aktyvavimo būdu pagamintas vienas ar daugiau radionuklidų, arba kuris generuoja jonizuojančiąją spinduliuotę ir kuris gali būti parduotas arba pateiktas gyventojams, po pardavimo netaikant specialios priežiūros arba reguliuojamosios kontrolės;
- 18) tarša – nenumatytas ar nepageidaujamas radioaktyviųjų cheminių medžiagų buvimas ant paviršių ar kietosiose medžiagose, skysčiuose, dujose arba ant žmogaus kūno;
- 19) kontroliuojamoji zona – zona, kurioje taikomos specialios taisyklės, siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės ar užkirsti kelią radioaktyviosios taršos plitimui ir pateikimas į kurią yra kontroliuojamas;
- 20) diagnostiniai atskaitos lygiai – medicininės spindulinės diagnostikos ar intervencinės radiologijos veikloje naudojami dozių lygiai arba radiofarmakologinių preparatų atveju – aktyvumo lygiai, nustatyti plačiai naudojamoms įrangos rūšims, naudojamoms standartinio dydžio pacientų ar standartinio dydžio fantomų tipiniams tyrimams;
- 21) panaudotas šaltinis – uždarys šaltinis, kuris jau nenaudojamas ir kurio neketinama naudoti veiklai, kuri buvo autorizuota, tačiau kuris ir toliau turi būti saugiai tvarkomas;
- 22) apribotoji dozė – apribojimas, nustatytas kaip numatoma viršutinė individualių dozių riba, naudojamas siekiant apibrėžti galimas pasirinktis, kurios svarstomos tam tikro spinduliuotės šaltinio planuojamosios apšvitos situacijoje optimizavimo proceso metu;
- 23) ribinė dozė – asmens patiriamos efektinės dozės (kai taikytina – kaupiamosios efektinės dozės) ar lygiavertės dozės nustatytu laikotarpiu vertė, kuri negali būti viršyta;
- 24) dozimetrijos tarnyba – institucija ar asmuo, kompetentinga kalibruoti individualiuosius dozimetrus, nuskaityti ar aiškinti jų duomenis, arba matuoti radioaktyvumą žmogaus

kūne ar biologiniuose ėminiuose, arba vertinti dozes ir kurių kompetenciją imtis veiksmų šioje srityje yra pripažinusi kompetentinga valdžios institucija;

- 25) efektinė dozė (E) – visų kūno audinių ir organų išorinės bei vidinės apšvitos nulemtų lygiavertė dozių, padaugintų iš svorinių daugiklių, suma. Ji apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

kur:

$D_{T,R}$ – audinio arba organo T dėl spinduliuotės R patirta vidutinė sugertoji dozė,

w_R – svorinis spinduliuotės daugiklis ir

w_T – svorinis audinio arba organo T daugiklis.

Atitinkamos w_T ir w_R vertės nurodytos II priede. Efektinės dozės vienetas yra sivertas (Sv).

- 26) avarija – neįprasta situacija ar įvykis, susijęs su spinduliuotės šaltiniu, dėl kurio būtina imtis skubių veiksmų siekiant sumažinti didelius neigiamus padarinius žmonių sveikatai ir saugai, gyvenimo kokybei, nuosavybei ar aplinkai arba pavojų, dėl kuro galėtų kilti tokių didelių neigiamų padarinių;
- 27) avarinės apšvitos situacija – dėl avarijos susidariusi apšvitos situacija;
- 28) avarijų valdymo sistema – teisinė arba administracinė sistema, pagal kurią nustatytos su avarine parengtumi ir avarijų likvidavimu susijusios pareigos, ir sprendimų priėmimo susidarius avarinės apšvitos situacijai tvarka;
- 29) avarinė profesinė apšvita – apšvita, kurią avarinės apšvitos situacijoje patiria avariją likviduojantis darbuotojas;
- 30) avarijų likvidavimo planas – tinkamo reagavimo susidarius avarinės apšvitos situacijai planavimo priemonės, parengtos remiantis tikėtiniais įvykiais ir susijusiais scenarijais;
- 31) avariją likviduojantis darbuotojas – bet kuris nustatytus veiksmus avarinės situacijos metu atliekantis asmuo, kuris gali būti veikiamas apšvitos, kai jis imasi avarijos likvidavimo veiksmų;

- 32) aplinkos stebėseną – išorinės dozės galios, nulemtos radioaktyviųjų cheminių medžiagų aplinkoje, matavimas arba radionuklidų koncentracijos aplinkos terpėse matavimas;
- 33) lygiavertė dozė (H_T) – audinio ar organo T sugertoji dozė, padauginta iš svorinio daugiklio, priklausančio nuo spinduliuotės R tipo ir kokybės; Ji nustatoma pagal šią formulę:
- $$H_{T,R} = w_R D_{T,R},$$
- kur:
- $D_{T,R}$ – audinio arba organo T dėl spinduliuotės R patirta vidutinė sugertoji dozė,
- w_R – svorinis spinduliuotės daugiklis.
- Jeigu spinduliuotės lauką sudaro tipai ir energijos, kurių w_R vertės yra skirtingos, bendra lygiavertė dozė H_T nustatoma pagal šią formulę:
- $$H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$$
- w_R vertės nurodytos II priedo A dalyje. Lygiavertės dozės matavimo vienetas yra sivertas (Sv);
- 34) nereguliavimo lygis – kompetentingos valdžios institucijos ar teisės aktuose nustatyta ir aktyvumo koncentracija ar bendruoju aktyvumu išreikšta vertė, kurią atitinkančių ar žemesnių verčių spinduliuotės šaltiniui netaikomas reikalavimas apie jį pranešti ar jam gauti autorizaciją;
- 35) esamosios apšvitos situacija – apšvitos situacija, kuri jau yra, kai turi būti priimtas sprendimas dėl jos kontrolės, ir dėl kurios nebūtina ar jau nebūtina imtis skubių priemonių;
- 36) apšvitą patiriantis darbuotojas – savarankiškai dirbantis ar darbdavio pasamdytas asmuo, kuris patiria apšvitą darbo metu vykdydamas šia direktyva reguliuojamą veiklą ir kuris gali gauti dozes, viršijančias bet kurią iš nustatytų gyventojų apšvitos ribinių dozių;
- 37) apšvita – procesas, kurio metu apšvitinama jonizuojančiąja spinduliuote arba būseną, kurios metu patiriama apšvita jonizuojančiąja spinduliuote, kurią skleidžia šaltinis, esantis kūno išorėje (išorinė apšvita) arba viduje (vidinė apšvita);
- 38) galūnės – plaštakos, dilbiai, pėdos ir kulkšnys;
- 39) žala sveikatai – apšvitos paveiktų gyventojų gyvenimo trukmės sutrumpėjimas ir jo kokybės pablogėjimas, be kita ko, dėl audinių reakcijos, onkologinių ligų ir sunkių genetinių sutrikimų;
- 40) prevencinis sveikatos tikrinimas – gyventojų rizikos grupių sveikatos tikrinimas medicininės radiologijos įranga, siekiant iš anksto diagnozuoti susirgimus;
- 41) didelio aktyvumo uždarasis šaltinis – uždarasis šaltinis, kuriame esančio radionuklido aktyvumas yra lygus atitinkamai II priede nustatytai aktyvumo vertei arba ją viršija;
- 42) individualioji žala – kliniškai matomas žalingas poveikis asmenims arba jų palikuonims, pasireiškiantis iš karto arba po tam tikro laiko; pastarasis atvejis labiau susijęs su pasireiškimo galimybe, o ne neabejotinu faktų;
- 43) patikrinimas – bet kurios kompetentingos valdžios institucijos arba jos vardu atliekamas patikrinimas, siekiant įvertinti atitiktį nacionaliniams teisiniams reikalavimams;
- 44) radionuklido patekimas į organizmą – bendras iš išorės aplinkos į organizmą patenkančio radionuklido aktyvumas;
- 45) intervencinė radiologija – vaizdo gavimo rentgeno spinduliais įrangos naudojimas siekiant lengviau įvesti įtaisus į kūną ir juos ten valdyti diagnostikos ar gydymo tikslais;
- 46) jonizuojančioji spinduliuotė – energija, galinti tiesiogiai ar netiesiogiai sukurti jonus, sklindanti dalelėmis arba neilgesnėmis kaip 100 nanometrų (ne mažesnio kaip 3×10^{15} herco dažnio) elektromagnetinėmis bangomis;
- 47) licencija – kompetentingos valdžios institucijos išduotas dokumentas, leidžiantis vykdyti veiklą tame dokumente nustatytais konkrečiomis veiklos sąlygomis;
- 48) medicininė apšvita – apšvita, kurią patiria pacientai ar asmenys, neturintys ligos simptomų, kai jiems atliekamos medicininės ar odontologinės diagnostavimo procedūros arba jų gydymo metu, ir kuria siekiama pagerinti jų sveikatą, taip pat apšvita, kurią patiria slaugytojai ir globėjai bei savanoriai medicininės ir biomedicininės mokslinių tyrimų metu;
- 49) medicinos fizikos ekspertas – asmuo arba jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose – grupė asmenų, kurie turi žinių, išsilavinimą ir patirties, kad galėtų imtis veiksmų ar teikti rekomendacijas klausimais, susijusiais su radiacinės fizikos taikymu medicininės apšvitos srityje, ir kurių kompetenciją šioje srityje yra pripažinusi kompetentinga valdžios institucija;
- 50) medicininės radiologijos – viskas, kas susiję su spindulinės diagnostikos bei spindulinės terapijos procedūromis ir intervencine radiologija arba kitais jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo medicinoje atvejais planavimo, valdymo ir tikrinimo tikslais;

- 51) medicininės radiologijos įrenginys – objektas, kuriame atliekamos medicininės radiologijos procedūros;
- 52) medicininės radiologijos procedūra – bet kuri procedūra, dėl kurios susidaro medicininė apšvita;
- 53) gyventojai – asmenys, kurie gali patirti gyventojų apšvitą;
- 54) gamtinės spinduliuotės šaltinis – gamtinės, žemiškos ar kosminės kilmės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis;
- 55) nemedicininė apšvita vaizdo gavimo tikslais – bet kuri sąmoninga žmonių apšvita vaizdo gavimo tikslais, kurios pagrindinis tikslas nėra apšvitos veikiamo asmens sveikatos pagerinimas;
- 56) normalioji apšvita – tikėtina apšvita įprastomis įrenginio eksploatavimo ar veiklos (įskaitant techninę priežiūrą, patikrinimą, eksploatacijos nutraukimą) sąlygomis, įskaitant nereikšmingus incidentus, kuriuos įmanoma kontroliuoti, t. y. įprastomis eksploatavimo sąlygomis ir įvykiams numatytiems įvykiams veiklos metu;
- 57) pranešimas – informacijos pateikimas kompetentingai valdžios institucijai, siekiant pranešti apie ketinimą vykdyti šios direktyvos taikymo sričiai priklausančią veiklą;
- 58) profesinė apšvita – darbuotojų, praktikantų ir studentų darbo metu patirta apšvita;
- 59) profesinės sveikatos tarnyba – sveikatos priežiūros specialistas ar įstaiga, kompetentinga atlikti apšvitą patiriančių darbuotojų medicininę priežiūrą, ir kurių kompetenciją imtis veiksmų šioje srityje yra pripažinusi kompetentinga valdžios institucija;
- 60) paliktasis šaltinis – radioaktyvusis šaltinis, kuris nėra nereguliuojamas ir kuriam nėra taikoma reguliuojamoji kontrolė, pavyzdžiui, todėl, kad jam niekada nebuvo taikyta reguliuojamoji kontrolė, arba todėl, kad jis buvo paliktas, pamestas, netinkamai padėtas, pavogtas ar kitaip perduotas negavus tinkamos autorizacijos;
- 61) komandiruotas darbuotojas – bet kuris apšvitą patiriantis darbuotojas, kurio nėra pasamdžiusi už stebimąsias ar kontroliuojamas zonas atsakinga įmonė, tačiau kuris dirba tose zonose, įskaitant praktikantus ir studentus;
- 62) planuojamosios apšvitos situacija – apšvitos situacija, kuri susidaro dėl suplanuoto spinduliuotės šaltinio eksploatavimo arba žmogaus veiklos, kuria keičiamos apšvitos trasos, ir dėl kurios susidaro arba gali susidaryti žmonių ar aplinkos apšvita. Planuojamosios apšvitos situacija gali apimti normaliąją apšvitą ir galimąją apšvitą;
- 63) galimoji apšvita – apšvita, kurios tikrai nesitikima, tačiau kuri gali kilti dėl tikimybinio pobūdžio įvykio ar įvykių sekos, įskaitant įrangos gedimus ir eksploatavimo klaidas;
- 64) praktiniai medicininės radiologijos procedūrų aspektai – fizikinis medicininės apšvitos valdymas ir visi papildomi aspektai, įskaitant medicininės radiologijos įrangos tvarkymą ir naudojimą, techninių ir fizikinių parametrų, įskaitant spinduliuotės dozes, įvertinimą, kalibravimą ir įrangos techninę priežiūrą, radiofarmakologinių preparatų paruošimą ir skyrimą bei vaizdų gavimą;
- 65) veikla – žmogaus veikla, dėl kurios gali padidėti asmenų apšvita spinduliuotės šaltinio skleidžiama spinduliuote ir kuri valdoma kaip planuojamosios apšvitos situacija;
- 66) gydytojas – gydytojas, odontologas ar kitas sveikatos priežiūros specialistas, kuris gali priimti klinikinę atsakomybę už individualiąją medicininę apšvitą pagal nacionalinius reikalavimus;
- 67) perdirbimas – cheminės ar fizinės operacijos, atliekamos su radioaktyviosiomis medžiagomis, įskaitant daliųjų ar pirminių branduolinių medžiagų gavybą, konversiją, sodrinimą ir panaudoto branduolinio kuro pakartotinį perdirbimą;
- 68) apsaugos priemonės – priemonės, išskyrus atstatomąsias priemones, taikomos siekiant išvengti dozių arba sumažinti dozes, kurios kitu atveju galėtų būti patirtos esant avarinės apšvitos situacijai ar esamosios apšvitos situacijai;
- 69) gyventojų apšvita – asmenų apšvita, išskyrus bet kurią profesinę ar medicininę apšvitą;
- 70) kokybės laidavimas – visi planuojami ir sistemingi veiksmai, kurie būtini siekiant tinkamai užtikrinti, kad struktūra, sistema, komponentas ar procedūra veiktų tinkamai ir atitiktų sutartus standartus. Kokybės kontrolė yra kokybės laidavimo dalis;
- 71) kokybės kontrolė – veiksmų (programavimas, koordinavimas, įgyvendinimas), skirtų kokybei išlaikyti ir gerinti, rinkinys. Ji apima visų įrangos eksploatacinių charakteristikų, kurias įmanoma apibrėžti, išmatuoti ir kontroliuoti, stebėseną, vertinimą ir priežiūrą reikiamu lygiu;

- 72) spinduliuotės generatorius – jonizuojančiosios spinduliuotės, pavyzdžiui, rentgeno spindulių, neutronų, elektronų ar kitų elektrintųjų dalelių, generavimo prietaisas;
- 73) radiacinės saugos ekspertas – asmuo arba jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose – grupė asmenų, kurie turi žinių, išsilavinimą ir patirties, kurių reikia rekomendacijoms radiacinės saugos klausimais teikti, kad būtų užtikrinta veiksminga asmenų apsauga, ir kurių kompetenciją šioje srityje yra pripažinusi kompetentinga valdžios institucija;
- 74) už radiacinę saugą atsakingas pareigūnas – asmuo, turintis techninės kompetencijos radiacinės saugos klausimais, susijusiais su atitinkamos rūšies veikla, kad galėtų prižiūrėti radiacinės saugos priemonių įgyvendinimą arba šias priemones įgyvendinti;
- 75) spinduliuotės šaltinis – apšvitą galintis sukelti objektas, pavyzdžiui, jonizuojančiąją spinduliuotę skleidžiantis ar radioaktyviausias medžiagas išmetantis objektas;
- 76) radioaktyvioji medžiaga – medžiaga, kurios sudėtyje yra radioaktyviųjų cheminių medžiagų;
- 77) radioaktyvusis šaltinis – spinduliuotės šaltinis, kurio sudėtyje yra radioaktyvioji medžiaga, kurios radioaktyvumą siekiama panaudoti;
- 78) radioaktyvioji cheminė medžiaga – bet kuri cheminė medžiaga, kurios sudėtyje yra vienas ar daugiau radionuklidų, į kurių aktyvumą ar aktyvumo koncentraciją negalima nekreipti dėmesio vertinant radiacinės saugos požiūriu;
- 79) radioaktyviosios atliekos – dujų, skystio arba kieto pavidalo radioaktyviosios medžiagos, kurių valstybė narė ar juridinis arba fizinis asmuo, kurio sprendimą valstybė narė pripažįsta, nenumato ar nesvarsto toliau naudoti ir kurias kaip radioaktyviausias atliekas kompetentinga reguliavimo institucija reguliuoja pagal valstybės narės teisinę ir reguliavimo sistemą;
- 80) spindulinė diagnostika – tai, kas susiję su *in vivo* diagnostine branduoline medicina, jonizuojančiąją spinduliuotę naudojančia medicinos diagnostine radiologija ir odontologine radiologija;
- 81) spindulinė terapija – tai, kas susiję su spinduline terapija, įskaitant terapijos tikslais naudojamą branduolinę mediciną;
- 82) radonas – radionuklidas Rn-222 ir atitinkamai jo skilimo produktai;
- 83) radono sukelta apšvita – radono skilimo produktų sukelta apšvita;
- 84) atskaitos lygis – avarinės apšvitos situacijoje ar esamosios apšvitos situacijoje esantis efektinės dozės arba lygiavertės dozės, arba aktyvumo koncentracijos lygis, kurį viršijus laikoma, kad tolesnė apšvita dėl tos apšvitos situacijos yra neleistina, nors tai nėra riba, kurios negalima viršyti;
- 85) paskyrėjas – gydytojas, odontologas ar kitas sveikatos priežiūros specialistas, kuriam pagal nacionalinius reikalavimus suteikti įgaliojimai nukreipti asmenis pas gydytoją, kad jiems būtų atliktos medicininės radiologijos procedūros;
- 86) registracija – kompetentingos valdžios institucijos dokumentu arba pagal nacionalinės teisės aktus, taikant supaprastintą procedūrą, suteikta autorizacija vykdyti veiklą nacionalinės teisės aktuose arba kompetentingos valdžios institucijos šios rūšies ar klasės veiklai nustatytais sąlygomis;
- 87) reguliuojamoji kontrolė – bet kurios formos kontrolė ar reguliavimas, taikomi žmogaus veiklai, kad būtų užtikrintas radiacinės saugos reikalavimų vykdymas;
- 88) atstatomosios priemonės – spinduliuotės šaltinio pašalinimas ar jo dydžio (t. y. aktyvumo arba kiekio) sumažinimas arba apšvitos trasų sutrikdymas ar jų poveikio sumažinimas, siekiant išvengti dozių arba sumažinti dozes, kurių kitu atveju galėtų būti gauta esamosios apšvitos situacijoje;
- 89) reprezentatyvusis asmuo – asmuo, kurio gaunama apšvitos dozė atitinka didesnės apšvitos veikiamų gyventojų dozę, išskyrus asmenis, kurie turi kraštutinių ar neįprastų įpročių;
- 90) uždarysis šaltinis – radioaktyvusis šaltinis, kuriame radioaktyvioji medžiaga yra visam laikui hermetizuota kapsulėje ar integruota kietu pavidalu, siekiant užkirsti kelią radioaktyviųjų cheminių medžiagų sklidimui įprastomis naudojimo sąlygomis;
- 91) sivertas (Sv) – specialus lygiavertės ar efektinės dozės matavimo vieneto pavadinimas. Vienas sivertas atitinka vieną džaulį kilogramui: $1 \text{ Sv} = 1 \text{ J kg}^{-1}$;
- 92) saugojimas – radioaktyviųjų medžiagų, įskaitant panaudotą kurą, radioaktyviojo šaltinio ar radioaktyviųjų atliekų laikymas įrenginyje, ketinant vėliau juos išimti;
- 93) stebimoji zona – zona, kuri yra stebima, siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės;

- 94) šaltinio konteineris – komponentų rinkinys, skirtas užtikrinti, kad uždarasis šaltinis būtų izoliuotas; jis nėra sudedamoji šaltinio dalis, o skirta gabenamam ir tvarkomam šaltiniui ekranuoti;
- 95) erdvėlaivis – žmogaus pilotuojamas orlaivis, skirtas eksploatuoti didesniame nei 100 km virš jūros lygio aukštyje;
- 96) standartinės vertės ir sąryšiai – TRSK leidinio Nr. 103 4 ir 5 skyriuose rekomenduojamos išorinės apšvitos dozių apskaičiavimo vertės ir sąryšiai ir TRSK leidinio Nr. 119 1 skyriuje rekomenduojamos vidinės apšvitos dozių apskaičiavimo vertės ir sąryšiai, įskaitant valstybių narių patvirtintus atnaujinimus. Valstybės narės gali patvirtinti konkrečių metodų naudojimą nurodytais atvejais, susijusiais su fizikinėmis ir cheminėmis radionuklidų savybėmis arba kitais apšvitos situacijų požymiais, arba apšvitos veikiamais asmenimis;
- 97) toronas – radionuklidas Rn-220 ir atitinkamais atvejais jo skilimo produktai;
- 98) įmonė – juridinis arba fizinis asmuo, pagal nacionalinę teisę teisiškai atsakingas už veiklos vykdymą, spinduliuotės šaltinį (įskaitant atvejus, kai spinduliuotės šaltinio savininkas ar turėtojas nevykdo atitinkamos žmogaus veiklos);
- 99) nenumatytoji apšvita – medicininė apšvita, kuri gerokai skiriasi nuo numatytam tikslui skirtos medicininės apšvitos.

III SKYRIUS

RADIACINĖS SAUGOS SISTEMA

5 straipsnis

Radiacinės saugos bendrieji principai

Valstybės narės nustato teisinius reikalavimus ir atitinkamą reguliuojamosios kontrolės tvarką, kurioje atsispindi visoms apšvitos situacijoms taikoma radiacinės saugos sistema, grindžiama pagrįstumo, optimizavimo ir dozių ribojimo principais:

- a) pagrįstumas: sprendimai dėl veiklos vykdymo tam tikra prasme pagrindžiami, t. y. tokie sprendimai priimami ketinant užtikrinti, kad asmenų ar visuomenės iš šios veiklos gaunama nauda atsveria žalą sveikatai, kurią ji gali sukelti. Sprendimai dėl apšvitos kelio naudojimo ar keitimo esamosios ir avarinės apšvitos situacijose tam tikra prasme pagrindžiami, t. y. jie turėtų duoti daugiau naudos nei daryti žalos;
- b) optimizavimas: gyventojų arba profesinę apšvitą patiriančių asmenų radiacinė sauga optimizuojama siekiant užtikrinti, kad individualiųjų dozių dydis, apšvitos tikimybė ir apšvitos

veikiamų asmenų skaičius būtų, kiek tai protingai įmanoma, kuo mažesnis, atsižvelgiant į dabartines technines žinias ir ekonominius bei visuomeninius veiksnius. Asmenų, kuriems taikoma medicininė apšvita, apsaugos optimizavimas taikomas individualiųjų dozių dydžiui ir atitinka medicininę apšvitos tikslą, kaip apibūdinta 56 straipsnyje. Šis principas taikomas ne tik efektingos dozės, bet atitinkamais atvejais ir lygiaverčių dozių požiūriu, kaip atsargumo priemonė siekiant atsižvelgti į abejones dėl žalos sveikatai esant už poveikio audiniams ribines vertes žemesnėms dozėms;

- c) dozių ribojimas: planuojamosios apšvitos situacijose asmenis patiriamų dozių suma neturi viršyti nustatytų profesinės apšvitos arba gyventojų apšvitos ribinių dozių. Ribinės dozės netaikomos medicininei apšvita.

1 SKIRSNIS

Optimizavimo priemonės

6 straipsnis

Profesinės, gyventojų ir medicininės apšvitos apribotosios dozės

1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamais atvejais numatomai apsaugai optimizuoti būtų nustatytos apribotosios dozės:

- a) profesinės apšvitos atveju apribotąją dozę kaip optimizavimo veiklos priemonę nustato įmonė, bendrą priežiūrą vykdančios kompetentingai valdžios institucijai. Komandiruojamųjų atveju apribotoji dozė nustatoma bendradarbiaujant darbdaviui ir įmonei;
- b) gyventojų apšvitos atveju nustatoma individualios dozės, kurią gyventojai gauna dėl suplanuoto konkretaus spinduliuotės šaltinio eksploatavimo, apribotoji dozė. Kompetentingos valdžios institucijos užtikrina, kad apribotosios dozės atitiktų ribinę dozę, kuri yra visų dozių, kurias tas pats asmuo patiria dėl visų leidžiamų veiklos rūšių vykdymo, suma;
- c) medicininės apšvitos atveju apribotosios dozės taikomos tik slaugytojų ir globėjų bei medicininuose ir biomedicininuose moksliniuose tyrimuose dalyvaujančių savanorių apsaugai.

2. Apribotosios dozės nustatomos kaip nustatyti atitinkamu laikotarpiu patiriamos individualiosios efektingos arba lygiavertės dozės.

7 straipsnis

Atskaitos lygiai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyti avarinės ir esamosios apšvitos situacijų atskaitos lygiai. Optimizuojant apsaugą pirmenybė turi būti teikiama atskaitos lygį viršijančioms apšvitos, o pasiekus už atskaitos lygį žemesnę apšvitos lygį optimizavimo priemonių įgyvendinimas turi būti tęsiamas.

2. Atskaitos lygių verčių pasirinkimas priklauso nuo apšvitos situacijos rūšies. Renkantis atskaitos lygius atsižvelgiama į radiacinės saugos reikalavimus ir visuomeninius kriterijus. Nustatant gyventojų apšvitos atskaitos lygius atsižvelgiama į I priede išdėstytus įvairius atskaitos lygius.

3. Esamosios apšvitos situacijų, susijusių su radono sukelta apšvita, atveju atskaitos lygiai nustatomi pagal radono koncentraciją ore, taikomą, kaip nurodyta 74 straipsnyje, gyventojams ir, kaip nurodyta 54 straipsnyje, darbuotojams.

2 SKIRSNIS

Ribinių dozių nustatymas

8 straipsnis

Apšvitą patiriančių darbuotojų amžiaus ribojimas

Valstybės narės užtikrina, kad laikantis 12 straipsnio 2 dalies jaunesniems nei 18 metų amžiaus asmenims nebūtų galima pavesti jokio darbo, kurį dirbant jie patirtų apšvitą.

9 straipsnis

Profesinės apšvitos ribinės dozės

1. Valstybės narės užtikrina, kad profesinės apšvitos ribinės dozės būtų taikomos darbuotojo dėl visų rūšių leidžiamos veiklos vykdymo patirtų metinių profesinės apšvitos dozių, radono sukeltos profesinės apšvitos darbo vietose, apie kurią turi būti pranešta pagal 54 straipsnio 3 dalį, ir kitų rūšių profesinės apšvitos, patirtos esamosios apšvitos situacijose pagal 100 straipsnio 3 dalį, sumai. Avarinei profesinei apšvitai taikomas 53 straipsnis.

2. Profesinės apšvitos ribinė efektinė dozė yra 20 mSv per bet kuriuos vienerius metus. Tačiau susiklosčius ypatingoms aplinkybėms arba nacionalinės teisės aktuose nurodytoms tam tikroms apšvitos situacijoms, kompetentinga valdžios institucija gali leisti didesnes, iki 50 mSv per vienerius metus efektyvias dozes su sąlyga, kad vidutinė metinė dozė per bet kuriuos penkerius metus iš eilės, įskaitant tuos metus, kai ribinė dozė buvo viršyta, neviršija 20 mSv.

3. Be 2 dalyje nustatytų ribinių efektinių dozių, taikomos šios ribinės lygiavertės dozės:

- a) akies lęšiukui nustatoma 20 mSv per vienerius metus arba 100 mSv per bet kuriuos penkerius metus iš eilės ribinė lygiavertė dozė, taikant maksimalią 50 mSv per vienerius metus dozę, kaip nurodyta nacionalinės teisės aktuose;
- b) odai nustatoma 500 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė; ši ribinė dozė taikoma bet kurio 1 cm² ploto vidutinei metinei dozei neatsižvelgiant į apšvitos veikiamą plotą;

c) galūnėms nustatoma 500 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė.

10 straipsnis

Nėščių ir krūtimi maitinančių darbuotojų apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad negimusio vaiko apsauga būtų lygiavertė gyventojams taikomai apsaugai. Kai tik nėščia darbuotoja apie savo nėštumą praneša įmonei, o komandiruoju darbuotojos atveju – darbdaviui, laikydami nacionalinės teisės aktų įmonė ir darbdavys užtikrina, kad nėščios darbuotojos darbo sąlygos būtų tokios, kad negimusio kūdikio gaunama lygiavertė dozė būtų, kiek tai protingai įmanoma, kuo mažesnė ir tikėtina, neviršys 1 mSv bent likusį nėštumo laikotarpį.

2. Kai tik darbuotoja praneša įmonei, o komandiruotos darbuotojos atveju – darbdaviui, kad ji maitina krūtimi, tokioms darbuotojoms nebeįvedamas darbas, susijęs su didele radionuklidų patekimo į organizmą ar kūno taršos rizika.

11 straipsnis

Praktikantų ir studentų ribinės dozės

1. Valstybės narės užtikrina, kad 18 metų amžiaus ar vyresniems praktikantams ir 18 metų amžiaus arba vyresniems studentams, kurie mokymosi metu privalo dirbti su spinduliuotės šaltiniais, taikomos ribinės dozės atitiktų 9 straipsnyje nustatytas profesinės apšvitos ribines dozes.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 16–18 metų amžiaus praktikantams ir 16–18 metų amžiaus studentams, kurie mokymosi metu privalo dirbti su spinduliuotės šaltiniais, būtų taikoma 6 mSv metinė ribinė efektinė dozė.

3. Be 2 dalyje nustatytų ribinių efektinių dozių, taikomos šios ribinės lygiavertės dozės:

- a) akies lęšiukui nustatoma 15 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė;
- b) odai nustatoma 150 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė; ši ribinė dozė taikoma bet kurio 1 cm² ploto vidutinei dozei neatsižvelgiant į apšvitos veikiamą plotą;
- c) galūnėms nustatoma 150 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė.

4. Valstybės narės užtikrina, kad praktikantams ir studentams, kuriems netaikomos 1, 2 ir 3 dalių nuostatos, taikomos ribinės dozės atitiktų 12 straipsnyje nurodytas gyventojams taikomas ribines dozes.

12 straipsnis

Gyventojų apšvitos ribinės dozės

1. Valstybės narės užtikrina, kad gyventojų apšvitos ribinės dozės būtų taikomos visai apšvitai, kurią gyventojas patiria per metus dėl visų rūšių leidžiamos veiklos.
2. Valstybės narės nustato 1 mSv metinę gyventojų apšvitos ribinę efektinę dozę.
3. Be 2 dalyje nurodytos ribinės dozės, taikomos šios ribinės lygiavertės dozės:
 - a) akies lęšiukui nustatoma 15 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė;
 - b) odai nustatoma 50 mSv metinė ribinė lygiavertė dozė; ši ribinė dozė taikoma bet kurio 1 cm² odos ploto vidutinei dozei neatsižvelgiant į apšvitos veikiamą plotą.

13 straipsnis

Efektinės ir lygiavertės dozių apskaičiavimas

Efektinėms ir lygiavertėms dozėms apskaičiuoti naudojamos atitinkamos standartinės vertės ir sąryšiai. Išorinei spinduliuotei apskaičiuoti naudojami TRSK leidinio Nr. 116 2.3 skirsnyje nustatyti veikloje naudojami kiekiai.

IV SKYRIUS

ŠVIETIMO, MOKYMO IR INFORMAVIMO RADIACINĖS SAUGOS KLAUSIMAI REIKALAVIMAI

14 straipsnis

Bendrosios pareigos, susijusios su švietimu, mokymu ir informacijos teikimu

1. Valstybės narės nustato atitinkamą teisinę ir administracinę sistemą, kad būtų užtikrintas radiacinės saugos švietimo, mokymo ir informavimo teikimas visiems asmenims, kurių atliekamoms pareigoms reikalingos konkrečios radiacinės saugos žinios. Mokymas ir informavimas turi būti atliekamas periodiškai ir pagrįžiamas dokumentais.
2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi priemonių švietimo, mokymo ir perkvalifikavimo vykdymui, kas sudarytų sąlygas radiacinės saugos ekspertų ir medicinos fizikos ekspertų, taip pat profesinių sveikatos tarnybų ir dozimetrijos tarnybų pagal vykdomos veiklos sritį pripažinimui.
3. Valstybės narės gali imtis priemonių švietimui, mokymui ir perkvalifikavimui nustatyti, kas sudarytų sąlygas asmenų, atsakingų už radiacinę saugą, pripažinimui, jei toks pripažinimas numatytas nacionalinės teisės aktuose.

15 straipsnis

Apšvitą patiriančių darbuotojų mokymas bei informavimas

1. Valstybės narės reikalauja, kad apšvitą patiriančius darbuotojus įmonė informuotų apie:
 - a) su jų darbu susijusią spinduliuotės keliamą riziką sveikatai;
 - b) bendrąsias radiacinės saugos procedūras ir atsargumo priemones, kurios turi būti taikomos;
 - c) radiacinės saugos procedūras ir atsargumo priemones, susijusias su veiklos ir darbo sąlygomis, apskritai veiklos ir kiekvienos rūšies darbo vietos, į kurią jie gali būti paskirti, ar užduočių, kurios gali būti jiems pavestos, atžvilgiu;
 - d) atitinkamas avarijų likvidavimo planų ir procedūrų dalis;
 - e) techninių, medicinos ir administracinių reikalavimų laikymosi svarbą.

Komandiruoatų darbuotojų atveju darbdavys užtikrina, kad būtų pateikta informacija pagal a, b ir e punktų reikalavimus.

2. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, o komandiruoatų darbuotojų atveju – darbdavys, informuotų apšvitą patiriančias darbuotojas apie ankstyvo pranešimo apie nęstumą svarbą atsižvelgiant į negimusiam kūdikiui gresiančią apšvitos riziką.
3. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, o komandiruoatų darbuotojų atveju – darbdavys informuotų apšvitą patiriančias darbuotojas apie pranešimo apie ketinimą krūtimi maitinti kūdikį svarbą atsižvelgiant į krūtimi maitinamam kūdikiui gresiančią apšvitos riziką radionuklidams patekus į organizmą ar užteršus kūną.
4. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, o komandiruoatų darbuotojų atveju – darbdavys, suteikia apšvitą patiriantiems darbuotojams tinkamas mokymo ir informavimo radiacinės saugos srityje programas.
5. Valstybės narės reikalauja, kad už didelio aktyvumo uždariusius šaltinius atsakinga įmonė, be 1, 2, 3 ir 4 dalyse nurodyto radiacinės saugos informavimo ir mokymo, užtikrintų, kad į šį mokymą būtų įtraukti konkretūs didelio aktyvumo uždariusių šaltinių saugaus valdymo ir kontrolės reikalavimai siekiant atitinkamus darbuotojus tinkamai parengti visiems įvykiams, kurie turi įtakos radiacinei saugai. Informuojant ir mokant darbuotojus ypač daug dėmesio skiriama būtiniesiems saugos reikalavimams ir pateikiama konkreti informacija apie galimus tinkamos didelio aktyvumo uždariusių šaltinių kontrolės praradimo padarinius.

16 straipsnis

Darbuotojų, kurie gali susidurti su paliktaisiais šaltiniais ir patirti jų skleidžiamą apšvitą, informavimas ir mokymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įrenginių, kuriuose yra didelė tikimybė aptikti ar perdirbti paliktuosius šaltinius, įskaitant dideles metalo laužo aikšteles ir dideles metalo laužo perdirbimo gamyklas, bei stambių pervežimo punktų vadovybė būtų informuojama apie galimybę susidurti su tokiais šaltiniais.

2. Valstybės narės skatina 1 dalyje nurodytų įrenginių vadovybę užtikrinti, kad tais atvejais, kai jų įrenginiuose esantys darbuotojai gali susidurti su tokiu šaltiniu, jie:

- a) būtų konsultuojami ir mokomi, kaip vizualiai atpažinti šaltinius ir jų kontenerius;
- b) būtų informuojami apie pagrindinius su jonizuojančiąja spinduliuote ir jos poveikiu susijusius aspektus;
- c) būtų informuojami ir mokomi apie veiksmus, kurių reikia imtis šaltinio arba įtarimo šaltinio aptikimo vietoje.

17 straipsnis

Avarijas likviduojančių darbuotojų išankstinis informavimas ir mokymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad avarijas likviduojantiems darbuotojams, kurie yra nurodyti avarijų likvidavimo plane arba avarijų valdymo sistemoje, būtų teikiama tinkama ir reguliariai atnaujinama informacija apie galimą su jų taikomomis intervencinėmis priemonėmis susijusią riziką sveikatai ir atsargumo priemones, kurių turi būti imtasi tokiu atveju. Ši informacija apima įvairias galimas avarijas ir intervencinių priemonių rūšis.

2. Įvykus avarijai 1 dalyje nurodyta informacija iškart atitinkamai papildoma atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė ar už avarijas likviduojančių darbuotojų apsaugą atsakinga organizacija suteiktų 1 dalyje nurodytiems avarijas likviduojantiems darbuotojams tinkamą mokymą, kaip numatyta pagal 97 straipsnyje nustatytoje avarijų valdymo sistemoje. Atitinkamais atvejais į šį mokymą įtraukiamos pratybos.

4. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė ar už avarijas likviduojančių darbuotojų apsaugą atsakinga organizacija šiems darbuotojams suteiktų ne tik 3 dalyje nurodytą mokymą avarijų likvidavimo srityje, bet ir tinkamą radiacinės saugos mokymą bei informaciją.

18 straipsnis

Švietimas, informavimas ir mokymas medicininės apšvitos srityje

1. Valstybės narės užtikrina, kad gydytojai ir asmenys, kurių veikla yra susijusi su praktiniais medicininės radiologijos procedūrų aspektais, turėtų reikiamą išsilavinimą, būtų tinkamai

informuojami ir būtų baigę teorinį bei praktinį mokymą veiklos medicininės radiologijos srityje tikslais, taip pat būtų įgiję atitinkamos kompetencijos radiacinės saugos srityje.

Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad būtų parengtos tinkamos mokymo programos, ir pripažįsta atitinkamus diplomus, pažymėjimus ar kitus įgytą kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus.

2. Pagal atitinkamas mokymo programas besimokantys asmenys gali dalyvauti vykdant su praktiniais medicininės radiologijos procedūrų aspektais susijusią veiklą, kaip nustatyta 57 straipsnio 2 dalyje.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įgijus kvalifikaciją būtų organizuojamas tęstinis švietimas ir mokymas, o konkrečiu atveju, kai klinikinėje praktikoje naudojami nauji metodai, būtų organizuojamas šių metodų ir atitinkamų radiacinės saugos reikalavimų mokymas.

4. Valstybės narės skatina, kad radiacinės saugos mokymo kursas būtų įtrauktas į medicinos ir odontologijos mokymo įstaigų mokymo programas

V SKYRIUS

VEIKLOS PAGRĪSTUMAS IR REGULIUOJAMOJI VEIKLOS KONTROLĖ

1 SKIRSNIS

Veiklos pagrįstumas ir veiklos draudimas

19 straipsnis

Veiklos pagrįstumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad naujos veiklos, dėl kurios kyla apšvita jonizuojančiąja spinduliuote, klasės ar rūšys prieš suteikiant autorizaciją tą veiklą vykdyti būtų pagrindžiamos.

2. Valstybės narės apsarsto galimybę atlikti galiojančių veiklos klasių ar rūšių pagrįstumo peržiūrą kaskart, kai gaunama naujų ir svarbių įrodymų apie tos veiklos veiksmingumą ar galimus padarinius arba naujos ir svarbios informacijos apie kitus metodus ir technologijas.

3. Veikla, susijusi su profesine ir gyventojų apšvita, pagrindžiama kaip veiklos klasė ar rūšis, atsižvelgiant į abi apšvitos kategorijas.

4. Veikla, susijusi su medicinine apšvita, pagrindžiama ir kaip veiklos klasė ar rūšis, atsižvelgiant į medicininę ir atitinkamais atvejais į susijusią profesinę ir gyventojų apšvitą, ir kiekvienos individualiosios medicininės apšvitos lygiu, kaip nurodyta 55 straipsnyje.

20 straipsnis

Su vartojimo gaminiais susijusi veikla

1. Valstybės narės reikalauja, kad bet kuri įmonė, ketinanti gaminti ar importuoti vartojimo gaminį, kurio numatomas naudojimas turėtų būti naujos klasės ar rūšies veikla, suteiktų kompetentingai valdžios institucijai visą susijusią informaciją, įskaitant nurodytą IV priedo A skirsnyje, kad būtų galima įvykdyti pagrįstumo reikalavimą, nustatytą 19 straipsnio 1 dalyje.

2. Remdamosi šios informacijos įvertinimu, valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija, kaip nurodyta IV priedo B skirsnyje, priimtų sprendimą dėl to, ar to vartojimo gaminio numatomas naudojimas yra pagrįstas.

3. Nedarydamos poveikio 1 daliai, valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija, kuri gavo informacijos pagal tą dalį, kitų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų kontaktinį punktą informuotų apie informacijos gavimą, o gavusios prašymą – apie savo sprendimą ir to sprendimo priėmimo pagrindą.

4. Valstybės narės draudžia parduoti arba pateikti gyventojams vartojimo gaminius, jei jų numatomas naudojimas nėra pagrįstas arba jei jų naudojimas netenkintų 26 straipsnyje nustatyto pranešimo reikalavimo netaikymo kriterijų.

21 straipsnis

Veiklos draudimas

1. Valstybės narės draudžia gaminant maisto produktus, pašarus ir kosmetikos gaminius į juos sąmoningai dėti radioaktyviųjų cheminių medžiagų bei draudžia tokių produktų importą ar eksportą.

2. Nedarant poveikio Direktyvai 1999/2/EB, veikla, susijusi su medžiagos aktyvavimu, dėl kurio padidėja vartojimo gaminio aktyvumas, į kurią negalima nekreipti dėmesio vertinant radiacinės saugos požiūriu to gaminio pateikimo rinkai metu, laikoma nepagrįsta. Tačiau kompetentinga valdžios institucija gali įvertinti šiai klasei priklausančios konkrečios rūšies veiklos pagrįstumą.

3. Valstybės narės draudžia gaminant žaislus ir papuošalus į juos sąmoningai dėti radioaktyviųjų cheminių medžiagų bei draudžia tokių produktų importą ar eksportą.

4. Valstybės narės draudžia veiklą, susijusią su žaisluose ir papuošaluose naudojamų medžiagų aktyvavimu, dėl kurio šių gaminių pateikimo rinkai ar jų gamybos metu padidėja aktyvumas, į kurią negalima nekreipti dėmesio vertinant radiacinės saugos požiūriu, ir draudžia tokių gaminių ar medžiagų importą ar eksportą.

22 straipsnis

Veikla, susijusi su sąmoningu nemedicininės apšvitos vaizdo gavimo tikslais taikymu žmonėms

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos veiklos, susijusios su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, rūšys, visų pirma atsižvelgiant į V priede išdėstytas veiklos rūšis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad ypač daug dėmesio būtų skiriama veiklos, susijusios su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, pagrįstumui, visų pirma:

- a) visų rūšių veikla, susijusi su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, yra pagrindžiama prieš visuotinai ją pripažįstant;
- b) kiekvienas konkretus visuotinai pripažintos rūšies veiklos vykdymas yra pagrindžiamas;
- c) visos individualiosios nemedicininės apšvitos vaizdo gavimo tikslais procedūros, atliekamos naudojant medicininės radiologijos įrangą, pagrindžiamos iš anksto, atsižvelgiant į konkrečius procedūros tikslus ir asmens, kuriam jos daromos, duomenis;
- d) veiklos, susijusios su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, pagrįstumas apskritai ir konkrečiu atveju, kaip nurodyta a ir b punktuose, gali būti peržiūrimas;
- e) aplinkybės, dėl kurių pateisinamas nemedicininės apšvitos vaizdo gavimo tikslais naudojimas, neturint tokios apšvitos pagrįstumo konkrečiu atveju, reguliariai peržiūrimos.

3. Valstybės narės pagrįstai veiksniams, susijusiems su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, pasitelkiant medicininės radiologijos įrangą, gali netaikyti apribotųjų dozių reikalavimo pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą ir 12 straipsnyje nustatytų ribinių dozių.

4. Jeigu valstybė narė nustato, kad konkreči veikla, susijusi su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, yra pagrįsta, ji užtikrina, kad:

- a) būtų gauta autorizacija tokiai veiklai vykdyti;
- b) prirėkus bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis įstaigomis ir medicinos mokslo draugijomis, kompetentinga valdžios institucija nustatytų veiklai taikomus reikalavimus, įskaitant individualaus įgyvendinimo kriterijus;
- c) taikant procedūras, kurių metu naudojama medicininės radiologijos įranga
 - i) būtų taikomi atitinkami medicininei apšvitai VII skyriuje nustatyti reikalavimai, įskaitant reikalavimus, susijusius su įranga, optimizavimu, pareigomis, mokymu ir nėsčiųjų specialia sauga, taip pat medicinos fizikos eksperto atitinkamu dalyvavimu;

- ii) tam tikrais atvejais būtų naudojami specialūs protokolai, atitinkantys apšvitos ir reikalaujamos vaizdo kokybės tikslą;
- iii) jei įmanoma, būtų taikomi konkretūs diagnostiniai atskaitos lygiai;
- d) taikant procedūras, kurių metu medicininės radiologijos įranga nenaudojama, apribotosios dozės būtų daug mažesnės už gyventojams taikomas ribines dozes;
- e) asmeniui, kuris bus veikiamas apšvitos, būtų suteikta informacijos ir gautas jo sutikimas, numatant atvejus, kai teisėsaugos institucijos pagal nacionalinės teisės aktus galėtų leisti taikyti apšvitą be asmens sutikimo.

2 SKIRSNIS

Reguliuojamoji veiklos kontrolė

23 straipsnis

Veiklos, susijusios su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, rūšių nustatymas

Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos veiklos, susijusios su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, kuri sukelia darbuotojų ar gyventojų apšvitą, į kurią negalima nekreipti dėmesio vertinant radiacinės saugos požiūriu, klasės ar rūšys. Tokia veikla nustatoma atitinkamomis priemonėmis, atsižvelgiant į VI priede išvardytus pramonės sektorius.

24 straipsnis

Laipsniškas požiūris į reguliuojamąją kontrolę

1. Valstybės narės reikalauja, kad radiacinės saugos tikslais veiklai būtų taikoma reguliuojamoji kontrolė (naudojant pranešimą, autorizaciją ir atitinkamus patikrinimus), kuri būtų proporcinga dėl tos veiklos kylančios apšvitos dydžiui ir tikimybei, taip pat proporcinga poveikiui, kurį gali turėti reguliuojamosios kontrolės taikymas mažinant tokią apšvitą ar gerinant radiologinę saugą.

2. Nedarant poveikio 27 ir 28 straipsniams, kai tinkama ir laikantis VII priede nustatytų bendrųjų nereguliuojamoji kontrolė gali būti vykdoma naudojant tik pranešimą ir atitinkamo dažnumo patikrinimus. Šiuo tikslu valstybės narės gali nustatyti bendruosius nereguliuojamoji kontrolė arba leisti kompetentingai valdžios institucijai nuspręsti veiklai, apie kurią pranešta, netaikyti autorizacijos reikalavimo remiantis VII priede nurodytais bendraisiais kriterijais; nedidelių medžiagos kiekių atveju, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, šiam tikslui gali būti naudojamos VII priedo B lentelės 2 skiltyje nustatytos aktyvumo koncentracijos vertės.

3. Praneštos veiklos, kuriai turi būti taikomas autorizacijos reikalavimas, reguliuojamoji kontrolė vykdoma šią veiklą registruojant arba licencijuojant.

25 straipsnis

Pranešimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų reikalaujama pranešti apie visą pagrįstą veiklą, įskaitant pagal 23 straipsnį nustatytą veiklą. Pranešimas teikiamas prieš pradėdamas veiklą arba jau vykdomos veiklos atveju - kuo skubiau po to, kai pradėdamas taikyti šis reikalavimas. Valstybės narės nustato, kokia informacija turi būti pateikiama kartu su pranešimu apie veiklą, kuriai taikomi pranešimo reikalavimai. Jeigu pateikiamas prašymas gauti autorizaciją, nereikalaujama teikti atskiro pranešimo.

Tam tikroms veiklos rūšims pranešimo reikalavimas gali būti netaikomas, kaip nurodyta 26 straipsnyje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų reikalaujama pranešti apie 54 straipsnio 3 dalyje nurodytas darbo vietas ir apie esamosios apšvitos situacijas, kurios valdomos kaip planuojamosios apšvitos situacija, kaip nurodyta 100 straipsnio 3 dalyje.

3. Nepaisant 26 straipsnyje nustatytų reikalavimo netaikymo kriterijų, valstybių narių nustatytų situacijų atvejais, jeigu kyla susirūpinimas, kad vykdamas pagal 23 straipsnį nustatytą veiklą gamtinės kilmės radionuklidų gali patekti į vandenį ir tai galėtų turėti įtakos tiekiamo geriamojo vandens kokybei arba kitoms apšvitos trasoms, ir dėl to kiltų susirūpinimas radiacinės saugos atžvilgiu, kompetentinga valdžios institucija gali reikalauti, kad veiklai būtų taikomas pranešimo reikalavimas.

4. Žmogaus veikla, susijusi su radioaktyviai užterštomis medžiagomis, atsiradusiomis dėl leidžiamų išmesti medžiagų arba pagal 30 straipsnį nebevaldomų medžiagų, nėra valdoma kaip planuojamosios apšvitos situacija ir todėl apie ją nereikia pranešti.

26 straipsnis

Pranešimo reikalavimo netaikymas

1. Valstybės narės gali nuspręsti, kad pranešti nereikia apie pagrįstą veiklą, susijusią su:

- a) radioaktyviosiomis medžiagomis, kurių bendras aktyvumo kiekis neviršija VII priedo B lentelės 3 skiltyje nustatytų nereguliuojamoji kontrolė verčių arba didesnių verčių, kurias konkrečioms taikymo sritims yra patvirtinusi kompetentinga valdžios institucija, ir yra tenkinami bendrieji nereguliuojamoji kontrolė bei nebevaldomosios apšvitos kriterijai, nustatyti VII priede arba
- b) nedarant poveikio 25 straipsnio 4 daliai, radioaktyviosiomis medžiagomis, kurių aktyvumo koncentracija neviršija VII priedo A lentelėje nustatytų nereguliuojamoji kontrolė verčių arba didesnių verčių, kurias konkrečioms taikymo sritims yra patvirtinusi kompetentinga valdžios institucija, ir yra tenkinami bendrieji nereguliuojamoji kontrolė bei nebevaldomosios apšvitos kriterijai, nustatyti VII priede; arba

- c) aparatu, kuriame yra uždarys šaltinis, jeigu:
- i) tai - kompetentingos valdžios institucijos patvirtinto tipo aparatas;
 - ii) normaliomis veikimo sąlygomis dozės galia 0,1 m atstumu nuo bet kurio aparato prieinamo paviršiaus neviršija $1 \mu\text{Sv} \cdot \text{h}^{-1}$ ir
 - iii) kompetentinga valdžios institucija yra nustačiusi antrinio perdėbimo ar šalinimo sąlygas; arba
- d) bet kuriuo elektriniu aparatu, jeigu:
- i) tai - vaizdui atkurti skirtas elektroninis vamzdis ar kitas elektrinis aparatas, kurio naudojamas potencialų skirtumas neviršija 30 kilovoltų (kV), arba tai yra kompetentingos valdžios institucijos patvirtinto tipo aparatas ir
 - ii) normaliomis veikimo sąlygomis jo dozės galia 0,1 m atstumu nuo bet kurio prieinamo paviršiaus neviršija $1 \mu\text{Sv} \cdot \text{h}^{-1}$.
2. Valstybės narės gali pranešimo reikalavimo netaikyti konkrečių rūšių veiklai, jeigu laikomasi VII priedo 3 punkte nustatytų bendrųjų nereguliuojamumo kriterijų, remiantis įvertinimu, rodančiu, kad nereguliuojamas yra geriausias pasirinkimas;

27 straipsnis

Registruojimas arba licencijavimas

1. Valstybės narės reikalauja registruoti arba licencijuoti šių rūšių veiklą:
- a) spinduliuotės generatorių ar greitintuvų arba radioaktyviųjų šaltinių naudojimas medicininei apšvitai arba nemedicininiais vaizdo gavimo tikslais;
 - b) spinduliuotės generatorių ar greitintuvų, išskyrus elektrinius mikroskopus, arba radioaktyviųjų šaltinių naudojimas a punkte nenurodytais tikslais.
2. Valstybės narės gali reikalauti registruoti arba licencijuoti ir kitų rūšių veiklą.
3. Reguliavimo sprendimas dėl tam tikrų rūšių veiklos registruojimo arba licencijavimo gali būti pagrįstas reguliuojamumo patirtimi, atsižvelgiant į tikėtiną arba galimą dozių dydį, taip pat veiklos rūšies sudėtingumą.

28 straipsnis

Licencijavimas

Valstybės narės reikalauja licencijuoti šių rūšių veiklą:

- a) sąmoningas radioaktyviųjų cheminių medžiagų skyrimas asmenims ir, jeigu veikla susijusi su žmonių radiacine sauga,

taip pat ir gyvūnams siekiant nustatyti medicininę ar veterinarinę diagnozę, gydymą ar atlikti mokslinius tyrimus;

- b) bet kurio branduolinės energetikos objekto eksploatavimas ir jo eksploatavimo nutraukimas bei urano rūdos kasyklų eksploatavimas ir uždarymas;
- c) sąmoningas radioaktyviųjų cheminių medžiagų dėjimas gaminant vartojimo gaminius ar kitus gaminius, įskaitant vaistus, ir tokių gaminių importas;
- d) bet kuri su didelio aktyvumo uždaruju šaltiniu susijusi veikla;
- e) bet kurio radioaktyviųjų atliekų ilgalaikio saugojimo ar šalinimo įrenginio, įskaitanti šiam tikslui skirtus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginius, eksploatavimas, eksploatavimo nutraukimas ir uždarymas;
- f) veikla, kurią vykdant į aplinką su išlakomis arba nuotekomis išmetami dideli radioaktyviųjų medžiagų kiekiai.

29 straipsnis

Autorizacijos suteikimo procedūra

1. Valstybės narės reikalauja, kad siekiant gauti autorizaciją būtų pateikiama informacija, susijusi su radiacine sauga, kuri būtų proporcinga veiklos pobūdžiui ir susijusiai radiologinei rizikai.
2. Suteikdamos licenciją ir nustatydamas, kokia informacija turi būti pateikta pagal 1 dalį, valstybės narės atsižvelgia į IX priede pateiktą orientacinę sąrašą.
3. Į licenciją atitinkamai įrašomos konkrečios sąlygos ir nuorodos į nacionalinės teisės aktų reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad licencijos elementų įvykdymas būtų teisiškai užtikrintas, ir būtų nustatyti atitinkami eksploatavimo ribinių verčių apribojimai ir eksploatavimo sąlygos. Nacionalinės teisės aktuose arba konkrečiose sąlygose taip pat atitinkamai atvejais reikalaujama oficialiai ir pagrindžiant dokumentais įgyvendinti optimizavimo principą.
4. Kai taikoma, į nacionalinės teisės aktus arba licenciją įtraukiamos radioaktyviųjų nuotekų išmetimo į aplinką sąlygos pagal VIII skyriuje nustatytus reikalavimus, kad būtų leista išleisti į aplinką radioaktyviausias nuotekas.

30 straipsnis

Reguliuojamosios kontrolės nebetaikymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad bet kurios leidžiamos veiklos metu susidariusių radioaktyviųjų medžiagų šalinimas, antrinis perdėbimas ar pakartotinis naudojimas būtų galimas tik gavus autorizaciją.

2. Šalinimui, antriniam perdirbimui ar pakartotiniam naudojimui skirtoms medžiagoms reguliuojamosios kontrolės galima nebetaikyti, jeigu aktyvumo koncentracija:

- a) kietosios medžiagos atveju neviršija VII priedo A lentelėje nustatytų nebekontroliavimo lygių; arba
- b) atitinka konkrečius nebekontroliavimo lygius ir susijusius reikalavimus, taikomus konkrečioms medžiagoms ar medžiagoms, kurios susidaro vykdant konkrečių rūšių veiklą; šie konkretūs nebekontroliavimo lygiai nustatomi nacionalinės teisės aktuose arba juos nustato nacionalinė kompetentinga valdžios institucija, laikydamasi VII priede nurodytų bendrųjų nereguliuojamo bei nebekontroliavimo kriterijų ir atsižvelgdama į Bendrijos parengtas technines gaires.

3. Valstybės narės užtikrina, kad siekiant nebekontroliuoti medžiagų, kurių sudėtyje yra gamtinės kilmės radionuklidų, jeigu jos susidaro dėl leidžiamos veiklos, kurios metu gamtinės kilmės radionuklidai apdorojami dėl savo radioaktyviųjų, skilimo ar pirminių savybių, nebekontroliavimo lygiai atitiktų medžiagų, kurių sudėtyje yra dirbtinės kilmės radionuklidų, nebekontroliavimui taikomus dozės kriterijus.

4. Valstybės narės neleidžia sąmoningai skiesti radioaktyviųjų medžiagų, kad joms nebebūtų taikoma reguliuojamoji kontrolė. Šis draudimas netaikomas medžiagų maišymui, kuris atliekamas įprastų operacijų metu, kai į radioaktyvumą atsižvelgti nereikia. Kompetentinga valdžios institucija gali leisti konkrečiomis aplinkybėmis maišyti radioaktyviasias ir neradioaktyviasias medžiagas pakartotino naudojimo ar antrinio perdirbimo tikslais.

VI SKYRIUS

PROFESINĖ APŠVITA

31 straipsnis

Pareigos

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė būtų atsakinga už apšvitą patiriančių darbuotojų radiacinės saugos priemonių įvertinimą ir įgyvendinimą.
2. Komandiruotų darbuotojų atveju įmonės ir komandiruotų darbuotojų darbdavio pareigos numatytos 51 straipsnyje.
3. Nedarydamos poveikio 1 ir 2 dalims, valstybės narės pasirūpina, kad įmonei, darbdaviui ar bet kuriai kitai organizacijai būtų aiškiai paskirstytos darbuotojų apsaugos bet kurios apšvitos situacijos metu pareigos, visų pirma siekiant apsaugoti:

- a) avarijas likviduojančius darbuotojus;
- b) darbuotojus, dalyvaujančius valant užterštą žemę, pastatus ir kitus statinius;
- c) darbuotojus, kurie darbe yra veikiami apšvita radonu, susiklosčius 54 straipsnio 3 dalyje nurodytai situacijai.

Šis reikalavimas taip pat taikomas savarankiškai ir savanoriškai dirbančių asmenų apsaugai.

4. Valstybės narės užtikrina, kad darbdaviai galėtų gauti informacijos apie galimą savo darbuotojų, pavaldžių kitam darbdaviui ar įmonei, apšvitą.

32 straipsnis

Apšvitą patiriančių darbuotojų apsauga vykdant veiklą

Valstybės narės užtikrina, kad apšvitą patiriančių darbuotojų apsauga vykdant veiklą remiantis atitinkamomis šios direktyvos nuostatomis būtų grindžiama:

- a) išankstiniu įvertinimu siekiant nustatyti apšvitą patiriantiems darbuotojams kylančios radiologinės rizikos pobūdį ir dydį;
- b) radiacinės saugos optimizavimu visomis darbo sąlygomis, įskaitant profesinę apšvitą, kuri susidaro dėl veiklos, susijusios su medicinine apšvita;
- c) apšvitą patiriančių darbuotojų priskyrimu įvairioms kategorijoms;
- d) su įvairiomis zonomis ir darbo sąlygomis susijusiomis kontrolės priemonėmis ir stebėseną, pritaikius įskaitant individualią stebėseną;
- e) medicinine priežiūra;
- f) švietimu ir mokymu.

33 straipsnis

Praktikantų ir studentų apsauga vykdant veiklą

1. Valstybės narės užtikrina, kad 11 straipsnio 1 dalyje nurodytų 18 metų amžiaus ar vyresnių praktikantų ir studentų apšvitos sąlygos ir apsauga vykdant veiklą būtų lygiavertės apšvitą patiriančių atitinkamai A arba B kategorijos darbuotojų sąlygoms ir apsaugai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų 16–18 metų amžiaus praktikantų ir studentų apšvitos sąlygos ir apsauga vykdant veiklą būtų lygiavertės apšvitą patiriančių B kategorijos darbuotojų sąlygoms ir apsaugai.

34 straipsnis

Konsultacijos su radiacinės saugos ekspertu

Valstybės narės reikalauja, kad įmonės konsultuotųsi su radiacinės saugos ekspertais jų kompetencijos srityse, kaip nurodyta 82 straipsnyje, dėl toliau išvardytų klausimų, susijusių su vykdoma veikla:

- a) apsauginių įtaisų ir matuoklių tikrinimo ir bandymo;

- b) išankstinės nuodugnios įrenginių planų peržiūros radiacinės saugos atžvilgiu;
- c) naujų ar modifikuotų spinduliuotės šaltinių tinkamumo eksploatuoti patvirtinimo radiacinės saugos atžvilgiu;
- d) reguliaraus apsauginių įtaisų bei saugos metodų efektyvumo tikrinimo;
- e) reguliaraus matuoklių kalibravimo ir reguliaraus tikrinimo, ar jie tinkami naudoti ir tinkamai naudojami.

35 straipsnis

Darbo vietose taikomos priemonės

1. Valstybės narės užtikrina, kad radiacinės saugos tikslais būtų imtasi priemonių visose darbo vietose, kuriose darbuotojai gali patirti apšvitą, didesnę už 1 mSv metinę efektinę dozę ar 15 mSv metinę lygiavertę dozę akies lęšiukui, ar 50 mSv metinę dozę odai ir galūnėms.

Šios priemonės turi būti proporcingos atsižvelgiant į įrenginių ir šaltinių pobūdį bei keliamos rizikos dydį ir pobūdį.

2. 54 straipsnio 3 dalyje nurodytos darbo vietos, kai darbuotojų apšvita gali viršyti 6 mSv metinę efektinę dozę arba valstybės narės nustatytą atitinkamą pagal laiką integruotą radono sukeltos apšvitos vertę, valdomos kaip planuojamosios apšvitos situacija ir valstybės narės nustato, kurie šiame skyriuje nustatyti reikalavimai turi būti taikomi. Kompetentinga valdžios institucija reikalauja 54 straipsnio 3 dalyje nurodytose darbo vietose, kai darbuotojų metinė efektinė dozė yra 6 mSv arba mažesnė, arba kai apšvita yra mažesnė už atitinkamą pagal laiką integruotą radono sukeltos apšvitos vertę, apšvita būtų nuolat stebima.

3. Orlaivius eksploatuojančiai įmonei, jeigu orlaivio įgulos narius veikiančios kosminės spinduliuotės metinė efektinė dozė gali viršyti 6 mSv, taikomi šiame skyriuje nustatyti atitinkami reikalavimai, kuriais atsižvelgiama į šios apšvitos situacijos konkrečius požymius. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai orlaivio įgulos nario metinė efektinė dozė gali viršyti 1 mSv, kompetentinga valdžios institucija reikalautų, kad įmonė imtųsi reikiamų priemonių, visų pirma:

- a) įvertintų atitinkamo orlaivio įgulos narių apšvitą;
- b) planuodama skrydžių tvarkaraščius atsižvelgtų į įvertintus apšvitos duomenis, kad būtų sumažintos didelės apšvitos veikiamų įgulos narių dozės;
- c) atitinkamus darbuotojus informuotų apie su jų darbu susijusią riziką sveikatai ir jų individualiąją dozę;

- d) nėščioms įgulos narėms taikytų 10 straipsni 1 dalį.

36 straipsnis

Darbo vietų klasifikavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad darbo vietose taikomos priemonės apimtų suskirstymą į įvairias zonas, prireikus remiantis tikėtinų metinių dozių įvertinimu ir galimos apšvitos tikimybe bei dydžiu.

2. Tuir būti skiriamos kontroliuojamosios ir stebimosios zonos. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija, atsižvelgdama į konkrečias aplinkybes, parengtų darbo vietų klasifikavimo ir kontroliuojamąsias ir stebimąsias zonas gaires.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė stebėtų darbo sąlygas kontroliuojamosiose ir stebimosiose zonose.

37 straipsnis

Kontroliuojamosios zonos

1. Valstybės narės užtikrina, kad kontroliuojamojoje zonoje būtų taikomi šie būtiniausi reikalavimai:

- a) kontroliuojamosios zonos ribos yra pažymimos ir leidimas patekti į ją suteikiamas tik asmenims, gavusiems tinkamą instruktavimą, o patekimas į ją kontroliuojamas taikant įmonės nustatytas rašytines procedūras. Jeigu kyla didelė radioaktyviosios taršos išplitimo rizika, imamasi konkrečių priemonių, įskaitant susijusias su asmenų įėjimu ir išėjimu bei krovinių įvežimu ir išvežimu, taip pat su taršos stebėseną kontroliuojamoje zonoje ir tam tikrais atvejais gretimoje zonoje;
- b) atsižvelgiant į kontroliuojamoje zonoje kylančios radiologinės rizikos pobūdį ir mastą, pagal 39 straipsnio nuostatas organizuojama darbo vietos radiologinė priežiūra;
- c) pastatomi arba pakabinami zonos rūsiai, šaltinių pobūdį ir jų keliamą riziką nurodantys ženklai;
- d) parengiamos darbo instrukcijos, atitinkančios radiologinę riziką, susijusią su naudojamais šaltiniais ir atliekamomis operacijomis;
- e) darbuotojas išklauso specialų mokymo kursą apie darbo vietos ir veiklos ypatybes;
- f) darbuotojas aprūpinamas tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė vykdytų šias pareigas atsižvelgdama į radiacinės saugos eksperto teikiamas rekomendacijas.

38 straipsnis

Stebimosios zonos

1. Valstybės narės užtikrina, kad stebimojoje zonoje būtų taikomi šie reikalavimai:

- a) atsižvelgiant į stebimojoje zonoje kylančios radiologinės rizikos pobūdį ir mastą, pagal 39 straipsnio nuostatas organizuojama darbo vietos radiologinė priežiūra;
- b) prireikus pastatomi arba pakabinami zonos rūsiai, šaltinių pobūdį ir jų keliamą riziką nurodantys ženklai;
- c) prireikus parengiamos darbo instrukcijos, atitinkančios radiologinę riziką, susijusią su naudojamais šaltiniais ir atliekamomis operacijomis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė vykdytų šias pareigas atsižvelgdama į radiacinės saugos eksperto teikiamas rekomendacijas.

39 straipsnis

Radiologinė darbo vietos stebėseną

1. Valstybės narės užtikrina, kad 37 straipsnio 1 dalies b punkte ir 38 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų darbo vietų radiologinė stebėseną atitinkamais atvejais apimtų:

- a) išorinės dozės galios matavimą, nurodant atitinkamos spinduliuotės pobūdį ir savybes;
- b) aktyvumo koncentracija ore ir paviršiaus taršos radionuklidais tankio matavimą, nurodant jų pobūdį ir fizinę bei cheminę būseną.

2. Šių matavimų rezultatai registruojami ir prireikus naudojami apskaičiuojant individualiąsias dozes, kaip numatyta 41 straipsnyje.

40 straipsnis

Apšvitą patiriančių darbuotojų priskyrimas kategorijoms

1. Valstybės narės užtikrina, kad stebėsenos ir priežiūros tikslais būtų skiriamos dvi apšvitą patiriančių darbuotojų kategorijos:

- a) A kategorija: tie apšvitą patiriantys darbuotojai, kurie gali gauti didesnę nei 6 mSv metinę efektyvią dozę ar didesnę nei 15 mSv metinę lygiavertę dozę akies lęšiukui, o odai ir galūnėms – didesnę nei 150 mSv metinę dozę;
- b) B kategorija: tie apšvitą patiriantys darbuotojai, kurie yra nepriskirti A kategorijai.

2. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, o komandiruotų darbuotojų atveju – darbdavys nuspręstų dėl atskirų darbuotojų priskyrimo kategorijai prieš jiems pradėdant darbą, dėl kurio jie gali būti veikiami apšvita, ir reguliariai peržiūrėtų šį priskyrimą kategorijai atsižvelgdama (-as) į darbo sąlygas ir medicininės priežiūros duomenis. Darbuotojus priskiriant kategorijoms taip pat atsižvelgiama į galimą apšvitą.

41 straipsnis

Individualioji stebėseną

1. Valstybės narės užtikrina, kad A kategorijos darbuotojai būtų sistemingai stebimi remiantis dozimetrijos tarnybos atliktais individualiais matavimais. Tais atvejais, kai A kategorijos darbuotojai gali patirti didelę vidinę apšvitą ar didelę akies lęšiuko arba galūnių apšvitą, turi būti sukurta atitinkama stebėsenos sistema.

2. Valstybės narės užtikrina, kad atliekamos B kategorijos darbuotojų stebėsenos bent jau pakaktų įrodyti, kad šie darbuotojai teisingai priskirti B kategorijai. Valstybės narės gali reikalauti, kad būtų vykdoma B kategorijos darbuotojų individualioji stebėseną ir prireikus dozimetrijos tarnyba atliktų individualius matavimus.

3. Tais atvejais, kai atlikti individualių matavimų nėra galimybės arba tai neaktualu, individualioji stebėseną grindžiama apskaičiavimu, atliktu remiantis kitų apšvitą patiriančių darbuotojų individualiais matavimais, 39 straipsnyje numatytos darbo vietos stebėsenos rezultatais arba kompetentingos valdžios institucijos patvirtintais apskaičiavimo metodais.

42 straipsnis

Dozių įvertinimas atsitiktinės apšvitos atveju

Valstybės narės užtikrina, kad atsitiktinės apšvitos atveju būtų reikalaujama, kad įmonė įvertintų atitinkamas dozes ir jų pasiskirstymą kūne.

43 straipsnis

Rezultatų registravimas ir pateikimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų daromas kiekvieno A kategorijos ir kiekvieno B kategorijos darbuotojo individualios stebėsenos rezultatų įrašas, kai tokios stebėsenos reikalauja valstybė narė.

2. 1 dalyje nurodytais tikslais apie apšvitą patiriančius darbuotojus saugoma ši informacija:

- a) įrašas apie pagal 41, 42, 51, 52 bei 53 straipsnius ir, jei taip nusprendžia valstybė narė – pagal 35 straipsnio 2 dalį ir 54 straipsnio 3 dalį, išmatuotas arba atitinkamais atvejais apskaičiuotas apšvitos individualiąsias dozes;

- b) jeigu buvo patirta 42, 52 ir 53 straipsniuose nurodyta apšvita – pranešimai apie aplinkybes ir taikytus veiksmus;
- c) darbo vietos stebėsenos rezultatai, naudoti įvertinant individualiąsias dozes, jeigu reikia.

3. 1 dalyje nurodyta informacija saugoma darbuotojams dirbant su apšvita jonizuojančiąja spinduliuote susijusį darbą ir vėliau, kol jie sulaukia ar būtų sulaukę 75 metų amžiaus, tačiau bet kuriuo atveju ne trumpiau kaip 30 metų po darbo, susijusio su apšvita, pabaigos.

4. 42, 52 bei 53 straipsniuose ir, jei taip nusprendžia valstybė narė – pagal 35 straipsnio 2 dalį ir 54 straipsnio 3 dalį nurodyta apšvita registruojama atskirai 1 dalyje nurodytame dozių įrašė.

5. 1 dalyje nurodytas dozių įrašas perduodamas individualios radiologinės stebėsenos duomenų sistemai, kurią valstybė narė sukūrė pagal X priedo nuostatas.

44 straipsnis

Galimybė susipažinti su individualiosios stebėsenos rezultatais

1. Valstybės narės reikalauja, kad 41, 42, 52 bei 53 straipsniuose ir, jei taip nusprendžia valstybė narė – pagal 35 straipsnio 2 dalį ir 54 straipsnio 3 dalį nurodytos individualiosios stebėsenos rezultatai būtų:

- a) pateikiami kompetentingai valdžios institucijai, įmonei ir komandiruotų darbuotojų darbdaviui;
- b) pateikiami atitinkamam darbuotojui pagal 2 dalį;
- c) pateikiami profesinės sveikatos tarnybai, kad ji išaiškintų rezultatų įtaką žmogaus sveikatai, kaip numatyta 45 straipsnio 2 dalyje;
- d) perduodami individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemai, kurią valstybė narė sukūrė pagal X priede išdėstytas nuostatas.

2. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, o komandiruotų darbuotojų atveju – darbdavys darbuotojų prašymu suteiktų darbuotojams galimybę susipažinti su jų individualiosios stebėsenos rezultatais, įskaitant matavimų duomenis, kurie galėjo būti naudojami nustatant šiuos rezultatus, arba su darbuotojų gautų dozių vertinimo, atlikto vykdam darbu vietų priežiūrą, rezultatais.

3. Valstybės narės nustato individualiosios stebėsenos rezultatų perdavimo tvarką.

4. Individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistema apima bent jau X priedo A skirsnyje išvardytus duomenis.

5. Atsitiktinės apšvitos atveju valstybės narės reikalauja, kad įmonė kompetentingai valdžios institucijai nedelsiant perduotų individualiosios stebėsenos ir asmenų dozių įvertinimo rezultatus.

6. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos tinkamo įmonių, o komandiruotų darbuotojų atveju – darbdavių, kompetentingos valdžios institucijos, profesinės sveikatos tarnybų, radiacinės saugos ekspertų ar dozimetrijos tarnybų keitimosi visa reikiama informacija apie anksčiau darbuotojo gautas dozes priemonės, kad jie galėtų, prieš įdarbinant darbuotoją ar pagal 45 straipsnį darbuotoją priskiriant A kategorijai, atlikti medicininį patikrinimą ir kontroliuoti tolesnę darbuotojų apšvitą.

45 straipsnis

Apšvitą patiriančių darbuotojų medicininė priežiūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad apšvitą patiriančių darbuotojų medicininė priežiūra būtų grindžiama bendraisiais profesinės medicinos principais.

2. A kategorijos darbuotojų medicininę priežiūrą vykdo profesinės sveikatos tarnyba. Atliekant tokią medicininę priežiūrą įvertinama prižiūrimų darbuotojų sveikatos būklė siekiant nustatyti, ar jie yra tinkami jiems pavestoms užduotims atlikti. Šiuo tikslu profesinės sveikatos tarnybai suteikiama galimybė susipažinti su visa jai reikalinga aktualia informacija, įskaitant informaciją apie aplinkos sąlygas darbo patalpose.

3. Medicininė priežiūra apima:

- a) medicininę apžiūrą prieš įdarbinant darbuotoją ar jį priskiriant A kategorijai siekiant nustatyti jo tinkamumą eiti A kategorijos darbuotojo pareigas, dėl kurių svarstoma jo kandidatūra;
- b) periodinius sveikatos patikrinimus. A kategorijos darbuotojus bent kartą per metus siekiant nustatyti, ar jie toliau laikytini tinkamais eiti savo pareigas. Šių tikrinimų, kuriuos galima atlikti tiek kartų, kiek profesinės sveikatos tarnyba laiko reikalinga atlikti, pobūdis priklauso nuo darbo rūšies ir atskirų darbuotojų sveikatos būklės.

4. Profesinės sveikatos tarnyba gali nurodyti, kad būtina tęsti medicininę priežiūrą po to, kai darbuotojas baigia dirbti, tiek laiko, kiek ji laiko esant reikalinga, siekiant tinkamai apsaugoti atitinkamo asmens sveikatą.

46 straipsnis

Medicininė klasifikacija

Valstybės narės užtikrina, kad siekiant nustatyti tinkamumą dirbti A kategorijos darbuotoju, būtų taikoma ši medicininė klasifikacija:

- a) tinkamas;
- b) tinkamas atsižvelgiant į tam tikras sąlygas;
- c) netinkamas.

47 straipsnis

Draudimas netinkamus darbuotojus įdarbinti ar priskirti kategorijai

Valstybės narės užtikrina, kad jokio darbuotojo nebūtų galima bet kuriuo laikotarpiu įdarbinti konkrečioms A kategorijos darbuotojo pareigoms arba priskirti jį A kategorijos darbuotojams, jeigu atliekant medicininę priežiūrą nustatoma, kad jis yra netinkamas toms konkrečioms pareigoms.

48 straipsnis

Medicinos dokumentai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų pradedamas pildyti kiekvieno A kategorijos darbuotojo medicinos dokumentas, kuris būtų nuolat pildomas tol, kol darbuotojas yra priskirtas šiai kategorijai. Po to dokumentas saugomas tol, kol asmuo sulaukia ar būtų sulaukęs 75 metų amžiaus, tačiau bet kuriuo atveju ne trumpiau kaip 30 metų po darbo, susijusio su apšvita jonizuojančiąja spinduliuote, pabaigos.

2. Į medicinos dokumentą įtraukiama informacija apie darbo pobūdį, medicininių patikrinimų prieš įdarbinant darbuotoją ar jį priskiriant A kategorijai rezultatai, periodinių sveikatos patikrinimų duomenys ir įrašai apie dozes, kurių reikalaujama pagal 43 straipsnį.

49 straipsnis

Specialioji medicininė priežiūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad be 45 straipsnyje numatytos apšvitą patiriantiems darbuotojams skirtos medicininės priežiūros, būtų numatyti papildomi veiksmai, kuriuos profesinės sveikatos tarnyba laiko būtiniais siekiant užtikrinti apšvitą patiriančių asmenų sveikatos apsaugą, pvz., tolesni tyrimai, deaktyvavimo priemonės, neatidėliotinas medicininis gydymas ar kiti profesinės sveikatos tarnybos nurodyti veiksmai.

2. Specialioji medicininė priežiūra atliekama kiekvienu atveju, jeigu viršijama bet kuri 9 straipsnyje nustatyta ribinė dozė.

3. Dėl tolesnės apšvitos sąlygų turi būti gaunamas profesinės sveikatos tarnybos sutikimas.

50 straipsnis

Apeliacijos

Valstybės narės nustato apeliacijos teikimo procedūrą dėl faktų, nustatytų pagal 46, 47 ir 49 straipsnius, ir pagal tuos straipsnius priimtų sprendimų.

51 straipsnis

Komandiruočių darbuotojų apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad individualiosios radiologinės stebėsenos sistema tiek komandiruotiems darbuotojams, tiek įmonės nuolatiniam darbui įdarbintais apšvitą patiriantiems darbuotojams būtų užtikrinta lygiavertė apsauga.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė tiesiogiai arba sudarydama sutartis su komandiruočių darbuotojų darbdaviu būtų atsakinga už komandiruočių darbuotojų radiacinės saugos su darbu susijusius aspektus, kurie yra tiesiogiai susiję su jų veiklos pobūdžiu įmonėje.

3. Visų pirma valstybės narės užtikrina, kad įmonė laikytųsi šių būtinausių reikalavimų:

- a) A kategorijos darbuotojų, įeinančių į kontroliuojamas zonas, atveju patikrintų, ar medicininis požiūris patvirtinta, kad atitinkamas komandiruotas darbuotojas yra tinkamas vykdyti jam pavestinas užduotis;
- b) patikrintų, ar komandiruotas darbuotojas yra priskirtas tinkamai kategorijai, atsižvelgiant į dozes, kurių jis, dirbdamas įmonėje, galėtų gauti;
- c) įėjimo į kontroliuojamas zonas atveju užtikrintų, kad be bazinio radiacinės saugos mokymo komandiruotas darbuotojas būtų gavęs konkrečių nurodymų ir išklauses specialų mokymo kursą apie darbo vietos ir vykdomos veiklos ypatybes pagal 15 straipsnio 1 dalies c ir d punktus;
- d) įėjimo į stebimas zonas atveju užtikrintų, kad komandiruotas darbuotojas būtų gavęs darbo nurodymų, atitinkančių radiologinę riziką, susijusią su naudojamais šaltiniais ir atliekamomis operacijoms, kaip reikalaujama 38 straipsnio 1 dalies c punkte;
- e) užtikrintų, kad komandiruotam darbuotojui būtų išduotos būtinos asmeninės apsaugos priemonės;
- f) užtikrintų, kad būtų atliekama komandiruoto darbuotojo individualiosios apšvitos stebėseną, kurios gali prireikti atsižvelgiant į jo vykdomą veiklą, ir reikiama su jo veikla susijusi dozimetrinė stebėseną;
- g) užtikrintų, kad būtų laikomasi III skyriuje apibrėžtų radiacinės saugos reikalavimų;
- h) įėjimo į kontroliuojamas zonas atveju užtikrintų arba imtųsi visų reikiamų veiksmų užtikrinti, kad po kiekvienos veiklos būtų registruojami kiekvieno A kategorijos komandiruoto darbuotojo individualiosios apšvitos stebėsenos radiologiniai duomenys, kaip apibrėžta X priedo B skirsnio 2 punkte.

4. Valstybės narės užtikrina, kad komandiruočių darbuotojų darbdaviai tiesiogiai ar sudarydami sutartis su įmone užtikrintų, kad jų darbuotojų radiacinė sauga atitiktų atitinkamas šios direktyvos nuostatas, visų pirma:

- a) užtikrindami, kad būtų laikomasi III skyriuje apibrėžtų radiacinės saugos reikalavimų;
- b) užtikrindami, kad būtų teikiama 15 straipsnio 1 dalies a, b ir e punktuose bei 15 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodyta informacija ir mokymas radiacinės saugos srityje;
- c) garantuodami, kad jų darbuotojų apšvita bus tinkamai vertinama, o A kategorijos darbuotojams bus teikiama medicininė priežiūra laikantis 39 straipsnyje ir 41–49 straipsniuose nustatytų sąlygų;
- d) užtikrindami, kad kiekvieno jų A kategorijos darbuotojo individualiosios apšvitos stebėsenos radiologiniai duomenys, kaip apibrėžta X priedo B skirsnio 1 punkte, būtų nuolat atnaujinami individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemoje, kaip nurodyta 44 straipsnio 1 dalies d punkte.

5. Valstybės narės užtikrina, kad visi komandiruoti darbuotojai, nedarant poveikio įmonės ar darbdavio pareigoms, kiek tai praktiškai įmanoma, patys prisidėtų prie jiems pagal 1 dalyje nurodytą radiologinės stebėsenos sistemą taikytinos apsaugos.

52 straipsnis

Specialiu leidimu leista apšvita

1. Valstybės narės gali nuspręsti, kad išimtinėmis aplinkybėmis, kurios įvertinamos kiekvienu konkrečiu atveju, išskyrus avarines situacijas, kompetentinga valdžios institucija gali, jei to reikia konkrečios operacijos atveju, leisti nustatyti 9 straipsnyje nurodytas ribines dozes viršijančias nurodytų darbuotojų individualiąsias profesinės apšvitos dozes, su sąlyga, kad tokia apšvita trunka ribotą laikotarpį, tam tikrose darbo zonose ir neviršija kompetentingos valdžios institucijos konkrečiam atvejui nustatytų maksimalių apšvitos lygių. Atsižvelgiama į šias sąlygas:

- a) tokią apšvitą gali patirti tik 40 straipsnyje apibrėžtos A kategorijos darbuotojai arba erdvėlaivių įgulų nariai;
- b) tokios apšvitos neturi patirti praktikantai, studentai, nėščios darbuotojos ir, jei kyla patekimo į organizmą arba jo taršos rizika, krūtimi maitinančios darbuotojos;
- c) įmonė iš anksto pagrindžia tokios apšvitos būtinybę ir ją išsamiai aptaria su darbuotojais, jų atstovais, profesinės sveikatos tarnyba ir radiacinės saugos ekspertu;

d) atitinkamiems darbuotojams iš anksto pateikiama informacija apie susijusią riziką ir vykdant veiklą taikytinas atsargumo priemones;

e) darbuotojų sutikimą;

f) visos šios apšvitos dozės atskirai registruojamos 48 straipsnyje nurodytuose medicinos dokumentuose ir 43 straipsnyje nurodytame darbuotojo individualiame įrašė.

2. Ribinių dozių viršijimas dėl specialiai leistos apšvitos nebūtinai yra priežastis neleisti darbuotojams dirbti jų įprastų darbų ar perkelti darbuotojus negavus jų sutikimo.

3. Valstybės narės užtikrina, kad ribines dozes viršijanti erdvėlaivio įgulos narių apšvita būtų valdoma kaip specialiu leidimu leista apšvita.

53 straipsnis

Avarinė profesinė apšvita

1. Valstybės narės užtikrina, kad avarinė profesinė apšvita visais įmanomais atvejais būtų mažesnė už 9 straipsnyje nustatytas ribines dozes.

2. Tais atvejais, kai pirmiau nurodyto reikalavimo neįmanoma įvykdyti, taikomi šie reikalavimai:

a) iš esmės nustatomi už 100 mSv efektingą dozę mažesni avarinės profesinės apšvitos atskaitos lygiai;

b) išimtiniais atvejais, siekiant išgelbėti gyvybes, užkirsti kelią spinduliuotės sukeliams sunkiems sveikatos sutrikimams ar užkirsti kelią susidaryti sąlygoms, kurių padariniai būtų katastrofiški, avarijas likviduojantiems darbuotojams gali būti nustatomas 100 mSv viršijantis, tačiau ne didesnis kaip 500 mSv išorinės apšvitos efektingos dozės atskaitos lygis.

3. Valstybės narės užtikrina, kad avarijas likviduojantys darbuotojai, kurie gali vykdyti veiklą, dėl kurios galėtų būti viršijama 100 mSv efektinga dozė, būtų aiškiai bei išsamiai iš anksto informuojami apie susijusią riziką sveikatai, turimas apsaugos priemones ir tokią veiklą vykdytų savanoriškai.

4. Avarinės profesinės apšvitos atveju valstybės narės reikalauja, kad būtų atliekama avarijas likviduojančių darbuotojų radiologinė stebėseną. Individualioji stebėseną ar individualiųjų dozių vertinimas atliekamas deramai atsižvelgiant į aplinkybes.

5. Avarinės profesinės apšvitos atveju valstybės narės reikalauja, kad deramai atsižvelgiant į aplinkybes būtų atliekama avarijas likviduojančių darbuotojų speciali medicininė priežiūra, kaip apibrėžta 49 straipsnyje.

54 straipsnis

Radonas darbo vietose

1. Valstybės narės nustato radono koncentracijos patalpose nacionalinius atskaitos lygius darbo vietose. Šie metinės vidutinės aktyvumo koncentracijos ore atskaitos lygiai neturi viršyti 300 Bq/m^{-3} , išskyrus atvejus, kai tai pateisinama dėl susiklosčiusių nacionalinių aplinkybių.

2. Valstybės narės reikalauja, kad radono matavimai būtų atliekami:

- a) darbo vietose, esančiose pagal 103 straipsnio 3 dalį nustatytose zonose, kurios yra įrengtos pirmame aukšte arba rūsyje, atsižvelgiant į nacionaliniame veiksmų plane išdėstytus parametrus, kaip nurodyta XVIII priedo 2 punkte, ir
- b) nacionaliniame veiksmų plane nustatytose konkrečių rūšių darbo vietose, atsižvelgiant į XVIII priedo 3 punktą.

3. Darbo vietų zonose, kuriose, nepaisant veiksmų, kurių buvo imtasi pagal III skyriuje išdėstytą optimizavimo principą, metinė vidutinė radono koncentracija ir toliau viršija nacionalinį atskaitos lygį, atveju valstybės narės reikalauja, kad apie šią padėtį būtų pranešta pagal 25 straipsnio 2 dalį ir kad būtų taikoma 35 straipsnio 2 dalis.

VII SKYRIUS

MEDICININĖ APŠVITA

55 straipsnis

Pagrįstumas

1. Turi būti įrodyta, kad medicininės apšvitos gryoji nauda yra pakankama, įvertinus jos bendrą galimą diagnostinę ar terapinę naudą, įskaitant tiesioginę naudą asmens sveikatai ir naudą visuomenei, palyginti su individualiąja žala, kurią gali sukelti apšvita, atsižvelgiant į veiksmingumą, naudą ir riziką naudojant turimus alternatyvius metodus, kuriais siekiama tų pačių tikslų, tačiau kurie nėra susiję su jonizuojančiosios spinduliuotės sukelta apšvita arba susiję su mažesne apšvita.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje apibrėžtas principas būtų taikomas, visų pirma kad:

- a) su medicinine apšvita susijusi naujų rūšių veikla būtų pagrįdžiama iš anksto prieš pradėdant ją visuotinai taikyti;
- b) visa individualioji medicininė apšvita būtų pagrindžiama iš anksto atsižvelgiant į konkrečius apšvitos tikslus ir susijusio asmens ypatybes;
- c) jeigu veikla, susijusi su medicinine apšvita, nėra pagrįsta, specifinė individualioji tokio tipo apšvita, esant tam tikroms

aplinkybėms, gali būti pagrįsta; tokiu atveju jos pagrįstumas turi būti įvertinamas atskirai ir dokumentuotas;

- d) paskyrėjas ir gydytojas, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, siektų gauti, kiek tai praktiškai įmanoma, ankstesnę su planuojamąja apšvita susijusią diagnostinę informaciją ar medicinos dokumentus ir svarstyti šiuos duomenis, kad būtų išvengta nebūtinės apšvitos;
- e) galimybę naudoti medicininę apšvitą medicinos ir biomedicinos moksliniams tyrimams išnagrinėtų etikos komitetas, įsteigtas laikantis nacionalinių procedūrų, ir (arba) kompetentinga valdžios institucija;
- f) vykdant prevencinio sveikatos tikrinimo programą taikytinas medicininės radiologijos procedūras konkrečiai pagrįstų kompetentinga valdžios institucija kartu su atitinkamomis medicinos mokslo draugijomis arba atitinkamomis įstaigomis;
- g) būtų įrodyta pakankama slaugytojų ir globėjų patiriamos apšvitos gryoji nauda, atsižvelgiant į tiesioginę naudą paciento sveikatai, galimą naudą slaugytojui ir (arba) globėjui ir žalą, kurią gali padaryti apšvita;
- h) bet kuri medicininės radiologijos procedūra, taikytina simptomų neturinčiam asmeniui siekiant kuo anksčiau aptikti ligą, būtų sudedamoji prevencinio sveikatos patikrinimo programos dalis arba šią procedūrą minėtam asmeniui konkrečiais dokumentais pagrįstų gydytojas, konsultuodamasis su paskyrėju ir atsižvelgdamas į atitinkamas medicinos mokslo draugijų ir kompetentingos valdžios institucijos gaires. Ypač daug dėmesio turi būti skiriama asmenų, kuriems taikoma medicininė apšvita, informavimui, kaip reikalaujama pagal 57 straipsnio 1 dalies d punktą.

56 straipsnis

Optimizavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visos spindulinės diagnostikos, intervencinės radiologijos, planavimo, valdymo ir tikrinimo tikslais taikant medicininę apšvitą patiriamos apšvitos dozės būtų sumažintos tiek, kiek tai protingai įmanoma, kad būtų gauta būtinas medicininė informacija, atsižvelgiant į ekonominius ir visuomeninius veiksnius.

Pacientų medicininės apšvitos spindulinės terapijos tikslais atveju taikinio apšvitos turi būti suplanuojamos kiekvienu konkrečiu atveju individualiai ir jų skyrimas tinkamai tikrinamas, atsižvelgiant į tai, kad apšvitos dozės ne taikinyje ir audiniuose turi būti, kiek tai protingai įmanoma, kuo mažesnės ir atitiktų numatytą apšvitos naudojimo spindulinei terapijai tikslą.

2. Atsižvelgdamas į rekomenduojamus Europos diagnostinius atskaitos lygius, jeigu jie nustatyti, valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyti, reguliariai peržiūrimi ir naudojami spindulinės diagnostikos tyrimams ir prireikus intervencinės radiologijos procedūroms skirti diagnostiniai atskaitos lygiai, ir užtikrina, kad būtų parengtos šiam tikslui skirtos gairės.

3. Valstybės narės užtikrina, kad visuose su medicinine apšvita susijusiuose medicinos ir biomedicinos mokslinių tyrimų projektuose:

- a) atitinkami asmenys dalyvautų savanoriškai;
- b) šie asmenys būtų informuojami apie apšvitos keliamą riziką;
- c) jei nesitikima, kad asmuo iš apšvitos gaus tiesioginės medicininės naudos, būtų nustatyta apribotoji dozė;
- d) pacientų, kurie savanoriškai sutiko dalyvauti vykdant eksperimentinę medicininę veiklą ir kurie iš šios veiklos turėtų gauti diagnostinės ar terapinės naudos, atveju atitinkamus dozės lygius kiekvienu atveju įvertina gydytojas ir (arba) paskyrėjas prieš taikant apšvitą.

4. Valstybės narės užtikrina, kad optimizavimas apimtų įrangos pasirinkimą, nuoseklų atitinkamos diagnostinės informacijos ar terapinių rezultatų rengimą, praktinius medicininės radiologijos procedūrų aspektus, kokybės laidavimą ir paciento dozių apskaičiavimą ir įvertinimą arba taikyto aktyvumo tikrinimą, atsižvelgiant į ekonominius ir visuomeninius veiksnius.

5. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) kai tinkama, būtų nustatyti globėjų ir slaugytojų apšvitos apribotosios dozės;
- b) būtų parengtos atitinkamos gairės dėl globėjų ir slaugytojų patiriamos apšvitos.

6. Valstybės narės užtikrina, kad pacientui, kuris gydomas radionuklidais ar kurio diagnozei nustatyti naudojami radionuklidai, ar jo atstovui gydytojas arba įmonė, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, pateiktą informaciją apie jonizuojančiosios spinduliuotės keliamą riziką ir atitinkamus nurodymus, kad su pacientu bendraujančių asmenų dozės būtų apribotos tiek, kiek tai protingai įmanoma. Terapinių procedūrų atveju pateikiami rašytiniai nurodymai.

Šie nurodymai įteikiami prieš išrašant iš ligoninės, klinikos arba panašios įstaigos.

57 straipsnis

Pareigos

1. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) bet kuri medicininė apšvita būtų taikoma gydytojui prisimant klinikinę atsakomybę;
- b) optimizavimo procese dalyvautų gydytojas, medicinos fizikos ekspertas ir asmenys, atsakingi už praktinių medicininės radiologijos procedūrų aspektų įgyvendinimą, kaip yra nurodžiusios valstybės narės;

c) paskyrėjas ir gydytojas, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, dalyvautų individualiosios medicininės apšvitos pagrįstumo procese;

d) kai įmanoma, prieš taikant apšvitą, gydytojas arba paskyrėjas, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, užtikrintų, kad pacientui arba jo atstovui būtų suteikta atitinkama informacija apie naudą ir riziką, susijusią su dėl medicininės apšvitos gaunama spinduliuotės doze. Panaši informacija ir atitinkamos gairės pateikiamos globėjams ir slaugytojams pagal 56 straipsnio 5 dalies b punktą.

2. Įmonė ar gydytojas praktinių medicininės radiologijos procedūrų aspektų įgyvendinimą gali pavesti atitinkamai vienam ar daugiau asmenų, kuriems suteikta teisė šiuo atžvilgiu imtis veiksmų pripažintoje specializacijos srityje.

58 straipsnis

Procedūros

Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) atitinkamoms pacientų kategorijoms būtų parengti kiekvienos įrangos visų rūšių standartinių medicininės radiologijos procedūrų aprašymai;
- b) informacija apie pacientų apšvitą būtų įtraukta į medicininės radiologijos procedūros atskaitą;
- c) paskyrėjai galėtų naudotis rekomenduojamomis vaizdo gavimo medicininiais tikslais gairėmis, atsižvelgiant į spinduliuotės dozes;
- d) medicininės radiologijos veikloje atitinkamai dalyvautų medicinos fizikos ekspertas, kurio dalyvavimo mastas būtų proporcingas dėl šios veiklos kylančiai radiologinei rizikai. Visų pirma:
 - i) vykdant spindulinės terapijos veiklą, išskyrus standartinę terapijos tikslais naudojamos branduolinės medicinos veiklą, aktyviai dalyvautų medicinos fizikos ekspertas;
 - ii) vykdant standartinę terapijos tikslais naudojamos branduolinės medicinos veiklą, taip pat spindulinės diagnostikos ir intervencinės radiologijos veiklą, susijusią su didelėmis dozėmis, kaip nurodyta 61 straipsnio 1 dalies c punkte, dalyvautų medicinos fizikos ekspertas;
 - iii) vykdant kitą medicininės radiologijos veiklą, kuriai netaikomi a ir b punktai, medicinos fizikos eksperto dalyvavimas atitinkamai atvejais apimtų konsultavimą ir rekomendacijų teikimą su medicinine apšvita susijusios radiacinės saugos klausimais;

- e) klinikiniai auditai būtų atliekami laikantis nacionalinių procedūrų;
- f) tais atvejais, kai nuolat viršijami diagnostiniai atskaitos lygiai, būtų atliekamos atitinkamos peržiūros vietos mastu ir vengiant nepagrįsto delsimo būtų imamasi tinkamų taisomųjų veiksmų.

59 straipsnis

Mokymas ir pripažinimas

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įvykdyti gydytojų, medicinos fizikos ekspertų ir 57 straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų 79, 14 ir 18 straipsniuose nurodyti mokymo ir pripažinimo reikalavimai.

60 straipsnis

Įranga

1. Valstybės narės užtikrina, kad:
- a) visa naudojama medicininės radiologijos įranga būtų griežtai prižiūrima radiacinės saugos atžvilgiu;
- b) kompetentinga valdžios institucija turėtų naujausią medicininės radiologijos įrangos inventorinį sąrašą kiekvienam medicininės radiologijos įrenginiui;
- c) įmonė įgyvendintų atitinkamas kokybės laidavimo programas, vertintų dozes arba tikrintų taikytą aktyvumą ir
- d) priėmimo bandymai būtų atlikti prieš pirmą kartą panaudojant įrangą klinikiniais tikslais, o periodiniai bandymai reguliariai ir po bet kurios techninės priežiūros procedūros, kuri gali turėti įtakos įrangos eksploatavimui.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija imtųsi veiksmų užtikrinti, kad įmonė taikytų būtinas priemones siekiant pagerinti naudojamos netinkamai veikiančios ar sugedusios medicininės radiologijos įrangos veikimą. Jos taip pat patvirtina konkrečius įrangos priimtumo kriterijus, siekiamos nustatyti, kada būtina imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų, įskaitant įrangos eksploataavimo nutraukimą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) fluoroskopinę įrangą būtų draudžiama naudoti be dozės galios automatinės kontrolės prietaiso arba be vaizdo stiprintuvo ar jam lygiavertčio prietaiso;
- b) naudojamoje išorinės spindulinės terapijos įrangoje, kurios nominali pluošto energija viršija 1 MeV, būtų įmontuotas

pagrindiniams gydymo parametrams tikrinti skirtas prietaisas. Iki 2018 m. vasario 6 d. instaliuotai įrangai šis reikalavimas gali būti netaikomas;

- c) bet kuri intervencinės radiologijos įranga turėtų prietaisą ar funkciją, kad gydytojas ir už praktinių medicininių procedūrų aspektų įgyvendinimą atsakingi asmenys būtų informuojami apie procedūros metu įrangos skleidžiamos spinduliuotės kiekį. Iki 2018 m. vasario 6 d. instaliuotai įrangai šis reikalavimas gali būti netaikomas;

- d) bet kuri intervencinės radiologijos ir kompiuterinės tomografijos įranga ir bet kuri nauja įranga, naudojama planavimo, valdymo ir tikrinimo tikslais, turėtų prietaisą ar funkciją, kad procedūros pabaigoje gydytojas būtų informuojamas apie atitinkamus paciento dozės įvertinimo parametrus;

- e) naudojama intervencinės radiologijos ir kompiuterinės tomografijos įranga turėtų galimybę pagal 3 dalies d punktą reikalaujamą informaciją užregistruoti tyrimo ataskaitoje. Iki 2018 m. vasario 6 d. instaliuotai įrangai šis reikalavimas gali būti netaikomas;

- f) nedarant poveikio 3 dalies c, d ir e punktam, naujoje medicininės spindulinės diagnostikos įrangoje, kuri skleidžia jonizuojančiąją spinduliuotę, būtų prietaisas arba lygiavertė priemonė, kad gydytojas būtų informuojamas apie atitinkamus paciento dozės įvertinimo parametrus. Jei reikia, įranga turi turėti galimybę šią informaciją užregistruoti tyrimo ataskaitoje.

61 straipsnis

Speciali veikla

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų naudojama tinkama medicininės radiologijos įranga, praktiniai metodai ir pagalbinė įranga, kai medicininė apšvita:

- a) taikoma vaikams;
- b) yra prevencinio sveikatos tikrinimo programos dalis;
- c) yra susijusi su didelėmis paciento gaunamomis dozėmis, tai galėtų būti intervencinės radiologijos, branduolinės medicinos, kompiuterinės tomografijos arba spindulinės terapijos atveju.

Ypač daug dėmesio skiriama šios veiklos kokybės laidavimo programoms, dozių vertinimui arba taikyto aktyvumo patikrinimui.

2. Valstybės narės užtikrina, kad gydytojai ir 57 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys, taikantys 1 dalyje nurodytą apšvitą, gautų tinkamą mokymą šios medicininės radiologijos veiklos klausimais, kaip nurodyta 18 straipsnyje.

62 straipsnis

Speciali nėščiąjų ir krūtimi maitinančių moterų apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamai paskyrėjas arba gydytojas pasiteirautų, kaip yra nurodžiusios valstybės narės, ar pacientė, kuriai taikoma medicininė apšvita, nėra nėščia ir nemaitina krūtimi, nebent tai akivaizdu arba neaktualu atsižvelgiant į radiologijos procedūrą.

2. Jeigu nėštumas yra akivaizdus ir priklausomai nuo medicininės radiologijos procedūros, visų pirma tuo atveju, jeigu bus veikiamos pilvo ir dubens sritys, ypač daug dėmesio skiriama pagrįstumui, ypač neatidėliotinai būtinybei taikyti procedūrą, ir optimizavimui atsižvelgiant tiek į besilaukiančią pacientę, tiek į negimusį kūdikį.

3. Krūtimi maitinančios pacientės atveju, taikant branduolinės medicinos procedūrą, priklausomai nuo medicininės radiologijos procedūros, ypač daug dėmesio skiriama pagrįstumui, ypač neatidėliotinai būtinybei taikyti procedūrą, ir optimizavimui atsižvelgiant tiek į pacientę, tiek į vaiką.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, valstybės narės imasi priemonių, kad būtų padidintas pacienčių, kurioms taikomas šis straipsnis, informuotumas, pavyzdžiui, atitinkamose vietose išskabinant viešus skelbimus.

63 straipsnis

Avarinė ir nenumatytoji apšvita

Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) būtų imamasi visų pagrįstų priemonių siekiant kuo labiau sumažinti asmenų, kuriems taikoma medicininė apšvita, avarinės ar nenumatytosios apšvitos tikimybę ir dydį;
- b) spindulinės terapijos veiklos kokybės laidavimo programa apimtų avarinės ar nenumatytosios apšvitos rizikos tyrimą;
- c) visais medicininės apšvitos atvejais įmonė įdiegtų tinkamą sistemą, skirtą su avarine ar nenumatytoja apšvita susijusių ar galinčių būti susijusių įvykių apskaitai ir analizei, kuri būtų proporcinga dėl šios veiklos kylančiai radiologinei rizikai;
- d) būtų numatytos priemonės siekiant paskyrėjui bei gydytojui ir pacientui arba jų atstovui pranešti apie klinikiniu požiūriu svarbią nenumatytoją arba avarinę apšvitą ir apie analizės rezultatus;
- e) i) įmonė kompetentingai valdžios institucijai kuo greičiau praneštų apie svarbius įvykius, kaip yra apibrėžusi kompetentinga valdžios institucija;

ii) apie tyrimo rezultatus ir taisomąsias priemones tokiems įvykiams išvengti kompetentingai valdžios institucijai būtų pranešama per valstybės narės nurodytą laikotarpį;

- f) būtų įdiegti mechanizmai, skirti užtikrinti, kad būtų laiku platinama su radiacine sauga medicininės apšvitos srityje susijusi informacija apie patirtį, sukauptą svarbių įvykių metu.

64 straipsnis

Gyventojų dozių įvertinimas

Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytas spindulinės diagnostikos ir intervencinės radiologijos tikslais taikomos medicininės apšvitos sukeltų individualiųjų dozių pasiskirstymo įvertinimas, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į apšvitą patiriančių gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir lytį.

VIII SKYRIUS

GYVENTOJŲ APŠVITA

1 SKIRSNIS

Gyventojų apsauga ir ilgalaikė sveikatos apsauga įprastomis aplinkybėmis

65 straipsnis

Gyventojų apsauga vykdant veiklą

1. Valstybės narės užtikrina, kad įprastomis aplinkybėmis gyventojų apsauga vykdant veiklą, kuriai reikalinga licencija, atitinkamų įrenginių atveju apimtų šiuos aspektus:

- a) siūlomos įrenginio statybos vietos išnagrinėjimą ir patvirtinimą radiacinės saugos požiūriu, atsižvelgiant į susijusias demografines, meteorologines, geologines, hidrologines ir ekologines sąlygas;
- b) įrenginio tinkamumo eksploatuoti patvirtinimą, jei užtikrinama tinkama apsauga nuo bet kurios apšvitos ar radioaktyviosios taršos, galinčios pasklisti už įrenginio perimetro ribų, ar nuo radioaktyviosios taršos, galinčios pasklisti į po įrenginiu esančią žemę;
- c) radioaktyviųjų nuotekų išmetimo į aplinką planų išnagrinėjimą ir tvirtinimą;
- d) priemonės, skirtas gyventojų galimybėms patekti į įrenginį kontroliuoti.

2. Kompetentinga valdžios institucija atitinkamais atvejais nustato leistinas ribas, kurios įtraukiamos į radioaktyviųjų nuotekų išmetimo į aplinką leidimų išdavimo sąlygas, kuriose:

- a) atsižvelgiama į radiacinės saugos optimizavimo rezultatus;

b) atsispindi panašių įrenginių eksploatavimo gerosios praktikos pavyzdžiai.

Be to, šiuose išmetimo į aplinką leidimuose atitinkamais atvejais atsižvelgiama į bendrojo atrankinio įvertinimo, grindžiamo tarptautiniu lygiu pripažintomis mokslinėmis rekomendacijoms, rezultatus, kai atlikti tokį įvertinimą pareikalavo valstybė narė, kad būtų įrodyta, jog laikomasi ilgalaikei žmonių sveikatos apsaugai skirtų aplinkosaugos kriterijų.

3. Registruotinos veiklos atveju valstybės narės atitinkamomis nacionalinėmis taisyklėmis ir rekomendacijomis užtikrina gyventojų apsaugą įprastomis aplinkybėmis.

66 straipsnis

Gyventojų dozių įvertinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtais priemonių dozėms, kurias vykdant leidžiamą veiklą gauna gyventojai, įvertinti. Tokių priemonių mastas turi būti proporcingas numatomos apšvitos rizikai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos veiklos rūšys, kurių atveju turi būti įvertintos gyventojų gaunamos dozės. Valstybės narės tiksliai nurodo tas veiklos rūšis, kurių atveju turi būti atliktas realistiškas įvertinimas, ir tas rūšis, kurių atveju pakanka atrankinio įvertinimo.

3. Siekdama realistiškai įvertinti dozes, kurias gauna gyventojai, kompetentinga valdžios institucija:

a) nusprendžia, koks turi būti protingas tyrimų, kurie turi būti atlikti, mastas į kokią informaciją turi būti atsižvelgta siekiant nustatyti reprezentatyvųjų asmenį, atsižvelgdamos į tikrąsias radioaktyviųjų cheminių medžiagų perdavimo trasas;

b) nusprendžia, koks turi būti protingas pagal a punktą nustatytų atitinkamų parametrų stebėsenos dažnumas;

c) užtikrina, kad dozių, kurias gauna reprezentatyvusis asmuo, įverčiai apimtų:

i) išorinės spinduliuotės sukeltos dozės įvertinimą, atitinkamais atvejais įskaitant atitinkamos spinduliuotės rūšį;

ii) radionuklidų patekimo į organizmą įvertinimą, nurodant radionuklidų pobūdį ir prireikus jų fizinę ir cheminę formą, ir šių radionuklidų maiste ir geriamajame vandenyje arba kitoje susijusioje aplinkos terpėje aktyvumo koncentracijos įvertinimą;

iii) dozių, kurių gali gauti a punkte nurodytas reprezentatyvusis asmuo, įvertinimą;

d) reikalauja registruoti ir visų suinteresuotųjų subjektų prašymu pateikti su išorinės apšvitos ir taršos matavimais, į organizmą patekusių radionuklidų įverčiais ir reprezentatyviojo asmens gautų dozių įvertinimo rezultatais susijusius įrašus.

67 straipsnis

Radionuklidų išmetimo į aplinką stebėseną

1. Valstybės narės reikalauja, kad už veiklą, kuriai vykdyti išduotas išmetimo į aplinką leidimas, atsakinga įmonė tinkamai stebėtų arba atitinkamais atvejais įvertintų įprastomis eksploatavimo sąlygomis į aplinką išmetamas radioaktyviosias išlakas ar nuotekas, o rezultatus pateiktų kompetentingai valdžios institucijai.

2. Valstybės narės reikalauja, kad už branduolinį energetinį reaktorių ir panaudoto branduolinio kuro perdirbimo gamyklą atsakinga įmonė vykdytų radionuklidų išmetimo į aplinką stebėseną ir apie tai praneštų pateikdama standartinę informaciją.

68 straipsnis

Įmonės užduotys

Valstybės narės reikalauja, kad įmonė atliktų šias užduotis:

a) pasiektų ir išlaikytų optimalų gyventojų apsaugos lygį;

b) įdiegtų tinkamą gyventojų apšvitos bei aplinkos radioaktyviosios taršos matavimo ir įvertinimo įrangą ir procedūras;

c) tikrintų b punkte nurodytos įrangos veiksmingumą ir tai, kaip atliekama jos techninė priežiūra, ir užtikrintų, kad matuokliai būtų reguliariai kalibruojami;

d) atliktamos a, b ir c punktuose nurodytas užduotis konsultuotųsi su radiacinės saugos ekspertu.

2 SKIRSNIS

Avarinės apšvitos situacijos

69 straipsnis

Avarių likvidavimas

1. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė kompetentingai valdžios institucijai nedelsdama praneštų apie visas avarijas, susijusias su veikla, už kurią ji yra atsakinga, ir imtųsi visų reikiamų priemonių padariniams sušvelninti.

2. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės teritorijoje įvykus avarijai, ši įmonė atliktų pirminį preliminarų avarijos aplinkybių bei padarinių įvertinimą ir padėtų imtis apsaugos priemonių.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų pasirūpinta apsaugos priemonėmis, susijusiomis su:

- a) spinduliuotės šaltiniu, siekiant sumažinti ar sustabdyti spinduliuotę, įskaitant radionuklidų išmetimą;
- b) aplinka, siekiant sumažinti apšvitą, kurią asmenys gauna dėl atitinkamomis trasomis patenkančių radioaktyviųjų cheminių medžiagų;
- c) asmenimis, siekiant sumažinti jų apšvitą.

4. Jeigu avarija įvyksta jos teritorijoje ar už jos ribų, valstybė narė reikalauja:

- a) kad būtų organizuojamos tinkamos apsaugos priemonės, atsižvelgiant į tikrąsias avarijos charakteristikas ir laikantis optimalios apsaugos strategijos, kuri yra avarijų likvidavimo plano sudedamoji dalis; į avarijų likvidavimo planą įtrauktini elementai nurodyti XI priedo B skirsnyje;
- b) kad būtų įvertinti ir užregistruoti avarijos padariniai bei apsaugos priemonių veiksmingumas.

5. Jei, atsižvelgiant į padėtį, tai būtina, valstybė narė užtikrina, kad būtų imamasi priemonių poveikį nukentėjusių asmenų medicininiam gydymui organizuoti.

70 straipsnis

Informacija gyventojams, kurie, tikėtina, kad nukentėtų įvykus avarijai

1. Valstybės narės užtikrina, kad gyventojai, kurie, tikėtina, kad nukentėtų įvykus avarijai, būtų informuojami apie jiems taikomas sveikatos apsaugos priemones ir veiksmus, kurių jie turėtų imtis įvykus tokiai avarijai.

2. Teikiamą informaciją turi sudaryti bent XII priedo A skirsnyje išdėstyti elementai.

3. Informacija 1 dalyje nurodytiems gyventojams teikiama jiems neprašant.

4. Valstybės narės užtikrina, kad informacija būtų atnaujinama ir pateikiama reguliariais laiko tarpais bei kaskart, kai įvyksta svarbių pokyčių. Šis informacija gyventojams turi būti prieinama visą laiką.

71 straipsnis

Įvykus avarijai faktiškai nukentėjusių gyventojų informavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įvykus avarijai faktiškai nukentėję gyventojai būtų nedelsiant informuojami apie avarijos

faktus, veiksmus, kurių reikia imtis, ir atitinkamai šiems gyventojams taikomas sveikatos apsaugos priemonės.

2. Į pateikiamą informaciją įtraukiami tie XII priedo B skirsnyje išvardyti punktai, kurie yra aktualūs tos rūšies avarijai.

3 SKIRSNIS

Esamosios apšvitos situacija

72 straipsnis

Aplinkos stebėsenos programa

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegta atitinkama aplinkos stebėsenos programa.

73 straipsnis

Užterštos zonos

1. Valstybės narės užtikrina, kad į užterštų zonų tvarkymo optimalios apsaugos strategijas atitinkamais atvejais būtų įtraukti šie aspektai:

- a) strategijos tikslai, įskaitant ilgalaikius uždavinius, ir atitinkami atskaitos lygiai pagal 7 straipsnį;
- b) paveiktų zonų žymėjimas ir nukentėjusių gyventojų nustatymas;
- c) paveiktoms zonoms ir nukentėjusiems gyventojams taikytinų apsaugos priemonių reikalingumo ir jų masto apsvaistymas;
- d) draudimo patekti į paveiktas zonas ar patekimo kontrolės arba gyvenimo sąlygų šiose zonose apribojimų nustatymo apsvaistymas;
- e) įvairių gyventojų grupių apšvitos įvertinimas ir apšvitos kontrolės priemonių, kuriomis gali naudotis asmenys, įvertinimas.

2. Valstybei narei nusprendus leisti žmonėms gyventi ilgalaikės liekamosios taršos zonose ir atnaujinti jose socialinę bei ekonominę veiklą, ji užtikrina, kad, konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, prireikus būtų įdiegtos apšvitos nuolatinės kontrolės priemonės siekiant sukurti tokias gyvenimo sąlygas, kurias būtų galima laikyti normaliomis, be kita ko:

- a) būtų nustatyti atitinkami atskaitos lygiai;
- b) būtų sukurta infrastruktūra, kad būtų užtikrinta galimybė toliau taikyti pagalbos sau apsaugos priemones užterštose zonose, pavyzdžiui, teikiama informacija, rekomendacijos ir vykdoma stebėseną;

c) atitinkamais atvejais būtų taikomos atstatomosios priemonės;

d) prireikus būtų nustatytos zonos.

74 straipsnis

Radono sukelta apšvita patalpose

1. Valstybės narės nustato radono koncentracijos patalpose nacionalinius atskaitos lygius. Šie metinės vidutinės aktyvumo koncentracijos ore atskaitos lygiai neturi viršyti 300 Bq/m^{-3} .

2. Vadovaudamasi 103 straipsnyje nurodytu nacionaliniu veiksmų planu, valstybės narės skatina veiksmus, kuriais būtų nustatomi gyvenamieji pastatai, kuriuose metinė vidutinė radono koncentracija viršija atskaitos lygį, ir prireikus techninėmis ar kitomis priemonėmis skatina šiuose gyvenamuosiuose pastatuose taikyti radono koncentracijos mažinimo priemones.

3. Valstybės narės užtikrina, kad vietos ir nacionaliniu lygiu būtų teikiama informacija apie apšvitą radonu patalpose ir susijusią riziką sveikatai, apie tai, kad svarbu atlikti radono koncentracijos matavimus, ir informacija apie turimas technines priemones esamai radono koncentracijai mažinti.

75 straipsnis

Statybinių medžiagų gama spinduliuotė

1. Statybinių medžiagų skleidžiamos gama spinduliuotės išorinės apšvitos patalpose, kartu su išorinės apšvitos ne patalpose, atskaitos lygis turi būti 1 mSv per metus.

2. Valstybės narės užtikrina, kad prieš pateikiant rinkai statybines medžiagas, kurias valstybė narė yra įvardijusi kaip susirūpinimą radiacinės saugos atžvilgiu keliančias medžiagas, atsižvelgdamos į XIII priede išdėstytą orientacinį medžiagų, kurios skleidžia gama spinduliuotę, sąrašą:

a) būtų nustatyta VIII priede nurodytų radionuklidų aktyvumo koncentracija ir kad

b) kompetentingos valdžios institucijos prašymu būtų pateikta informacija apie atliktų matavimų rezultatus ir atitinkamą aktyvumo koncentracijos rodiklį, taip pat informaciją apie kitus susijusius veiksnius, kaip apibrėžta VIII priede.

3. Pagal 2 dalį nustatytų rūšių statybinių medžiagų, dėl kurių apšvitos dozės galėtų viršyti nustatytą atskaitos lygį, atžvilgiu valstybės narės priima sprendimą dėl atitinkamų priemonių; tai, be kita ko, gali būti konkretūs reikalavimai atitinkamuose statybų kodeksuose arba tokių medžiagų numatyto naudojimo apribojimai.

IX SKYRIUS

VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMPETENTINGŲ VALDŽIOS INSTITUCIJŲ BENDROSIOS PAREIGOS IR KITI REGULIUOJAMOSIOS KONTROLĖS REIKALAVIMAI

1 SKIRSNIS

Institucinė infrastruktūra

76 straipsnis

Kompetentinga valdžios institucija

1. Valstybės narės paskiria kompetentingą valdžios instituciją šioje direktyvoje numatytiems užduotims vykdyti. Valstybės narės užtikrina, kad:

a) kompetentinga valdžios institucija funkcinio požiūriu būtų atskirta nuo kitų įstaigų ar organizacijų, susijusių su veiklos pagal šią direktyvą propagavimu ar vykdymu, siekiant veiksmingai užtikrinti, kad vykdydama jai priskirtą reguliavimo funkciją kompetentinga valdžios institucija būtų nepriklausoma nuo nederamos įtakos;

b) kompetentingai valdžios institucijai būtų suteikti teisiniai įgaliojimai ir žmogiškieji bei finansiniai ištekliai, būtini jos pareigoms vykdyti.

2. Jeigu valstybė narė turi daugiau nei vieną kompetentingą valdžios instituciją konkrečioje kompetencijos srityje, ji paskiria vieną kontaktinį punktą ryšiams su kitų valstybių narių kompetentingomis valdžios institucijomis palaikyti. Jei iš tiesų praktiškai neįmanoma išvardyti visų tokių informacinių punktų, atsakingų už įvairias kompetencijos sritis, valstybės narės gali paskirti vieną bendrą kontaktinį punktą.

3. Valstybės narės nurodo Komisijai kontaktinių punktų pavadinimus bei adresus ir atitinkamas jų kompetencijos sritis, kad būtų sudarytos sąlygos prireikus užtikrinti spartų ryšį su jų valdžios institucijomis.

4. Valstybės narės informuoja Komisiją apie visus 3 dalyje nurodytos informacijos pasikeitimus.

5. Komisija perduoda 3 ir 4 dalyse nurodytą informaciją visiems kontaktiniams punktams valstybėje narėje ir ją reguliariai, ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

77 straipsnis

Skaidrumas

Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, darbuotojai, gyventojai, taip pat pacientai ir kiti asmenys, kuriems taikoma medicininė apšvita, galėtų susipažinti su informacija, susijusia su veiklos klasių arba rūšių pagrįstumu ir spinduliuotės šaltinių bei radiacinės saugos reglamentavimu. Ši prievolė, be kita ko, reiškia, kad kompetentinga valdžios institucija teikia informaciją pagal savo kompetencijos sritis. Informacija pateikiama vadovaujantis nacionalinės teisės aktais ir tarptautiniais įsipareigojimais, su sąlyga, kad teikiant tokią informaciją nepažeidžiami kiti interesai, pavyzdžiui, *inter alia*, saugumo interesai, pripažinti nacionalinės teisės aktais ar kitais tarptautiniais įsipareigojimais.

78 straipsnis

Informacija apie įrangą

1. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuriai įmonei, įsigyjančiai įrangos, kurioje yra radioaktyviųjų šaltinių arba spinduliuotės generatorius, būtų suteikta reikiamos informacijos apie šios įrangos radiologinius pavojus ir jos tinkamą naudojimą, bandymą ir techninę priežiūrą bei būtų pateikta įrodymų, kad jos konstrukcija sudaromos sąlygos kuo labiau, kiek tai protingai įmanoma, apriboti apšvitos lygį.

2. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuriai įmonei, įsigyjančiai medicininės radiologijos įrangos, būtų suteikta reikiamos informacijos apie pacientams gresiančios rizikos vertinimą ir kitus žinomus klinikinio vertinimo aspektus.

79 straipsnis

Tarnybų ir ekspertų pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos priemonės siekiant pripažinti:

- a) profesinės sveikatos tarnybas;
- b) dozimetrijos tarnybas;
- c) radiacinės saugos ekspertus;
- d) medicinos fizikos ekspertus.

Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos būtinos priemonės šių tarnybų ir ekspertų ekspertinių žinių tęstinumui užtikrinti.

Prireikus valstybės narės gali nustatyti už radiacinę saugą atsakingų pareigūnų pripažinimo priemones.

2. Valstybės narės apibrėžia pripažinimo reikalavimus ir pateikia juos Komisijai.

3. Komisija pagal 2 dalį gautą informaciją perduoda valstybėms narėms.

80 straipsnis

Profesinės sveikatos tarnybos

Valstybės narės užtikrina, kad profesinės sveikatos tarnybos atliktų apšvitą patiriančių darbuotojų medicininę priežiūrą pagal VI skyrių, kiek tai susiję su jų apšvita jonizuojančiąja spinduliuote ir jų tinkamumu atlikti jiems paskirtas užduotis, susijusias su darbu, kuriame galimas jonizuojančiosios spinduliuotės poveikis.

81 straipsnis

Dozimetrijos tarnybos

Valstybės narės užtikrina, kad dozimetrijos tarnybos nustatytų apšvitą patiriančių darbuotojų, kuriems taikoma individualioji stebėseną, vidines arba išorines dozes, kad dozės būtų registruojamos bendradarbiaujant su įmone, o komandiruotų darbuotojų atveju – su darbdaviu, ir atitinkamai atvejais su profesinės sveikatos tarnyba.

82 straipsnis

Radiacinės saugos ekspertas

1. Valstybės narės užtikrina, kad radiacinės saugos ekspertas teiktų kompetentingas konsultacijas įmonei klausimais, susijusiais su taikytinų teisinių reikalavimų profesinės ir gyventojų apšvitos atžvilgiu laikymusi.

2. Radiacinės saugos ekspertas atitinkamai atvejais konsultuoja toliau nurodytais klausimais, tačiau jais neapsiriboja:

- a) dėl atitinkamų apribotųjų dozių optimizavimo ir nustatymo;
- b) dėl naujų įrenginių planų ir naujų ar modifikuotų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių tinkamumo eksploatuoti patvirtinimo, kiek tai susiję su techninėmis valdymo priemonėmis, konstrukcijos ypatybėmis, saugos ypatybėmis ir įspėjimo įtaisais radiacinės saugos atžvilgiu;
- c) dėl kontroliuojamųjų ir stebimųjų zonų skirstymo į kategorijas;
- d) dėl darbuotojų skirstymo į kategorijas;
- e) dėl darbo vietos ir individualiosios stebėsenos programų ir susijusios individualiosios dozimetrijos;
- f) dėl atitinkamos radiacinės apšvitos kontrolės įrangos;
- g) dėl kokybės laidavimo;
- h) dėl aplinkos stebėsenos programos;
- i) dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo priemonių;
- j) dėl avarijų ir incidentų prevencijos priemonių;
- k) dėl parengties avarinės apšvitos situacijoms ir jų likvidavimo;
- l) dėl apšvitą patiriančių darbuotojų mokymo ir perkvalifikavimo programų;
- m) dėl avarijų bei incidentų tyrimo ir analizės ir atitinkamų taisomųjų veiksmų;
- n) dėl nėsčių ir krūtimi maitinančių darbuotojų įdarbinimo sąlygų;
- o) dėl atitinkamų dokumentų, pavyzdžiui, išankstinių rizikos vertinimų ir rašytinių procedūrų rengimo.

3. Radiacinės saugos ekspertas prireikus palaiko ryšius su medicinos fizikos ekspertu.

4. Radiacinės saugos ekspertui gali būti pavestos, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, darbuotojų ir gyventojų radiacinės saugos užduotys.

83 straipsnis

Medicinos fizikos ekspertas

1. Valstybės narės reikalauja, kad medicinos fizikos ekspertas spręstų arba teiktų specialisto konsultacijas atitinkamai dėl klausimų, susijusių su šios direktyvos VII skyriuje ir 22 straipsnio 4 dalies c punkte išdėstytų reikalavimų įgyvendinimui aktualiais radiacinės fizikos aspektais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad, priklausomai nuo medicininės radiologijos praktikos, medicinos fizikos ekspertas prisiimtų atsakomybę už dozimetriją, įskaitant fizikinius paciento ir kitų asmenų, kuriems taikoma medicininė apšvita, gautų dozių įvertinimo matavimus, teiktų rekomendacijas dėl medicininės radiologijos įrangos ir visų pirma padėtų:

- a) optimizuoti pacientų ir kitų asmenų, kuriems taikoma medicininė apšvita, radiacinę saugą, įskaitant diagnostinių atskaitos lygių taikymą ir naudojimą;
 - b) nustatyti ir įgyvendinti medicininės radiologijos įrangos kokybės laidavimo sistemą;
 - c) atlikti medicininės radiologijos įrangos tinkamumo eksploatuoti patvirtinimo bandymus;
 - d) parengti medicininės radiologijos įrangos technines specifikacijas ir montavimo projektus;
 - e) vykdyti medicininės radiologijos įrenginių priežiūrą;
 - f) analizuoti įvykius, kurie yra arba gali būti susiję su atsitiktine ar nenumatyta apšvita;
 - g) parinkti įrangą, kuri būtina radiacinės saugos matavimams atlikti;
 - h) rengti gydytojų ir kitų darbuotojų mokymus atitinkamų radiacinės saugos aspektų klausimais.
3. Radiacinės saugos ekspertas atitinkamai atvejais palaiko ryšius su medicinos fizikos ekspertu.

84 straipsnis

Už radiacinę saugą atsakingas pareigūnas

1. Valstybės narės nusprendžia, kurių rūšių veiklos srityse būtina paskirti už radiacinę saugą atsakingą pareigūną radiacinės

saugos užduočių vykdymui prižiūrėti arba šioms užduotims vykdyti įmonėje. Valstybės narės reikalauja, kad įmonės aprūpintų už radiacinę saugą atsakingus pareigūnus priemonėmis, kurių jiems reikia nustatytoms užduotims atlikti. Už radiacinę saugą atsakingas pareigūnas tiesiogiai atsiskaito įmonei. Valstybės narės gali reikalauti, kad komandiruočių darbuotojų darbdaviai paskirtų už radiacinę saugą atsakingą pareigūną, kuris prirėkusių prižiūrėtų atitinkamų su jų darbuotojų apsauga susijusių radiacinės saugos užduočių vykdymą arba šias užduotis vykdytų.

2. Priklausomai nuo veiklos pobūdžio, už radiacinę saugą atsakingo pareigūno užduotys padėti įmonei gali būti, be kita ko, šios:

- a) užtikrinti, kad darbas, kuriam naudojama spinduliuotė, būtų atliekamas laikantis visų nustatytų procedūrų reikalavimų ar įmonės taisyklių;
- b) kontroliuoti darbo vietos stebėsenos programos įgyvendinimą;
- c) tvarkyti atitinkamus su visais spinduliuotės šaltiniais susijusius įrašus;
- d) reguliariai vertinti atitinkamų saugos ir perspėjimo sistemų būklę;
- e) kontroliuoti individualiosios stebėsenos programos įgyvendinimą;
- f) kontroliuoti sveikatos priežiūros programos įgyvendinimą;
- g) naujus darbuotojus atitinkamai supažindinti su įmonės taisyklėmis ir procedūromis;
- h) teikti rekomendacijas ir pastabas dėl darbo planų;
- i) sudaryti darbo planus;
- j) teikti ataskaitas įmonės vadovybei;
- k) dalyvauti rengiant avarinės apšvitos situacijų prevencijos, parengties joms ir likvidavimo priemones;
- l) teikti informaciją apšvitą patiriantiems darbuotojams ir rengti jų mokymus;
- m) palaikyti ryšius su radiacinės saugos ekspertu.

3. Už radiacinę saugą atsakingo pareigūno užduotis gali atlikti įmonėje įsteigtas radiacinės saugos skyrius arba radiacinės saugos ekspertas.

2 SKIRSNIS

Radioaktyviųjų šaltinių kontrolė

85 straipsnis

Atviriesiems šaltiniams taikomi bendrieji reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi priemonių, kuriomis būtų užtikrinta tinkama atvirųjų šaltinių kontrolė jų buvimo vietos, eksploatavimo ir, kai jie neberekalingi, antrinio perdurbimo ar šalinimo atžvilgiu.

2. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, prirėkus ir tiek, kiek įmanoma, vykdytų jai priklausančių atvirųjų šaltinių apskaitą, be kita ko, registruotų jų buvimo vietą, perdavimą, šalinimą ir radionuklidų išmetimą į aplinką.

3. Valstybės narės reikalauja, kad kiekviena atvirąjį šaltinį turinti įmonė kompetentingai valdžios institucijai nedelsdama praneštų apie visus praradimo, vagystės, didelio išsiliejimo, ar neteisėto naudojimo arba radionuklidų išmetimo atvejus.

86 straipsnis

Uždariesiems šaltiniams taikomi bendrieji reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi priemonių, kuriomis būtų užtikrinta tinkama uždarytųjų šaltinių kontrolė jų buvimo vietos, eksploatavimo ir, kai jie neberekalingi, antrinio perdurbimo ar šalinimo atžvilgiu.

2. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė vykdytų visų jai priklausančių uždarytųjų šaltinių apskaitą, be kita ko, registruotų jų buvimo vietą, perdavimą ir šalinimą.

3. Valstybės narės sukuria sistemą, kad jos galėtų būti tinkamai informuojamos apie visus didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių perdavimo atvejus ir prirėkus apie atskirus uždarytųjų šaltinių perdavimo atvejus.

4. Valstybės narės reikalauja, kad kiekviena uždarytąjį šaltinį turinti įmonė kompetentingai valdžios institucijai nedelsdama praneštų apie visus uždarojo šaltinio praradimo, didelio nutekėjimo, vagystės ar neteisėto naudojimo atvejus.

87 straipsnis

Didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių kontrolės reikalavimai

Prieš suteikdamos autorizaciją vykdyti su didelio aktyvumo uždariesiais šaltiniais susijusią veiklą, valstybės narės užtikrina, kad:

- būtų nustatytos tinkamos šaltinių saugaus valdymo ir kontrolės priemonės, įskaitant priemones, taikytinas tada, kai jie tampa panaudotais šaltiniais. Tokiomis priemonėmis gali būti numatyta, kad panaudoti šaltiniai turi būti perduodami tiekėjui ar patalpinami šalinimo ar saugojimo įrenginyje arba gamintojas ar tiekėjas įpareigojami priimti šiuos šaltinius;
- finansinėmis garantijomis arba kitomis lygiavertėmis priemonėmis, tinkančiomis konkrečiam šaltiniui, būtų tinkamai

pasirūpinta, kad šaltiniams tapus panaudotais šaltiniais, jie būtų saugiai sutvarkomi, įskaitant atvejį, kai įmonė bankrutuoja ar nutraukia veiklą.

88 straipsnis

Konkretūs didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių licencijavimo reikalavimai

Valstybės narės užtikrina, kad į veiklos, susijusios su didelio aktyvumo uždaruojų šaltiniu, licenciją be V skyriuje nustatytų bendrųjų licencijavimo reikalavimų būtų įrašyti toliau išvardyti aspektai, tačiau jais nebūtų apsiribota:

- atsakomybės sritys;
- būtiniausi darbuotojų kompetencijos reikalavimai, įskaitant informavimą ir mokymą;
- būtiniausi šaltinio, jo konteinerio ir papildomos įrangos eksploatacijos kriterijai;
- avarinių procedūrų ir ryšių palaikymo reikalavimai;
- darbo procedūros, kurių turi būti laikomasi;
- įrangos, šaltinių ir konteinerių priežiūra;
- tinkamas panaudotų šaltinių tvarkymas, prirėkus įskaitant susitarimus dėl panaudotų šaltinių perdavimo gamintojui, tiekėjui, kitai patvirtintai įmonei ar į atliekų šalinimo ar saugojimo įrenginį.

89 straipsnis

Įmonės atliekama apskaita

Valstybės narės reikalauja, kad į didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių apskaitą būtų įtraukta XIV priede nustatyta informacija ir kad įmonė kompetentingai valdžios institucijai pastarosios prašymu pateiktų elektroninę ar rašytinę visų šių įrašų ar jų dalies kopiją, laikydamosi bent jau šių sąlygų:

- vengiant nepagrįsto delsimo, tuo metu, kai šie įrašai daromi; tai turi būti padaryta kuo greičiau, kai tai praktiškai įmanoma, įsigijus šaltinį;
- tam tikrais valstybių narių nustatytais laiko tarpais;
- pasikeitus informaciniame lape nurodytai situacijai;
- vengiant nepagrįsto delsimo, kai nebedaromi konkretaus šaltinio įrašai, kai įmonė nebėra šaltinio turėtoja; šiuo atveju nurodomas įmonės arba atliekų šalinimo ar saugojimo įrenginio, kuriam šaltinis perduodamas, pavadinimas;

- e) vengiant nepagrįsto delsimo, kai nebedaromi minėti įrašai, kai įmonė jau nebeturi jokių šaltinių.

Kompetentingai valdžios institucijai turi būti sudarytos galimybės patikrinti įmonės įrašus.

90 straipsnis

Kompetentingos valdžios institucijos atliekama apskaita

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija vestų visų įmonių, turinčių autorizaciją vykdyti su didelio aktyvumo uždaraisiais šaltiniais susijusią veiklą, ir šių įmonių turimų didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių apskaitą. Registruojami duomenys apie radionuklidą, jo aktyvumą pagaminimo metu arba, jeigu tas aktyvumas nėra žinomas, aktyvumą pirmo pateikimo rinkai metu ar įmonei įsigijus šaltinį, ir šaltinio rūšis. Kompetentinga valdžios institucija įrašus nuolat atnaujina, atsižvelgdama į šaltinių perdavinimą ir kitus veiksnius.

91 straipsnis

Didelio aktyvumo uždarytųjų šaltinių kontrolė

1. Valstybės narės reikalauja, kad įmonė, kuri vykdo su didelio aktyvumo uždaraisiais šaltiniais susijusią veiklą, laikytųsi XV priede nustatytų reikalavimų.
2. Valstybės narės reikalauja, kad gamintojas, tiekėjas ir kiekviena įmonė užtikrintų, kad didelio aktyvumo uždarieji šaltiniai bei konteineriai atitiktų XVI priede nustatytus identifikavimo ir žymėjimo reikalavimus.

3 SKIRSNIS

Paliktieji šaltiniai

92 straipsnis

Paliktųjų šaltinių aptikimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi priemonių:
 - a) bendram supratimui apie galimus paliktųjų šaltinių pasitaikymo atvejus ir tuo susijusius pavojus didinti; ir
 - b) gairių suteikimas asmenims, kurie įtaria arba turi žinių apie paliktųjų šaltinių buvimą, dėl kompetentingos valdžios institucijos informavimo bei veiksmų, kurių turi būti imtasi.

2. Valstybės narės skatina sukurti sistemas, skirtas paliktiesiems šaltiniams aptikti tokiose vietose, kaip didelės metalo laužo aikštelės ir didelės metalo laužo perdirbimo gamyklos, kuriose paprastai gali pasitaikyti paliktųjų šaltinių, arba svarbiuose tranzito mazguose, ten kuri tai tikslinga.

3. Valstybės narės užtikrina, kad asmenims, kurie įtaria paliktojo šaltinio buvimą ir kurie paprastai nėra susiję su veikla, kurią vykdančiam reikėtų laikytis radiacinės saugos reikalavimų, būtų nedelsiant suteikta specializuota techninė pagalba ir konsultacijos.

Konsultacijų ir pagalbos pagrindinis tikslas – apsaugoti darbuotojus ir gyventojus nuo spinduliuotės ir užtikrinti šaltinio fizinį saugumą.

93 straipsnis

Metalo tarša

1. Valstybės narės ragina sukurti radioaktyviosios taršos iš trečiųjų valstybių importuotuose metalo gaminiuose aptikimo sistemas tokiose vietose, kaip pagrindinės metalo importo įmonės arba svarbūs tranzito mazgai.

2. Valstybės narės reikalauja, kad metalo laužo perdirbimo įmonės vadovybė kompetentingai valdžios institucijai nedelsdama praneštų apie visus paliktojo šaltinio išlydimo ar kitų metalurgijos operacijų su paliktuojų šaltiniu atvejus, jei tokius atvejus įtaria arba turi apie juos žinių, ir reikalauja, kad užteršti metalai nebūtų naudojami, teikiami rinkai ar šalinami, nedalyvaujant kompetentingai valdžios institucijai.

94 straipsnis

Paliktųjų šaltinių išgavimas, tvarkymas, kontrolė ir šalinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija būtų pasirengusi arba numaciusi priemones, įskaitant pareigų paskirstymą, skirtas paliktųjų šaltinių kontrolei bei išgavimui vykdyti ir dėl paliktųjų šaltinių įvykusių avarijų padariniams šalinti, ir būtų parengusios atitinkamus likvidavimo planus bei priemones.
2. Valstybės narės užtikrina, kad prireikus būtų organizuojamos paliktųjų šaltinių, užsilikusių vykdančioms ankstesnę veiklą, išgavimo kampanijos.

Kampanijų metu valstybės narės gali finansiškai prisidėti prie šaltinių išgavimo, tvarkymo, kontrolės ir šalinimo išlaidų padengimo; taip pat jų metu gali būti atliekami valdžios institucijų ir įmonių, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų institutų, medžiagų tyrimo institutų ar ligoninių, veiklos ankstesnio laikotarpio įrašų tikrinimai.

95 straipsnis

Paliktųjų šaltinių finansinė garantija

Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyta finansinių garantijų sistema ar kitos lygiavertės priemonės, skirtos su paliktųjų šaltinių išgavimu susijusioms intervencijos išlaidoms ir išlaidoms, kurių gali tekti patirti įgyvendinant 94 straipsnį, padengti.

4 SKIRSNIS

Svarbūs įvykiai

96 straipsnis

Pranešimas apie svarbius įvykius ir jų registravimas

Valstybės narės reikalauja, kad įmonė:

- a) prireikus įgyvendintų svarbių įvykių, kurie yra arba gali būti susiję su atsitiktine ar nenumatyta apšvita, registravimo ir analizės sistema;

b) nedelsdama praneštų kompetentingai valdžios institucijai apie visus įvykusius svarbius įvykius, dėl kurių asmuo yra arba gali būti veikiamas apšvitos, kai viršijamos eksploataavimo ribinės vertės ar nesilaikoma eksploataavimo sąlygų, nustatytų autorizacijos suteikimo reikalavimuose profesinės ar gyventojų apšvitos atžvilgiu, arba kompetentingos valdžios institucijos nustatytų reikalavimų medicininės apšvitos atžvilgiu, įskaitant tyrimo rezultatus ir taisomąsias priemones tokiems įvykiams išvengti.

5 SKIRSNIS

Avarinės apšvitos situacijos

97 straipsnis

Avarijų valdymo sistema

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų atsižvelgiama į avarijų jų teritorijoje galimybę ir į tai, kad jas gali paveikti ne jų teritorijoje įvykusios avarijos. Valstybės narės nustato avarijų valdymo sistemą ir parengia šiai sistemai skirtas atitinkamas administracines nuostatas. Į avarijų valdymo sistemą įtraukiami XI priedo A skirsnyje išvardyti elementai.

2. Avarijų valdymo sistema turi būti proporcinga galimų avarinės apšvitos situacijų įvertinimo rezultatams ir ją taikant turi būti galima veiksmingai reaguoti į avarinės apšvitos situacijas, susijusias su vykdoma veikla ar nenumatytais įvykiais.

3. Avarijų valdymo sistemoje numatomas avarijų likvidavimo planų parengimas siekiant išvengti audinių reakcijos, dėl kurios asmuo iš paveiktų gyventojų grupės patirtų sunkių nulemtųjų spinduliuotės padarinių, ir sumažinti atsitiktinių spinduliuotės sukeltų padarinių riziką, atsižvelgiant į III skyriuje nurodytus bendruosius radiacinės saugos principus ir atskaitos lygius.

98 straipsnis

Avarinė parengtis

1. Valstybės narės užtikrina, kad iš anksto būtų parengti įvairių rūšių avarijų, nustatytų atlikus galimų avarinės apšvitos situacijų įvertinimą, likvidavimo planai.

2. Į avarijų likvidavimo planus įtraukiami XI priedo B skirsnyje apibrėžti elementai.

3. Avarijų likvidavimo planuose taip pat numatoma, kaip nuo avarinės apšvitos situacijos bus pereita prie esamosios apšvitos situacijos.

4. Valstybės narės užtikrina, kad avarijų likvidavimo planai būtų reguliariai išbandomi, peržiūrimi ir atitinkamais atvejais tikslinami atsižvelgiant į patirtį, įgytą ankstesnių avarinės apšvitos situacijų metu ir į dalyvavimo avarijų pratybose nacionaliniu ir tarptautiniu lygiais rezultatus.

5. Į avarijų likvidavimo planus atitinkamais atvejais įtraukiami atitinkami 97 straipsnyje nurodytos avarijų valdymo sistemos elementai.

99 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Spręsdamos klausimus, susijusius su galimomis avarijomis jų teritorijoje, kurios gali turėti poveikio kitoms valstybėms narėms ar trečiosioms valstybėms, valstybės narės bendradarbiauja su kitomis valstybėmis narėmis ir su trečiosiomis šalimis, kad tose valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse būtų sudarytos palankesnės sąlygos organizuoti radiologinės saugos priemones.

2. Jeigu valstybių narių teritorijoje įvyksta avarija arba jei tikėtina, kad tokia avarija turės radiologinių padarinių jų teritorijoje, kiekviena valstybė narė nedelsdama užmezga ryši su visomis kitomis valstybėmis narėmis ir su trečiosiomis šalimis, kurios gali būti susijusios su tokia avarija arba kurioms tokia avarija gali turėti poveikio, siekdamos pasikeisti apšvitos padėties įvertinimo duomenimis ir suderinti apsaugos priemones bei tai, kokia informacija turi būti teikiama visuomenei, atitinkamais atvejais pasitelkdamos dvišales arba tarptautines keitimosi informacija sistemas. Tai, kad vykdoma ši derinimo veikla, netrukdo imtis būtinų veiksmų nacionaliniu lygiu ir šie veiksmai nevilkinami.

3. Nepažeisdama atitinkamų konfidencialumo reikalavimų ir atitinkamų nacionalinės teisės aktų, kiekviena valstybė narė nedelsdama pasikeičia informacija ir bendradarbiauja su kitomis susijusiomis valstybėmis narėmis, susijusiomis trečiosiomis šalimis ir atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis dėl prarastų, pavogtų ar aptiktų didelio aktyvumo uždarytų šaltinių, kitų susirūpinimą keliančių radioaktyviųjų šaltinių ir radioaktyviųjų medžiagų bei dėl susijusių tolesnių veiksmų ar tyrimų.

4. Atitinkamais atvejais kiekviena valstybė narė bendradarbiauja su kitomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis valstybėmis, kad nuo avarinės apšvitos situacijos būtų pereita prie esamosios apšvitos situacijos.

6 SKIRSNIS

Esamosios apšvitos situacijos

100 straipsnis

Esamųjų apšvitos situacijų programos

1. Valstybės narės užtikrina, kad, esant požymiams arba turint įrodymų apie apšvitą, į kurią negalima nekreipti dėmesio radiacinės saugos požiūriu, būtų imtasi priemonių esamosios apšvitos situacijoms nustatyti ir įvertinti, atsižvelgiant į XVII priede išvardytas esamųjų apšvitos situacijų rūšis, ir atitinkamoms profesinės ir gyventojų apšvitos vertėms nustatyti.

2. Atsižvelgdamos į bendrąjį pagrįstumo principą valstybės narės gali nuspręsti, kad dėl esamosios apšvitos situacijos neverta svarstyti galimybės taikyti apsaugos ar taisomąsias priemones.

3. Susirūpinimą radiacinės saugos atžvilgiu keliančioms esamosios apšvitos situacijoms, už kurias gali būti skirta teisinė atsakomybė, taikomi atitinkami planuojamosios apšvitos situacijų reikalavimai, todėl apie tokias apšvitos situacijas reikia pranešti taip, kaip tai apibrėžta 25 straipsnio 2 dalyje.

101 straipsnis

Strategijų parengimas

1. Valstybės narės imasi priemonių, kad būtų parengtos strategijos, skirtos tinkamam esamųjų apšvitos situacijų valdymui, kuris būtų proporcingas rizikai ir apsaugos priemonių veiksmingumui, užtikrinti.

2. Kiekvienoje strategijoje nurodomi:

- a) siekiami tikslai;
- b) atitinkami atskaitos lygiai, atsižvelgiant į I priede nustatytus atskaitos lygius.

102 straipsnis

Strategijų įgyvendinimas

1. Valstybės narės paveda esamųjų apšvitos situacijų valdymo strategijų įgyvendinimo pareigas ir užtikrina tinkamą taisomųjų ir apsaugos priemonių įgyvendinime dalyvaujančių atitinkamų šalių veiksmų koordinavimą. Valstybės narės atitinkamai pasirūpina, kad suinteresuotieji subjektai būtų įtraukti į sprendimų dėl apšvitos valdymo strategijų rengimo ir įgyvendinimo priėmimą.

2. Užtikrinama tinkamiausia visų pagal strategiją numatytų įgyvendinti apsaugos priemonių forma, mastas ir jų taikymo trukmė.

3. Dozių, kurios buvo gautos įgyvendinant strategiją, pasiskirstymas turi būti įvertintas. Svarstoma, ar reikėtų imtis papildomų priemonių siekiant optimizuoti apsaugą ir sumažinti atskaitos lygį vis dar viršijančią apšvitą.

4. Valstybės narės užtikrina, kad už strategijos įgyvendinimą atsakingi subjektai reguliariai:

- a) vertintų turimas taisomąsias bei apsaugos priemones tikslams pasiekti ir planuojamų bei įgyvendintų priemonių veiksmingumą;
- b) apšvitą patiriančioms gyventojams teiktų informaciją apie galimus pavojus sveikatai ir apie prieinamas jų apšvitos mažinimo priemones;

c) konsultuotų dėl apšvitos valdymo individualiu ar vietos lygiu;

d) veiklos, kuriai naudojamos gamtinės kilmės radioaktyviosios medžiagos ir kuri nevaldoma kaip planuojamosios apšvitos situacija, atveju teiktų informaciją apie atitinkamas koncentracijos ir apšvitos stebėsenos priemones bei apsaugos priemones.

103 straipsnis

Su radonu susijusių veiksmų planas

1. Taikydamos 100 straipsnio 1 dalį, valstybės narės parengia iš visų šaltinių, t. y. grunto, statybinių medžiagų ar vandens, patenkančio radono gyvenamuosiuose pastatuose, visuomeniniuose pastatuose ir darbo vietose skleidžiamos apšvitos keliamos ilgalaikės rizikos valdymo veiksmų planą. Veiksmų planu atsižvelgiama į XVIII priede išdėstytus klausimus, ir jis reguliariai atnaujinamas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos atitinkamos priemonės, kurios padėtų užkirsti kelią radono patekimui į naujus pastatus. Šios priemonės gali apimti konkrečius reikalavimus nacionaliniuose statybų kodeksuose.

3. Valstybės narės nustato zonas, kuriose tikėtina, kad vidutinė metinė radono koncentracija daugelyje pastatų viršys atitinkamą nacionalinį atskaitos lygį.

7 SKIRSNIS

Vykdyto užtikrinimo sistema

104 straipsnis

Patikrinimai

1. Siekdamas užtikrinti pagal šią direktyvą priimtų nuostatų įgyvendinimą, valstybės narės nustato patikrinimo sistemą ar sistemas ir pagal jas pradeda priežiūrą ir prireikus imasi taisomųjų veiksmų.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga valdžios institucija parengtų patikrinimo programą atsižvelgdama į su veikla susijusio pavojaus potencialų dydį ir pobūdį, bendrąjį radiacinės saugos klausimų vykdant veiklą įvertinimą ir į tai, kaip laikomasi pagal šią direktyvą priimtų nuostatų.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvieno patikrinimo rezultatai būtų registruojami ir perduodami atitinkamai įmonei. Jei rezultatai yra atitinkamai susiję su komandiruoju darbuotoju arba darbuotojais, šie rezultatai taip pat perduodami darbdaviui.

4. Valstybės narės užtikrina, kad visuomenė galėtų susipažinti su pagrindiniais patikrinimo programų principais ir pagrindiniais jų įgyvendinimo rezultatais.

5. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegti mechanizmai, skirti užtikrinti, kad atitinkamiems subjektams, įskaitant spinduliuotės šaltinių gamintojus ir tiekėjus, ir atitinkamais atvejais tarptautinėms organizacijoms būtų laiku išplatinama informacija, susijusi su patikrinimų metu įgyta svarbia patirtimi apsaugos ir saugos klausimais, ir informacija apie įvykusius incidentus bei avarijas ir susijusius rezultatus.

105 straipsnis

Vykdyimo užtikrinimas

Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingai valdžios institucijai būtų suteikti įgaliojimai reikalauti, kad bet kuris asmuo arba juridinis subjektas imtųsi veiksmų trūkumams pašalinti ir užkirsti kelią jų pasikartojimui, arba įgaliojimai prireikus panaikinti autorizaciją vykdyti veiklą, jeigu reguliuojamojo patikrinimo ar kito reguliuojamojo įvertinimo rezultatai rodo, kad apšvitos situacija neatitinka pagal šią direktyvą priimtų nuostatų.

X SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

106 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2018 m. vasario 6 d.

2. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

107 straipsnis

Panaikinimas

Direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas panaikinamos nuo 2018 m. vasario 6 d.

Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal XIX priede pateiktą atitikties lentelę.

108 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

109 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 5 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

R. SINKEVIČIUS

I PRIEDAS

7 ir 101 straipsniuose nurodyti gyventojų apšvitės atskaitos lygiai

1. Nedarant poveikio nustatytiems lygiaverčių dozių atskaitos lygiams, esamosios apšvitės situacijoms nustatomi 1–20 mSv, o avarinės apšvitės situacijoms (ūminėms ir metinėms) – 20–100 mSv efektinėmis dozėmis išreikšti metiniai atskaitos lygiai.
 2. Susiklosčius tam tikroms situacijoms leidžiama svarstyti galimybę nustatyti už 1 punkte nurodytus atskaitos lygių intervalus mažesnius lygius, visų pirma:
 - a) mažesnę nei 20 mSv atskaitos lygį galima nustatyti susiklosčius avarinės apšvitės situacijai, jeigu atitinkamą apsaugą galima užtikrinti taikant tokias atsakomąsias priemones, kad nebūtų padaroma neproporcinga žala ar patiriama pernelyg didelių išlaidų;
 - b) mažesnę nei 1 mSv metinį atskaitos lygį atitinkamais atvejais galima nustatyti esamosios apšvitės situacijoje konkrečiai su šaltiniu susijusiai apšvitai ar apšvitės trasoms.
 3. Nuo avarinės apšvitės situacijos pereinant prie esamosios apšvitės situacijos nustatomi atitinkami atskaitos lygiai, visų pirma nustojus taikyti ilgalaikes atsakomąsias priemones, pavyzdžiui, perkėlimą į kitą vietą.
 4. Nustatant atskaitos lygius atsižvelgiama į pagrindinių situacijų charakteristikas ir visuomeninius kriterijus, kurie gali apimti:
 - a) 1 mSv per metus arba mažesnės apšvitės atveju – bendrą informaciją apie apšvitės lygį, konkrečiai nesvarstant individualiųjų apšvitų;
 - b) 20 mSv per metus arba 20 mSv neviršijančios apšvitės atveju – konkrečią informaciją siekiant, kad asmenys galėtų valdyti savo apšvitą, jei įmanoma;
 - c) 100 mSv per metus arba 100 mSv neviršijančios apšvitės atveju – individualiųjų dozių įvertinimą ir konkrečią informaciją apie apšvitės pavojų bei galimus apšvitės mažinimo veiksmus.
-

II PRIEDAS

4 straipsnio 25 ir 33 punktuose nurodyti svoriniai spinduliuotės bei audinio daugikliai

A. Svoriniai spinduliuotės daugikliai

Spinduliuotės rūšis	w_R
Fotonai	1
Elektronai ir miunonai	1
Protonai ir elektrintieji pionai	2
Alfa dalelės, branduolių dalijimosi fragmentai, sunkieji jonai	20
Neutronai, $E_n < 1$ MeV	$2,5 + 18,2 e^{-[\ln(E_n)]^2/6}$
Neutronai, $1 \text{ MeV} \leq E_n \leq 50 \text{ MeV}$	$5,0 + 17,0 e^{-[\ln(2 E_n)]^2/6}$
Neutronai, $E_n > 50 \text{ MeV}$	$2,5 + 3,25 e^{-[\ln(0,04 E_n)]^2/6}$

Pastaba: Visos vertės yra susijusios su spinduliuote, kuri veikia kūną, o vidinių spinduliuotės šaltinių atveju – integruoto (-ų) radionuklido (-ų) skleidžiama spinduliuote.

B. Svoriniai audinio daugikliai

Audinys	w_T
Kaulų čiulpai (raudonos spalvos)	0,12
Gaubtinė žarna	0,12
Plaučiai	0,12
Skrandis	0,12
Krūtis	0,12
Likusieji audiniai (*)	0,12
Lytinės liaukos	0,08
Šlapimo pūslė	0,04
Stemplė	0,04
Kepenys	0,04
Skydliaukė	0,04
Kaulų paviršius	0,01
Smegenys	0,01
Seilių liaukos	0,01
Oda	0,01

(*) Likusiųjų audinių svorinis audinio daugiklis w_T (0,12) taikomas aritmetinei kiekvienos iš toliau nurodytos lyties 13 organų ir audinių vidutinei dozei. Likusieji audiniai: antinksčiai, ekstratorakalinis plotas, tulžies pūslė, širdis, inkstai, limfmazgiai, raumenys, burnos gleivinė, kasa, prostata (vyrų), plonosios žarnos, blužnis, užkrūčio liauka, gimda / gimdos kaklelis (moterų).

III PRIEDAS

4 straipsnio 43 punkte nurodytos didelio aktyvumo uždaruosius šaltinius apibrėžiančios aktyvumo vertės

Į toliau pateiktą lentelę neįtrauktų radionuklidų atitinkamas aktyvumas yra tapatus TATENA leidinyje „Pavojingi radioaktyvios medžiagos kiekiai (D vertės)“, (EPR-D-VALUES 2006) apibrėžtajai D vertei.

Radionuklidas	Aktyvumas (TBq)
Am-241	6×10^{-2}
Am-241/Be-9 ⁽¹⁾	6×10^{-2}
Cf-252	2×10^{-2}
Cm-244	5×10^{-2}
Co-60	3×10^{-2}
Cs-137	1×10^{-1}
Gd-153	1×10^0
Ir-192	8×10^{-2}
Pm-147	4×10^1
Pu-238	6×10^{-2}
Pu-239/Be-9 ⁽¹⁾	6×10^{-2}
Ra-226	4×10^{-2}
Se-75	2×10^{-1}
Sr-90 (Y-90)	1×10^0
Tm-170	2×10^1
Yb-169	3×10^{-1}

⁽¹⁾ Nurodomas alfa spinduliuotę skleidžiančio radionuklido aktyvumas.

IV PRIEDAS

20 straipsnyje nurodytas naujų veiklos, susijusios su vartojimo gaminiais, klasių ir rūšių pagrindimas

- A. Bet kuri įmonė, ketinanti gaminti arba importuoti į valstybę narę vartojimo gaminius, dėl kurių numatomo naudojimo, tikėtina, atsiras nauja veiklos klasė ar rūšis, pateikia tos valstybės narės kompetentingai valdžios institucijai visą susijusią informaciją, nurodydamos:
- 1) gaminio numatomą naudojimą;
 - 2) gaminio technines charakteristikas;
 - 3) jei gaminių sudėtyje yra radioaktyviųjų cheminių medžiagų – informaciją apie jų tvirtinimo būdą;
 - 4) dozės galias atitinkamais atstumais, kurių būtina laikytis naudojant gaminį, įskaitant dozės galias 0,1 m atstumu nuo bet kurio prieinamo paviršiaus;
 - 5) tikėtinas apšvitos, kurią patirs nuolatiniai gaminio naudotojai, dozės.
- B. Kompetentinga valdžios institucija išnagrinėja tą informaciją ir visų pirma įvertina, ar:
- 1) vartojimo gaminio eksploatacinėmis charakteristikomis pagrindžiamas jo numatomas naudojimas;
 - 2) konstrukcija yra tinkama siekiant iki minimumo sumažinti apšvitą įprastomis naudojimo sąlygomis ir netinkamo naudojimo arba atsitiktinės apšvitos tikimybę ir šių reiškinų padarinius, arba galbūt vertėtų nustatyti reikalavimus techninėms ir fizinėms gaminio charakteristikoms;
 - 3) gaminys yra tinkamai suprojektuotas, kad būtų laikomasi nereguliavimo kriterijų, ir, jei taikytina, yra patvirtinto tipo, taip pat ar po to, kai šis gaminys bus nebenaudojamas, nereikės laikytis konkrečių atsargumo priemonių jį šalinant;
 - 4) gaminys yra tinkamai paženklintas ir ar vartotojui pateikti būtini dokumentai su tinkamo naudojimo ir šalinimo nurodymais.
-

V PRIEDAS

22 straipsnyje nurodytas veiklos, susijusios su nemedicine apšvita vaizdo gavimo tikslais, rūšių orientacinis sąrašas

Veikla, kurią vykdant naudojama medicininės radiologijos įranga:

1. siekiančiųjų įsidarbinti asmenų sveikatos vertinimas naudojant medicininės radiologijos įrangą;
2. imigracijos tikslais atliekamas sveikatos vertinimas naudojant medicininės radiologijos įrangą;
3. draudimo tikslais atliekamas sveikatos vertinimas naudojant medicininės radiologijos įrangą;
4. vaikų ir paauglių fizinio išsivystymo vertinimas siekiant nustatyti tinkamumą sportininko ar šokėjo karjerai ir t. t., naudojant medicininės radiologijos įrangą;
5. amžiaus nustatymas naudojant medicininės radiologijos įrangą;
6. jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimas siekiant nustatyti į žmogaus kūną patekusius objektus.

Veikla, kurią vykdant nenaudojama medicininės radiologijos įranga:

1. jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimas siekiant aptikti paslėptus objektus ant žmogaus kūno ar pritvirtintus prie žmogaus kūno;
 2. jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimas siekiant aptikti paslėptus žmones, kai atliekama krovinių patikra;
 3. kitos veiklos, susijusios su jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimu teisiniais ar saugumo tikslais, rūšys.
-

VI PRIEDAS

23 straipsnyje nurodytas pramonės sektorių, susijusių su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, sąrašas

23 straipsnio taikymo tikslais atsižvelgiama į šį pramonės sektorių, susijusių su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, įskaitant mokslinius tyrimus ir atitinkamus antrinius procesus, sąrašą:

- retųjų žemių elementų išgavimas iš monacito;
 - torono komponentų ruošimas ir savo sudėtyje torono turinčių produktų gaminimas;
 - niobio ir (arba) tantalio rūdos perdirbimas;
 - naftos ir dujų gavyba;
 - geoterminės energijos gavyba;
 - TiO_2 pigmento gamyba;
 - terminė fosforo gamyba;
 - cirkono ir cirkonio pramonė;
 - fosforo trąšų gamyba;
 - cemento gamyba, klinkerio krosnių techninė priežiūra;
 - anglimi kūrenamos elektrinės, katilų techninė priežiūra;
 - fosforo rūgšties gamyba;
 - ketaus gamyba;
 - alavo, švino ir vario lydymas;
 - gruntinio vandens filtravimo įrenginiai;
 - įvairių rūšių rūdos, išskyrus urano rūdą, kasimas.
-

VII PRIEDAS

24, 26 ir 30 straipsniuose nurodyti nereguliavimo ir nebekontroliavimo kriterijai**1. Nereguliavimas**

Veiklai galima netaikyti pranešimo reikalavimų arba tiesiogiai, remiantis atitiktimi 2 skirsnyje nustatytiems nereguliavimo lygiams (aktyvumo vertės (Bq) arba aktyvumo koncentracijos vertėms (kBq kg^{-1}), arba remiantis didesnėmis vertėmis, kurias konkrečiam pritaikymui yra patvirtinusi kompetentinga valdžios institucija, laikantis 3 skirsnyje nustatytų bendrųjų nereguliavimo ir nebekontroliavimo kriterijų. Veiklai, kuriai taikomi pranešimo reikalavimai, gali būti netaikomas reikalavimas gauti autorizaciją pagal įstatymą ar bendrąjį administracinį aktą, arba *ad hoc* reguliavimo sprendimu, remiantis kartu su pranešimu apie veiklą pateikiama informacija ir laikantis 3 skirsnyje nustatytų bendrųjų nereguliavimo kriterijų.

2. Nereguliavimo ir nebekontroliavimo lygiai

- a) Bendrosios nereguliavimo aktyvumo vertės (Bq) taikomos visiems su veikla susijusiems veiksams ir yra nustatytos B lentelės 3 skiltyje (dirbtinės kilmės radionuklidų ir vartojimo gaminiuose naudojamų tam tikrų gamtinės kilmės radionuklidų bendrosios aktyvumo vertės). Kitų rūšių veiklai, susijusiai su gamtinės kilmės radionuklidais, šios vertės paprastai nėra taikomos.
- b) Nereguliavimo aktyvumo koncentracijos vertės (kBq kg^{-1}) medžiagoms, kuriose yra dirbtinės kilmės radionuklidų ir kurios naudojamos veiklai, nustatytos A lentelės 1 dalyje, o A lentelės 2 dalyje nustatytos medžiagų, kuriose yra gamtinės kilmės radionuklidų, nereguliavimo savitojo aktyvumo vertės. A lentelės 1 dalyje nurodytos atskiriems radionuklidams taikomos vertės, prirėkus įskaitant trumpaamžius radionuklidus, su pirminiu radionuklidu sudarančius nurodytą radioaktyviąją pusiausvyrą. A lentelės 2 dalyje nurodytos vertės taikomos visiems U-238 arba Th-232 skilimų grandinėse radionuklidams, tačiau su pirminiu radionuklidu radioaktyviosios pusiausvyros nesudarantiems skilimų grandinėse segmentams leidžiama taikyti didesnes vertes.
- c) A lentelės 1 dalyje arba A lentelės 2 dalyje nurodytos koncentracijos vertės taip pat taikomos kietųjų medžiagų, kurios naudojamos pakartotinai, perdirbamos, šalinamos įprastu būdu ar deginamos, nebekontroliavimui. Atsižvelgiant į Bendrijos gaires, prirėkus įskaitant papildomus paviršinio aktyvumo arba stebėsenos reikalavimus, konkrečioms medžiagoms ar tam tikroms trasoms gali būti nustatytos didesnės vertės.
- d) Dirbtinės kilmės radionuklidų mišinių nuklidams būdingo aktyvumo ar koncentracijos (tos pačios matricos skirtingų radionuklidų) svorinė suma, padalyta iš atitinkamos nereguliavimo vertės, turi būti mažesnė nei vienetas. Atitinkamai atvejais šią sąlygą galima patikrinti remiantis tiksliausiais radionuklidų mišinio sudėties apytikrais įverčiais. A lentelės 2 dalyje nurodytos vertės taikomos atskirai kiekvienam pirminiam nuklidui. Atsižvelgiant į Bendrijos gaires, kai kurių skilimo grandinės elementų, pavyzdžiui, Po-210 arba Pb-210, atveju gali būti pateisinamas didesnių verčių taikymas.
- e) A lentelės 2 dalyje nurodytos vertės negali būti naudojamos siekiant nereguluoti liekanų, susidarančių pramonės subjektams perdirbant gamtinės kilmės radioaktyvias medžiagas, įterpimo į statybines medžiagas. Šiuo tikslu turi būti patikrintas suderinamumas su 75 straipsnio nuostatomis. B lentelės 3 skiltyje nustatytos vertės taikomos bendrajam radioaktyviųjų cheminių medžiagų, kurių bet kuriuo metu turi asmuo ar įmonė vykdydami tam tikrą veiklą, aprašui. Tačiau kompetentinga valdžios institucija šias vertes gali taikyti mažesniems objektams ar paketams, pavyzdžiui, siekiant nereguluoti nereguliuojamųjų vartojimo gaminių gabenimo ir sandėliavimo, jeigu laikomasi 3 skirsnyje nustatytų bendrųjų nereguliavimo kriterijų.

3. Bendrieji nereguliavimo ir nebekontroliavimo kriterijai

- a) Nustatomi šie pranešimo reikalavimų arba reikalavimo gauti autorizaciją netaikymo veiklai, arba dėl leidžiamos veiklos susidariusių medžiagų nebekontroliavimo bendrieji kriterijai:
 - i) vykdant veiklą asmenims keliama radiologinė rizika yra pakankamai nedidelė, kad jai reikėtų taikyti kontrolės reikalavimus ir
 - ii) nustatyta, kad vykdomos veiklos rūšis yra pagrįsta ir
 - iii) veikla pagal savo pobūdį yra saugi.
- b) Veiklos, susijusios su nedideliais radioaktyviųjų cheminių medžiagų kiekiais ar mažos aktyvumo koncentracijos medžiagomis, palyginti su A arba B lentelėse nustatytais nereguliavimo vertėmis, rūšys laikomos atitinkančiomis iii punkte nurodytą kriterijų.

- c) Veiklos, susijusios su už A lentelės 1 dalyje ar B lentelėje nustatytas nereguliuojamos vertės mažesniais radioaktyviųjų cheminių medžiagų kiekiais arba mažesne aktyvumo koncentracija, rūšys toliau nesvarstant laikomos atitinkančiomis i punkte nurodytą kriterijų. Tas pats pasakytina apie A lentelės 2 dalyje nurodytas vertes, išskyrus antrinį perdirbimą, kai liekanos įterpiamos į statybines medžiagas, arba konkrečių apšvitęs trasų, pavyzdžiui, geriamojo vandens, atvejį.
- d) Konkrečioms veiklos rūšims valstybių narių nustatytų nedidelių medžiagos kiekių atveju B lentelės 2 dalyje nustatytos aktyvumo koncentracijos vertės gali būti naudojamos vietoj A lentelės 1 dalyje nustatytų verčių siekiant netaikyti reikalavimo gauti autorizaciją.
- e) Pranešimo reikalavimų netaikymo arba nebekontroliavimo tikslais, tais atvejais, kai radioaktyviųjų cheminių medžiagų kiekiai arba aktyvumo koncentracijos vertės neatitinka A arba B lentelėje nustatytų verčių, atliekamas įvertinimas atsižvelgiant į i–iii punktuose nurodytus bendruosius kriterijus. Siekiant užtikrinti atitiktį i punkte nurodytam bendrajam kriterijui, turi būti įrodyta, kad darbuotojai neturėtų būti priskirti apšvitę patiriantiems darbuotojams ir kad visomis įmanomomis aplinkybėmis laikomasi šių gyventojų apšvitęs kriterijų:

— Dirbtinės kilmės radionuklidų atveju:

numatoma, kad dėl nebekontroliuojamosios veiklos gyventojų gautina metinė efektinė dozė yra 10 μ Sv eilės arba mažesnė.

— Gamtinės kilmės radionuklidų atveju:

dozės padidėjimas, dėl kurio gali atsirasti gamtinės kilmės spinduliuotės šaltinių skleidžiamos spinduliuotės, kurią asmuo patirtų dėl nebekontroliuojamosios veiklos, yra 1 mSv eilės arba mažesnis per metus. Vertinant gyventojų gaunamas dozės atsižvelgiama ne tik į ore sklindančių išlakų ar nuotekų sukeltas apšvitęs trasas, bet ir į dėl kietųjų liekanų šalinimo arba antrinio perdirbimo sukuriamas apšvitęs trasas. Valstybės narės gali nustatyti mažesnės nei 1 mSv metinės apšvitęs dozės kriterijus konkrečioms veiklos rūšims ar konkrečioms apšvitęs trasoms.

Siekiant netaikyti reikalavimo gauti autorizaciją gali būti taikomi ne tokie griežti dozės kriterijai.

A LENTELĖ.

Medžiagų nereguliuojamos ar nebekontroliuojamos aktyvumo koncentracijos vertės, kurias įprastai galima taikyti bet kuriam kietosios medžiagos kiekiui ir bet kuriai jos rūšiai

A LENTELĖS 1 DALIS.

Dirbtinės kilmės radionuklidai

Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)
H-3	100	K-43	10	Mn-56	10
Be-7	10	Ca-45	100	Fe-52 (a)	10
C-14	1	Ca-47	10	Fe-55	1 000
F-18	10	Sc-46	0,1	Fe-59	1
Na-22	0,1	Sc-47	100	Co-55	10
Na-24	1	Sc-48	1	Co-56	0,1
Si-31	1 000	V-48	1	Co-57	1
P-32	1 000	Cr-51	100	Co-58	1
P-33	1 000	Mn-51	10	Co-58 m	10 000
S-35	100	Mn-52	1	Co-60	0,1
Cl-36	1	Mn-52 m	10	Co-60 m	1 000
Cl-38	10	Mn-53	100	Co-61	100
K-42	100	Mn-54	0,1	Co-62 m	10

Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)
Ni-59	100	Mo-93	10	Te-129 m ^(a)	10
Ni-63	100	Mo-99 ^(a)	10	Te-131	100
Ni-65	10	Mo-101 ^(a)	10	Te-131 m ^(a)	10
Cu-64	100	Tc-96	1	Te-132 ^(a)	1
Zn-65	0,1	Tc-96 m	1 000	Te-133	10
Zn-69	1 000	Tc-97	10	Te-133 m	10
Zn-69 m ^(a)	10	Tc-97 m	100	Te-134	10
Ga-72	10	Tc-99	1	I-123	100
Ge-71	10 000	Tc-99 m	100	I-125	100
As-73	1 000	Ru-97	10	I-126	10
As-74	10	Ru-103 ^(a)	1	I-129	0,01
As-76	10	Ru-105 ^(a)	10	I-130	10
As-77	1 000	Ru-106 ^(a)	0,1	I-131	10
Se-75	1	Rh-103 m	10 000	I-132	10
Br-82	1	Rh-105	100	I-133	10
Rb-86	100	Pd-103 ^(a)	1 000	I-134	10
Sr-85	1	Pd-109 ^(a)	100	I-135	10
Sr-85 m	100	Ag-105	1	Cs-129	10
Sr-87 m	100	Ag-110 m ^(a)	0,1	Cs-131	1 000
Sr-89	1 000	Ag-111	100	Cs-132	10
Sr-90 ^(a)	1	Cd-109 ^(a)	1	Cs-134	0,1
Sr-91 ^(a)	10	Cd-115 ^(a)	10	Cs-134 m	1 000
Sr-92	10	Cd-115 m ^(a)	100	Cs-135	100
Y-90	1 000	In-111	10	Cs-136	1
Y-91	100	In-113 m	100	Cs-137 ^(a)	0,1
Y-91 m	100	In-114 m ^(a)	10	Cs-138	10
Y-92	100	In-115 m	100	Ba-131	10
Y-93	100	Sn-113 ^(a)	1	Ba-140	1
Zr-93	10	Sn-125	10	La-140	1
Zr-95 ^(a)	1	Sb-122	10	Ce-139	1
Zr-97 ^(a)	10	Sb-124	1	Ce-141	100
Nb-93 m	10	Sb-125 ^(a)	0,1	Ce-143	10
Nb-94	0,1	Te-123 m	1	Ce-144	10
Nb-95	1	Te-125 m	1 000	Pr-142	100
Nb-97 ^(a)	10	Te-127	1 000	Pr-143	1 000
Nb-98	10	Te-127 m ^(a)	10	Nd-147	100
Mo-90	10	Te-129	100	Nd-149	100

Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)
Pm-147	1 000	Pt-197	1 000	Pu-235	100
Pm-149	1 000	Pt-197 m	100	Pu-236	1
Sm-151	1 000	Au-198	10	Pu-237	100
Sm-153	100	Au-199	100	Pu-238	0,1
Eu-152	0,1	Hg-197	100	Pu-239	0,1
Eu-152 m	100	Hg-197 m	100	Pu-240	0,1
Eu-154	0,1	Hg-203	10	Pu-241	10
Eu-155	1	Tl-200	10	Pu-242	0,1
Gd-153	10	Tl-201	100	Pu-243	1 000
Gd-159	100	Tl-202	10	Pu-244 ^(a)	0,1
Tb-160	1	Tl-204	1	Am-241	0,1
Dy-165	1 000	Pb-203	10	Am-242	1 000
Dy-166	100	Bi-206	1	Am-242 m ^(a)	0,1
Ho-166	100	Bi-207	0,1	Am-243 ^(a)	0,1
Er-169	1 000	Po-203	10	Cm-242	10
Er-171	100	Po-205	10	Cm-243	1
Tm-170	100	Po-207	10	Cm-244	1
Tm-171	1 000	At-211	1 000	Cm-245	0,1
Yb-175	100	Ra-225	10	Cm-246	0,1
Lu-177	100	Ra-227	100	Cm-247 ^(a)	0,1
Hf-181	1	Th-226	1 000	Cm-248	0,1
Ta-182	0,1	Th-229	0,1	Bk-249	100
W-181	10	Pa-230	10	Cf-246	1 000
W-185	1 000	Pa-233	10	Cf-248	1
W-187	10	U-230	10	Cf-249	0,1
Re-186	1 000	U-231 ^(a)	100	Cf-250	1
Re-188	100	U-232 ^(a)	0,1	Cf-251	0,1
Os-185	1	U-233	1	Cf-252	1
Os-191	100	U-236	10	Cf-253	100
Os-191 m	1 000	U-237	100	Cf-254	1
Os-193	100	U-239	100	Es-253	100
Ir-190	1	U-240 ^(a)	100	Es-254 ^(a)	0,1
Ir-192	1	Np-237 ^(a)	1	Es-254 m ^(a)	10
Ir-194	100	Np-239	100	Fm-254	10 000
Pt-191	10	Np-240	10	Fm-255	100
Pt-193 m	1 000	Pu-234	100		

(^e) Pirminiai radionuklidai ir jų skilimo produktai, į kurių poveikį atsižvelgiama apskaičiuojant dozę (t. y. privaloma atsižvelgti tik į pirminio radionuklido nereguliuojamo lygį), išvardyti šioje lentelėje:

Pirminis radionuklidas	Skilimo produktai	Pirminis radionuklidas	Skilimo produktai
Fe-52	Mn-52 m	Sn-113	In-113 m
Zn-69 m	Zn-69	Sb-125	Te-125 m
Sr-90	Y-90	Te-127 m	Te-127
Sr-91	Y-91 m	Te-129 m	Te-129
Zr-95	Nb-95	Te-131 m	Te-131
Zr-97	Nb-97 m, Nb-97	Te-132	I-132
Nb-97	Nb-97 m	Cs-137	Ba-137 m
Mo-99	Tc-99 m	Ce-144	Pr-144, Pr-144 m
Mo-101	Tc-101	U-232	Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208
Ru-103	Rh-103 m	U-240	Np-240 m, Np-240
Ru-105	Rh-105 m	Np-237	Pa-233
Ru-106	Rh-106	Pu-244	U-240, Np-240 m, Np-240
Pd-103	Rh-103 m	Am-242 m	Np-238
Pd-109	Ag-109 m	Am-243	Np-239
Ag-110 m	Ag-110	Cm-247	Pu-243
Cd-109	Ag-109 m	Es-254	Bk-250
Cd-115	In-115 m	Es-254 m	Fm-254
Cd-115 m	In-115 m		
In-114 m	In-114		

A lentelės 1 dalyje neišvardytų radionuklidų atveju kompetentinga valdžios institucija priskiria atitinkamas šių radionuklidų kiekių ir aktyvumo koncentracijos vertes atsižvelgiant į masės vienetą, jeigu iškyla tokia būtinybė. Taip priskirtomis vertėmis papildomos A lentelės 1 dalyje nurodytos vertės.

A LENTELĖ. 2 DALIS.

Gamtinės kilmės radionuklidai

Gamtinės kilmės radionuklidų kietosiose medžiagose, kurie su savo skilimo produktais sudaro ilgalaikę radioaktyvumo pusiausvyrą, nereguliuojamo ir nebekontroliavimo vertės:

Gamtinės kilmės U-238 grandinės radionuklidai	1 kBq kg ⁻¹
Gamtinės kilmės Th-232 grandinės radionuklidai	1 kBq kg ⁻¹
K-40	10 kBq kg ⁻¹

B LENTELĖ.

Nereguliavimo bendrosios aktyvumo vertės (3 skiltis) ir nereguliavimo aktyvumo koncentracijos vertės (2 skiltis), taikomos nedideliems bet kurios medžiagos kiekiam

Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)	Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)
H-3	1 × 10 ⁶	1 × 10 ⁹	Ni-65	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Be-7	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Cu-64	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
C-14	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Zn-65	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
O-15	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹	Zn-69	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁶
F-18	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Zn-69 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Na-22	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Ga-72	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Na-24	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Ge-71	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁸
Si-31	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	As-73	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
P-32	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵	As-74	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
P-33	1 × 10 ⁵	1 × 10 ⁸	As-76	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
S-35	1 × 10 ⁵	1 × 10 ⁸	As-77	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Cl-36	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁶	Se-75	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Cl-38	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Br-82	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Ar-37	1 × 10 ⁶	1 × 10 ⁸	Kr-74	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹
Ar-41	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹	Kr-76	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹
K-40 (¹)	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Kr-77	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹
K-42	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Kr-79	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵
K-43	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Kr-81	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
Ca-45	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Kr-83 m	1 × 10 ⁵	1 × 10 ¹²
Ca-47	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Kr-85	1 × 10 ⁵	1 × 10 ⁴
Sc-46	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Kr-85 m	1 × 10 ³	1 × 10 ¹⁰
Sc-47	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Kr-87	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹
Sc-48	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Kr-88	1 × 10 ²	1 × 10 ⁹
V-48	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Rb-86	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Cr-51	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Sr-85	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Mn-51	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Sr-85 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Mn-52	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Sr-87 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Mn-52 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Sr-89	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Mn-53	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁹	Sr-90 (^b)	1 × 10 ²	1 × 10 ⁴
Mn-54	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Sr-91	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Mn-56	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Sr-92	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Fe-52	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Y-90	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵
Fe-55	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁶	Y-91	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Fe-59	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Y-91 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Co-55	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Y-92	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Co-56	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Y-93	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Co-57	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Zr-93 (^b)	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Co-58	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Zr-95	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Co-58 m	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Zr-97 (^b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Co-60	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Nb-93 m	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
Co-60 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Nb-94	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Co-61	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Nb-95	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Co-62 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Nb-97	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Ni-59	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁸	Nb-98	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Ni-63	1 × 10 ⁵	1 × 10 ⁸	Mo-90	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶

Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)
Mo-93	1 × 10 ³	1 × 10 ⁸	I-129	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Mo-99	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	I-130	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Mo-101	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	I-131	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Tc-96	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	I-132	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Tc-96 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	I-133	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Tc-97	1 × 10 ³	1 × 10 ⁸	I-134	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Tc-97 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	I-135	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Tc-99	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Xe-131 m	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁴
Tc-99 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Xe-133	1 × 10 ³	1 × 10 ⁴
Ru-97	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Xe-135	1 × 10 ³	1 × 10 ¹⁰
Ru-103	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Cs-129	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Ru-105	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Cs-131	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Ru-106 ^(b)	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Cs-132	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Rh-103 m	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁸	Cs-134 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵
Rh-105	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Cs-134	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pd-103	1 × 10 ³	1 × 10 ⁸	Cs-135	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
Pd-109	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Cs-136	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Ag-105	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Cs-137 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Ag-108 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Cs-138	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Ag-110 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Ba-131	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Ag-111	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Ba-140 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Cd-109	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁶	La-140	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Cd-115	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Ce-139	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Cd-115 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Ce-141	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
In-111	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Ce-143	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
In-113 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Ce-144 ^(b)	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
In-114 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Pr-142	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
In-115 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Pr-143	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁶
Sn-113	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Nd-147	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Sn-125	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Nd-149	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Sb-122	1 × 10 ²	1 × 10 ⁴	Pm-147	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
Sb-124	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Pm-149	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Sb-125	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Sm-151	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁸
Te-123 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Sm-153	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Te-125 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Eu-152	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Te-127	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Eu-152 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Te-127 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Eu-154	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Te-129	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Eu-155	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Te-129 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Gd-153	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Te-131	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Gd-159	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Te-131 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Tb-160	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Te-132	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Dy-165	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Te-133	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Dy-166	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Te-133 m	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Ho-166	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵
Te-134	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Er-169	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
I-123	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Er-171	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
I-125	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Tm-170	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
I-126	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Tm-171	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁸

Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)	Radionuklidas	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)
Yb-175	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Ra-228 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Lu-177	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Ac-228	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Hf-181	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Th-226 ^(b)	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Ta-182	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Th-227	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
W-181	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Th-228 ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
W-185	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Th-229 ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
W-187	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Th-230	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Re-186	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Th-231	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Re-188	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Th-234 ^(b)	1 × 10 ³	1 × 10 ⁵
Os-185	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Pa-230	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Os-191	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	Pa-231	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Os-191 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Pa-233	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Os-193	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-230	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵
Ir-190	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	U-231	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Ir-192	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	U-232 ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Ir-194	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	U-233	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pt-191	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-234	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pt-193 m	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	U-235 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pt-197	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	U-236	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pt-197 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-237	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Au-198	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-238 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Au-199	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-239	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Hg-197	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷	U-240	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Hg-197 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	U-240 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Hg-203	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Np-237 ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Tl-200	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Np-239	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Tl-201	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Np-240	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶
Tl-202	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Pu-234	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Tl-204	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁴	Pu-235	1 × 10 ²	1 × 10 ⁷
Pb-203	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Pu-236	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Pb-210 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Pu-237	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Pb-212 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Pu-238	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Bi-206	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Pu-239	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Bi-207	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Pu-240	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Bi-210	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Pu-241	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Bi-212 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Pu-242	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Po-203	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Pu-243	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷
Po-205	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Pu-244	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Po-207	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁶	Am-241	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Po-210	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Am-242	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
At-211	1 × 10 ³	1 × 10 ⁷	Am-242 m ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Rn-220 ^(b)	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷	Am-243 ^(b)	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Rn-222 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁸	Cm-242	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Ra-223 ^(b)	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Cm-243	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴
Ra-224 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁵	Cm-244	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Ra-225	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵	Cm-245	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Ra-226 ^(b)	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Cm-246	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Ra-227	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶	Cm-247	1 × 10 ⁰	1 × 10 ⁴

Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)	Radionuklidai	Aktyvumo koncentracija (kBq kg ⁻¹)	Aktyvumas (Bq)
Cm-248	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³	Cf-253	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Bk-249	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Cf-254	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³
Cf-246	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶	Es-253	1 × 10 ²	1 × 10 ⁵
Cf-248	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Es-254	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴
Cf-249	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³	Es-254 m	1 × 10 ²	1 × 10 ⁶
Cf-250	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴	Fm-254	1 × 10 ⁴	1 × 10 ⁷
Cf-251	1 × 10 ⁰	1 × 10 ³	Fm-255	1 × 10 ³	1 × 10 ⁶
Cf-252	1 × 10 ¹	1 × 10 ⁴			

(¹) Potassium salts in quantities less than 1 000 kg are exempted.

(²) Pirminiai radionuklidai ir jų skilimo produktai, į kurių poveikį atsižvelgiama apskaičiuojant dozę (t. y. privaloma atsižvelgti tik į pirminio radionuklido nereguliuojamo lygį), išvardyti šioje lentelėje:

Pirminis radionuklidai	Skilimo produktai
Sr-90	Y-90
Zr-93	Nb-93 m
Zr-97	Nb-97
Ru-106	Rh-106
Ag-108 m	Ag-108
Cs-137	Ba-137 m
Ba-140	La-140
Ce-144	Pr-144
Pb-210	Bi-210, Po-210
Pb-212	Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Bi-212	Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Rn-220	Po-216
Rn-222	Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214
Ra-223	Rn-219, Po-215, Pb-211, Bi-211, Tl-207
Ra-224	Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Ra-226	Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210
Ra-228	Ac-228
Th-226	Ra-222, Rn-218, Po-214
Th-228	Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Th-229	Ra-225, Ac-225, Fr-221, At-217, Bi-213, Po-213, Pb-209
Th-234	Pa-234 m
U-230	Th-226, Ra-222, Rn-218, Po-214
U-232	Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
U-235	Th-231
U-238	Th-234, Pa-234 m
U-240	Np-240 m
Np-237	Pa-233
Am-242 m	Am-242
Am-243	Np-239

VIII PRIEDAS

75 straipsnyje nurodytos statybinių medžiagų skleidžiamos gama spinduliuotės aktyvumo koncentracijos rodiklio apibrėžtis ir naudojimas

Taikant 75 straipsnio 2 dalį nustatomos nustatytų rūšių statybinių medžiagų pirminių radionuklidų Ra-226, Th-232 (ar jų skilimo produkto Ra-228) ir K-40 aktyvumo koncentracijos vertės.

Aktyvumo koncentracijos rodiklis I nustatomas pagal šią formulę:

$$I = C_{\text{Ra226}}/300 \text{ Bq/kg} + C_{\text{Th232}}/200 \text{ Bq/kg} + C_{\text{K40}}/3\,000 \text{ Bq/kg}$$

kur C_{Ra226} , C_{Th232} ir C_{K40} yra statybinėje medžiagoje esančių atitinkamų radionuklidų aktyvumo koncentracija (Bq/kg).

Rodiklis yra susijęs su gama spinduliuotės doze, kuri viršija įprastą ne patalpose patiriamą apšvitą ir apšvitą, patiriamą pastate, kurį statant naudota nurodyta statybinė medžiaga. Rodiklis taikomas statybinei medžiagai, o ne jos sudedamosioms dalims, išskyrus atvejus, kai šios sudedamosios dalys pačios yra statybinės medžiagos, kurios kaip tokios įvertinamos atskirai. Rodiklį taikant šioms sudedamosioms dalims, visų pirma liekanoms, gaunamoms pramonės subjektams perdirbant į statybines medžiagas gamtinės kilmės radioaktyviausias medžiagas, būtina taikyti atitinkamą skirstymo koeficientą. Medžiagoms, dėl kurių gali būti viršyti 75 straipsnio 1 dalyje nustatyti atskaitos lygiai, nustatyti kaip konservatyvi atrankos priemonė gali būti taikomas vieneto vertės aktyvumo koncentracijos rodiklis. Apskaičiuojant dozę reikia atsižvelgti į kitus veiksnius, pavyzdžiui, į medžiagos tankumą, sluoksnio storį ir į veiksnius, susijusius su pastato rūšimi, bei į numatomą medžiagos naudojimą (didelis kiekis arba nedidelis kiekis).

IX PRIEDAS

29 straipsnyje nurodytas informacinių duomenų, kurie turi būti pateikti su licencijos paraiškomis, orientacinis sąrašas

- a) Su apsauga ir sauga susijusios pareigos ir organizacinės priemonės.
 - b) Darbuotojų kompetencija, įskaitant informavimą ir mokymą.
 - c) Įrenginio ir spinduliuotės šaltinių konstrukcijos ypatybės.
 - d) Numatoma profesinė apšvita ir gyventojų apšvita įprastomis eksploataavimo sąlygomis.
 - e) Veiklos ir įrenginio saugos įvertinimas siekiant:
 - i) nustatyti, kas galėtų sukelti galimąją apšvitą arba atsitiktinę ir nenumatytąją medicininę apšvitą;
 - ii) įvertinti, kiek tai praktiškai įmanoma, galimosios apšvitos tikimybę ir dydį;
 - iii) įvertinti įdiegtų apsaugos ir saugos priemonių kokybę ir mastą, įskaitant inžinerines ypatybes ir administracines procedūras;
 - iv) apibrėžti eksploataavimo ribines vertes ir sąlygas.
 - f) Avarinės procedūros.
 - g) Techninė priežiūra, bandymai, patikrinimas ir aptarnavimas siekiant per visą spinduliuotės šaltinio ir įrenginio naudojimo trukmę užtikrinti nuolatinę jų atitiktį projektiniams reikalavimams, eksploataavimo ribinėms vertėms ir sąlygoms.
 - h) Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas ir jų šalinimo tvarka pagal taikomus reguliavimo reikalavimus.
 - i) Panaudotųjų šaltinių tvarkymas.
 - j) Kokybės laidavimas.
-

X PRIEDAS

43, 44 ir 51 straipsniuose nurodyta individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistema

BENDROSIOS NUOSTATOS

Valstybės narės sukurtą individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemą galima įgyvendinti kaip tinklą arba kaip nacionalinį dozių registrą. Ši duomenų sistema gali apimti individualiosios radiologinės stebėsenos dokumentų išdavimą komandiruotiems darbuotojams.

1. Valstybių narių apšvitą patiriančių darbuotojų individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemą sudaro šie skirsniai:
 - a) darbuotojo tapatybės duomenys;
 - b) darbuotojo medicininės priežiūros duomenys;
 - c) darbuotojo įmonės duomenys, o komandiruotų darbuotojų atveju – darbuotojo darbdavio duomenys;
 - d) apšvitą patiriančio darbuotojo individualiosios stebėsenos rezultatai.
2. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos imasi būtinų priemonių, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemos klastojimui, netinkamam naudojimui ar keitimui.

A. Į individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemą įtrauktini duomenys

3. Darbuotojo tapatybės duomenys, įskaitant darbuotojo:
 - a) pavardę;
 - b) vardą;
 - c) lytį;
 - d) gimimo datą;
 - e) pilietybę ir
 - f) unikalų atpažinimo numerį.
4. Įmonės duomenys yra jos pavadinimas, adresas ir unikalus atpažinimo numeris.
5. Duomenys apie darbuotojo įdarbinimą yra:
 - a) darbdavio pavadinimas, adresas ir unikalus atpažinimo numeris;
 - b) individualiosios stebėsenos pradžios data ir, jei žinoma, pabaigos data;
 - c) darbuotojo priskyrimas kategorijai pagal 40 straipsnį.
6. Apšvitą patiriančio darbuotojo individualiosios stebėsenos rezultatai apima oficialius dozių įrašus (metai, efektinė dozė (mSv), jeigu apšvita netolygi – įvairių kūno dalių lygiavertės dozės (mSv), ir, jeigu į organizmą patenka radionuklidų – kaupiamoji efektinė dozė (mSv).

B. Duomenys apie komandiruotus darbuotojus, kurie turi būti pateikti per individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemą

1. Prieš pradėdant bet kurią veiklą komandiruoto darbuotojo darbdavys, naudodamasis individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistema, perduoda įmonei toliau nurodytus duomenis:
 - a) duomenis apie komandiruoto darbuotojo įdarbinimą pagal A skirsnio 5 punktą;

- b) duomenis apie darbuotojo medicininę priežiūrą, kuriuos sudaro:
- i) darbuotojo medicininė klasifikacija pagal 46 straipsnį (tinkamas; tinkamas atsižvelgiant į tam tikras sąlygas; netinkamas);
 - ii) informacija apie visus darbo su spinduliuote apribojimus;
 - iii) paskutinio reguliaraus sveikatos patikrinimo data; ir
 - iv) rezultatų galiojimo laikotarpis.
- c) komandiruo to darbuotojo individualiosios apšvitos stebėsenos rezultatus pagal A skirsnio 6 punktą ir bent paskutinių penkerių kalendorinių metų, įskaitant einamuosius metus, rezultatus.
2. Užbaigus bet kurią veiklą į individualiosios radiologinės stebėsenos duomenų sistemą įmonė įtraukia toliau nurodytus duomenis arba pasirūpina, kad jie būtų įtraukti:
- a) veiklos vykdymo laikotarpį;
 - b) bet kurios komandiruo to darbuotojo gautos efektinės dozės įvertinimą (veiklos vykdymo laikotarpiu);
 - c) jeigu apšvita netolygi, įvairių kūno dalių lygiaverčių dozių įvertinimą;
 - d) jeigu į organizmą patenka radionuklidų – patekusio kiekio arba kaupiamosios efektinės dozės įvertinimą.

C. Individualiosios radiologinės stebėsenos dokumento nuostatos

1. Valstybės narės gali nuspręsti kiekvienam komandiruotam darbuotojui išduoti individualiosios radiologinės stebėsenos dokumentą.
 2. Šis dokumentas neperleidžiamas.
 3. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad darbuotojui tuo pačiu metu nebūtų išduotas daugiau nei vienas galiojantis individualiosios stebėsenos dokumentas.
 4. Be A ir B dalyse nurodytos informacijos, į dokumentą įtraukiamas išduodančiosios institucijos pavadinimas ir adresas bei išdavimo data.
-

XI PRIEDAS

69, 97 ir 98 straipsniuose nurodytos avarijų valdymo sistemos ir avarijų likvidavimo planai**A. Į avarijų valdymo sistemą įtrauktini elementai**

1. Galimų avarinės apšvitos situacijų ir susijusių gyventojų apšvitos ir avarinės profesinės apšvitos įvertinimas
2. Aiškus už parengties ir likvidavimo priemones atsakingų asmenų ir organizacijų pareigų paskirstymas
3. Atitinkamų lygmenų ir su konkrečiu įrenginiu ar žmogaus veikla susijusių avarijų likvidavimo planų parengimas
4. Patikimas ryšys ir veiksmingos bei našios bendradarbiavimo ir koordinavimo priemonės, taikomos įrenginyje ir atitinkamu vietoje, nacionaliniu bei tarptautiniu lygiais
5. Avarijas likviduojančių darbuotojų sveikatos apsauga
6. Avarijas likviduojančių darbuotojų ir visų kitų asmenų, kuriems pavedamos su avarijų likvidavimu susijusios pareigos ir įpareigojimai, išankstinio informavimo ir mokymo priemonės, įskaitant reguliarias pratybas
7. Avarijas likviduojančių darbuotojų individualiosios stebėsenos arba individualiųjų dozių vertinimo priemonės ir dozių registravimas
8. Gyventojų informavimo priemonės
9. Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas
10. Perėjimas nuo avarinės apšvitos situacijos prie esamosios apšvitos situacijos, įskaitant atkūrimo ir taisomąsias priemones

B. Į avarijų likvidavimo planą įtrauktini elementai

Avarinė parengtis:

1. Gyventojų apšvitos atskaitos lygiai, atsižvelgiant į I priede nustatytus kriterijus
2. Avarinės profesinės apšvitos atskaitos lygiai, atsižvelgiant į 53 straipsnį
3. Gyventojų, kurie, susiklosčius įvairiems tikėtiniems įvykiams ir susijusiems scenarijams gali patirti apšvitą, optimalios apsaugos strategijos
4. Iš anksto apibrėžti konkrečių apsaugos priemonių bendrieji kriterijai
5. Nustatytieji priežastiniai veiksniai ar veiklos kriterijai, pavyzdžiui, vietos sąlygų stebiniai ir rodikliai
6. Skubaus už avarinės parengties ir likvidavimo priemones atsakingų organizacijų ir visų kitų valstybių narių bei trečiųjų valstybių, kurios gali būti susijusios su avarija arba kurioms avarija gali turėti poveikio, veiklos koordinavimo priemonės
7. Avarijų likvidavimo plano peržiūros ir patikslinimo siekiant atsižvelgti į pasikeitimus ar patirtį, įgytą pratybų metu ir įvykiams įvykiams, priemonės

Iš anksto nustatoma, kokia tvarka šie elementai būtų tikslinami, prireikus, susiklosčius avarinės apšvitos situacijai, kad būtų galima prisitaikyti prie vyraujančių sąlygų, kurios likvidavimo etapu kinta

Avarijų likvidavimas:

Avarinės apšvitos situacijos likvidavimas – tai toliau išvardytų parengties priemonių, tačiau jomis neapsiribojant, įgyvendinimas laiku:

1. Skubus apsaugos priemonių įgyvendinimas, jeigu įmanoma, dar prieš susidarant bet kokiai apšvitai

2. Strategijų ir įgyvendintų veiksmų veiksmingumo įvertinimas ir prireikus jų pritaikymas atsižvelgiant į vyraujančią situaciją
 3. Dozių lyginimas su taikomu atskaitos lygiu, ypač daug dėmesio skiriant toms grupėms, kurių gaunamos dozės viršija atskaitos lygį
 4. Tolesnių apsaugos strategijų įgyvendinimas, prireikus remiantis vyraujančiomis sąlygomis ir turima informacija.
-

XII PRIEDAS

70 ir 71 straipsniuose nurodytas gyventojų informavimas apie sveikatos apsaugai taikytinas priemonės ir veiksmus, kurių turi būti imtasi įvykus avarijai**A. Informacija, kuri turi būti iš anksto pateikta gyventojams, kurie, tikėtina, kad nukentėtų įvykus avarijai:**

1. Pagrindiniai duomenys apie radioaktyvumą ir jo poveikį žmonėms bei aplinkai
2. Įvairių rūšių avarijos ir jų padariniai gyventojams bei aplinkai
3. Neatidėliotinos priemonės, skirtos gyventojams išpėti, juos apsaugoti ir jiems padėti įvykus avarijai
4. Atitinkama informacija apie veiksmus, kurių gyventojai turi imtis įvykus avarijai

B. Informacija, kuri turi būti pateikiama avarijos paveiktiems gyventojams

1. Remiantis iš anksto valstybių narių parengtu avarijų likvidavimo planu, įvykus avarijai faktiškai paveiktiems gyventojams nedelsiant ir reguliariai pateikiama:
 - a) informacija apie įvykusios avarijos rūšį ir, jeigu įmanoma, jos ypatybes (pavyzdžiui, jos kilmę, mastą ir galimą raidą);
 - b) rekomendacijos dėl apsaugos priemonių, kurios, atsižvelgiant į avarijos rūšį, gali:
 - i) apimti: tam tikrų maisto produktų ir vandens, jeigu jie galėtų būti užteršti, vartojimo apribojimą, paprastas higienos ir deaktyvavimo taisykles, rekomendacijas neiti į lauką, apsauginių medžiagų platinimą ir naudojimą, evakavimo priemonės;
 - ii) prireikus pridedamus specialius išpėjimus tam tikroms gyventojų grupėms;
 - c) pranešimai, kuriais rekomenduojama vykdyti kompetentingos valdžios institucijos pateiktus nurodymus ar prašymus.
2. Jeigu prieš įvykstant avarijai skelbiamas išpėjamasis etapas, gyventojai, kurie galėtų būti paveikti, informuojami ir jiems teikiamos rekomendacijos šiuo etapu, pavyzdžiui:
 - a) atitinkami gyventojai raginami naudotis atitinkamais ryšių kanalais;
 - b) teikiamos parengiamosios konsultacijos žmonėms, kurioms nustatyta konkreti kolektyvinė atsakomybė;
 - c) teikiamos rekomendacijos konkrečių poveikį patiriančioms profesinėms grupėms.
3. Jeigu užtenka laiko, teikiant šią informaciją ir rekomendacijas kartu primenami pagrindiniai faktai apie radioaktyvumą ir jo poveikį žmonėms bei aplinkai.

XIII PRIEDAS

75 straipsnyje nurodytas statybinių medžiagų, į kurių skleidžiamą gama spinduliuotę reikėtų atsižvelgti, rūšių orientacinis sąrašas

1. Gamtinės kilmės medžiagos

- a) Aliuminio skalūnai.
- b) Statybinės medžiagos ar gamtoje aptinkami vulkaninės kilmės priedai, pavyzdžiui:
 - granitoidai (pavyzdžiui, granitai, sienitas ir ortogneisas);
 - porfyrai;
 - vulkaninis tufas;
 - pucolanai (pucolanų pelenai);
 - lava.

2. Medžiagos, kurių sudėtyje yra pramonės subjektams perdirbant gamtinės kilmės radioaktyvias medžiagas esančių liekanų, pavyzdžiui:

- lakieji pelenai;
 - fosfogipsas;
 - fosforo šlakas;
 - alavo šlakas;
 - vario šlakas;
 - raudonasis dumblas (aliuminio gamybos atliekos);
 - plieno gamybos atliekos.
-

89 straipsnyje nurodyta didelio aktyvumo uždaryjū šaltinių (DAUŠ) įrašuose pateiktina informacija

STANDATINIS DIDELIO AKTYVUMO UŽDARŪJŲ ŠALTINIŲ (DAUŠ) ĮRAŠŲ LAPAS (neprivalomi įrašai pažymėti kursyvu)		
1. DAUŠ identifikavimo numeris Gamintojo prietaiso numeris: Naudojimo sritis:	2. Licenciją turinčios įmonės identifikavimas Pavadinimas: Adresas: Šalis: Gamintojas ☐ Tiekėjas ☐ Naudotojas ☐	3. DAUŠ buvimo vieta (naudojimo ar saugojimo), jei ne ta pati, kaip 2 punkte. Pavadinimas: Adresas: Šalis: Stacionarus naudojimas ☐ Laikymas ☐ Judrus naudojimas ☐
4. Įrašų registravimas Registracijos pradžios data: Registracijos perkėlimo į ankstesnę bylą data:	5. Licencija Numeris: Išdavimo data: Galioja iki:	6. DAUŠ naudojimo kontrolė Data: Data: Data: Data: Data: Data: Data: Data: Data: Data: Data:
7. DAUŠ charakteristikos Pagaminimo metai: Radionuclide: Pagaminimo dieną vykdyta veikla: Orientacinė veiklos data: Gamintojas ir (arba) tiekėjas (*): Pavadinimas: Adresas: Šalis:	8. DAUŠ gavimas Gavimo data: Gauta iš: Pavadinimas: Adresas: Šalis: Gamintojas ☐ Tiekėjas ☐ Kitas naudotojas ☐	9. DAUP perdavimas Perdavimo data: Perduota: Pavadinimas: Adresas: Šalis: Licenzijos numeris: Išdavimo data: Date of expiry: Gamintojas ☐ Tiekėjas ☐ Kita įmonė ☐ Ilgalaikio saugojimo ir šalinimo objektas ☐
Fizinės ir cheminės charakteristikos Šaltinio rūšies identifikavimas: Kapsulės identifikavimas: ISO klasifikacija: ANSI klasifikacija: Šaltinio kategorija pagal TATENA: Neutronų šaltinis: Taip ☐ Ne ☐ Neutronų šaltinio įrenginys: Neutronų srautas:		10. Papildomas informacija Praradimas ☐ Praradimo data: Vagystė ☐ Vagystės data: Surasta: Taip ☐ Ne ☐ Data: Vieta: Kita informacija:

(*) Jeigu šaltinio gamintojas yra įsisteigęs ne Sąjungoje, gali būti nurodomas importuotojo ir (arba) tiekėjo pavadinimas ir adresas.

XV PRIEDAS

91 straipsnyje nurodyti už didelio aktyvumo uždarąjį šaltinį atsakingoms įmonėms taikomi reikalavimai

Kiekviena už didelio aktyvumo uždarąjį šaltinį atsakinga įmonė:

- a) užtikrina, kad būtų reguliariai atliekami reikiami bandymai, pavyzdžiui, tarptautiniais standartais grindžiami sandarumo bandymai, siekiant patikrinti ir išlaikyti kiekvieno šaltinio vientisumą;
 - b) tam tikrais laiko tarpais, kuriuos gali nustatyti valstybės narės, reguliariai patikrina, kad kiekvienas šaltinis ir, jeigu reikia, įranga su įmontuotu šaltiniu, tebebūtų jo naudojimo arba saugojimo vietoje ir akivaizdžiai būtų geros būklės;
 - c) užtikrina, kad kiekvienam stacionariajam ir mobiliajam šaltiniui būtų taikomos reikiamos dokumentuotos priemonės, pavyzdžiui, parengiami rašytiniai protokolai ir procedūros, siekiant užkirsti kelią neteisėtai prieigai prie šaltinio, jo praradimui ar vagystei arba gaisro sukeltam pažeidimui;
 - d) kompetentingai valdžios institucijai nedelsdama praneša apie šaltinio praradimą, vagystę, nutekėjimą ar neteisėtą naudojimą, pasirūpina, kad kiekvieno šaltinio vientisumas būtų patikrintas po kiekvieno įvykio, įskaitant gaisrą, galėjusio pažeisti šaltinį ir, jeigu reikia, apie šį patikrinimą ir taikytas priemones informuoja kompetentingą valdžios instituciją;
 - e) kiekvieną panaudotą šaltinį grąžina tiekėjui ar nustojus jį naudoti nedelsdama atiduoda jį ilgalaikiam saugojimui arba šalinimui arba perduoda jį kitai įgaliotai įmonei, jeigu su kompetentinga valdžios institucija nesusitariama kitaip;
 - f) prieš perdavimą įsitikina, kad gavėjas turėtų atitinkamą licenciją;
 - g) nedelsdama kompetentingai valdžios institucijai praneša apie kiekvieną avariją ar incidentą, kuriam įvykus sukeliama nenumatyta darbuotojų ar gyventojų apšvita.
-

XVI PRIEDAS

91 straipsnyje nurodytas didelio aktyvumo uždaryjų šaltinių identifikavimas ir žymėjimas

1. Gamintojas arba tiekėjas užtikrina, kad:
 - a) kiekvienam didelio aktyvumo uždaryjam šaltiniui būtų suteiktas unikalus numeris. Šis numeris, jeigu praktiškai įmanoma, išgraviruojamas ar išspaudžiamas šaltinyje.

Numeris taip pat išgraviruojamas ar išspaudžiamas šaltinio konteineryje. Jeigu tai neįmanoma arba jeigu naudojami daugkartiniai gabenimo konteineriai, ant šaltinio konteinerio pateikiama bent informacija apie šaltinio pobūdį;
 - b) šaltinio konteineris ir, jeigu praktiškai įmanoma, šaltinis ženklintas ir žymimas atitinkamu ženklu, kuriuo žmonės išpėjami apie spinduliuotės pavojų.
 2. Gamintojas pateikia kiekvieno pagaminto šaltinio konstrukcijos tipo nuotrauką ir tipinio šaltinio konteinerio nuotrauką.
 3. Įmonė užtikrina, kad prie kiekvieno didelio aktyvumo uždarojo šaltinio būtų pridėta rašytinė informacija, kurioje būtų nurodyta, kad šaltinis identifikuotas ir paženklintas laikantis 1 punkto reikalavimų, ir kad 1 punkte nurodytas ženklintas ir žymėjimas būtų įskaitomas. Su informacija prireikus pateikiamos šaltinio, jo konteinerio, gabenimo pakuotės, prietaiso ir įrangos nuotraukos.
-

XVII PRIEDAS

100 straipsnyje nurodytas esamųjų apšvitų situacijų rūšių orientacinis sąrašas

- a) Apšvita, kuri sukeliama zonas užteršus liekamąja radioaktyviąja medžiaga, susidariusia:
- i) dėl praeityje vykdytos veiklos, kuriai niekada netaikyta reguliuojamoji kontrolė ar kuri nebuvo reglamentuojama laikantis šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų;
 - ii) dėl avarijos po to, kai avarinės apšvitų situacija buvo paskelbta pasibaigusia, kaip numatyta pagal avarijų valdymo sistemos nuostatas;
 - iii) dėl praeityje vykdomą veiklą, už kurią įmonė jau nebėra teisiškai atsakinga, atsiradusių liekanų.
- b) Gamtinės kilmės spinduliuotės šaltinių sukelta apšvita, įskaitant:
- i) radono ir torono sukeltą apšvitą patalpose, kuri patiriama darbo vietose, gyvenamuosiuose pastatuose ir kituose pastatuose;
 - ii) statybinių medžiagų sukeltą išorinę apšvitą patalpose.
- c) Apšvita, kurią sukelia prekės, išskyrus maisto produktus, gyvūnų pašarus ir geriamąjį vandenį, kurių sudėtyje yra:
- i) radionuklidų iš a punkte nurodytų užterštų zonų arba
 - ii) gamtinės kilmės radionuklidų.
-

XVIII PRIEDAS

54, 74 ir 103 straipsniuose nurodytas elementų, į kuriuos turi būti atsižvelgta rengiant nacionalinį su radono sukeliama apšvita susijusios ilgalaikės rizikos valdymo veiksmų planą, orientacinis sąrašas

- 1) Su radono koncentracija patalpose arba dirvožemio dujų koncentracija susijusių tyrimų atlikimo strategija siekiant apskaičiuoti radono koncentracijos patalpose pasiskirstymą, tvarkyti matavimo duomenis ir nustatyti kitus atitinkamus parametrus (pavyzdžiui, dirvožemio ir uolienų rūšis, pralaidumą ir radžio-226 kiekį uolienose ar dirvožemyje).
- 2) Metodai, duomenys ir kriterijai, naudojami apibrėžiant zonas ar nustatant kitus parametrus, kurie gali būti naudojami kaip konkretūs situacijų, susijusių su galimai didele radono sukelta apšvita, rodikliai.
- 3) Darbo vietų ir visuomeninių pastatų, pavyzdžiui, mokyklų, po žeme įrengtų darbo vietų, ir tam tikrose zonose esančių darbo vietų bei visuomeninių pastatų, kuriuose reikia atlikti matavimus remiantis rizikos vertinimu, pavyzdžiui, įskaitant buvimo juose valandas, rūšių identifikavimas.
- 4) Gyvenamiesiems pastatams ir darbo vietoms taikomų atskaitos lygių nustatymo pagrindas. Jei taikoma, įvairių paskirčių pastatams (gyvenamiesiems pastatams, visuomeniniams pastatams, darbo vietoms), taip pat esamiems ir naujiems pastatams taikomų įvairių atskaitos lygių nustatymo pagrindas.
- 5) Pareigų (vyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų) paskirstymas, koordinavimo mechanizmai ir turimi veiksmų plano įgyvendinimo išteklių.
- 6) Gyvenamuosiuose pastatuose radono sukeltos apšvitos mažinimo ir pirmenybės teikimo 2 punkte nurodytų situacijų sprendimui strategija.
- 7) Strategijos, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos po statybų vykdyti taisomuosius veiksmus.
- 8) Strategija, įskaitant metodus ir priemones, skirta užkirsti kelią radonui patekti į naujus pastatus, įskaitant didelį radono kiekį išskiriančių statybinių medžiagų identifikavimą.
- 9) Veiksmų plano peržiūrų tvarkaraščiai.
- 10) Informavimo strategija, kuria siekiama gerinti gyventojų informuotumą ir informuoti vietas lygiu sprendimus priimančius asmenis, darbdavius ir darbuotojus apie radono keliamą riziką, įskaitant susijusią su rūkymu.
- 11) Matavimo metodų ir priemonių bei taisomųjų priemonių gairės. Taip pat matavimo ir taisomųjų paslaugų teikėjų akreditavimo kriterijų aptarimas.
- 12) Atitinkamais atvejais, finansinės paramos teikimas su radonu susijusių tyrimų vykdymui ir taisomųjų priemonių taikymui, visų pirma privačiuose gyvenamuosiuose pastatuose, kuriuose nustatyta labai didelė radono koncentracija.
- 13) Ilgalaikiai su radono sukelta apšvita susijusios plaučių vėžio rizikos (rūkantiems ir nerūkantiems) mažinimo tikslai.
- 14) Atitinkamais atvejais, kitų susijusių klausimų ir atitinkamų programų, pavyzdžiui, energijos taupymo ir oro kokybės patalpose programų, aptarimas.

XIX PRIEDAS

107 straipsnyje nurodyta atitikties lentelė

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
1 straipsnis	1 straipsnis	1 straipsnis	54 straipsnis	1 straipsnis	
2 straipsnio 1 dalis			2 straipsnio 1 dalis, 40 straipsnio 1 dalis, 48 straipsnio 1 dalis		
2 straipsnio 2 dalies a punktas			2 straipsnio 1 dalies a punktą		
2 straipsnio 2 dalies b punktas			2 straipsnio 1 dalies b punktą		
2 straipsnio 2 dalies c punktas			2 straipsnio 2 dalis, 40 straipsnis		
2 straipsnio 2 dalies d punktas			2 straipsnio 3 dalis, 40 straipsnis		
2 straipsnio 2 dalies e punktas			2 straipsnio 3 dalis 48 straipsnio 1 dalis		
3 straipsnis			2 straipsnio 4 dalis		
4 straipsnis	2, 3, 4 straips- niai	2 straipsnis	1 straipsnis	1, 2 straipsniai	2 straipsnis
5 straipsnis					
5 straipsnio a punktą			6 straipsnio 1 dalis 48 straipsnio 2 dalis		
5 straipsnio b punk- tas			6 straipsnio 3 dalies a punktą 48 straipsnio 2 dalis		
5 straipsnio c punktą			6 straipsnio 3 dalies b punktą, 6 straipsnio 4 dalis		
6 straipsnio 1 dalis			7 straipsnio 1 ir 2 dalis		
6 straipsnio 1 dalies a punktą					
6 straipsnio 1 dalies b punktą					
6 straipsnio 1 dalies c punktą				4 straipsnio 2 dalies b punk- tas, 4 straipsnio 4 dalies a punktą	
6 straipsnio 2 dalis					
7 straipsnis			48 straipsnio 2 dalis		
8 straipsnis			8 straipsnis		
9 straipsnio 1 dalis					
9 straipsnio 2 dalis			9 straipsnio 1 dalis		
9 straipsnio 3 dalis			9 straipsnis 2 dalis		
10 straipsnis			10 straipsnis		
11 straipsnio 1 dalis			11 straipsnio 1 dalis		
11 straipsnio 2 dalis			11 straipsnio 2 dalis		

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
11 straipsnio 3 dalis			11 straipsnio 2 dalis		
11 straipsnio 4 dalis			11 straipsnio 3 dalis		
12 straipsnis			13 straipsnis		
13 straipsnis			15, 16 straipsniai		
14 straipsnio 1 dalis					
14 straipsnio 2 dalis				7 straipsnio 1 ir 3 dalys	
14 straipsnis 3 dalis					
15 straipsnio 1 dalis			22 straipsnio 1 dalies a punktas		
15 straipsnis 2 dalis			22 straipsnio 1 dalies b punktas		
15 straipsnio 3 dalis			22 straipsnio 1 dalies b punktas		
15 straipsnio 4 dalis			22 straipsnio 2 dalis		
15 straipsnio 5 dalis					8 straipsnio 1 dalis
16 straipsnis					8 straipsnio 2 dalis
17 straipsnio 1 dalis	7 straipsnio 1 dalis		50 straipsnio 3 dalis		
17 straipsnio 2 dalis	7 straipsnio 2 dalis				
17 straipsnis 3 dalis					
17 straipsnio 4 dalis					
18 straipsnis				7 straipsnis	
19 straipsnio 1 dalis			6 straipsnio 1 dalis		
19 straipsnio 2 dalis			6 straipsnio 2 dalis		
19 straipsnis 3 dalis					
19 straipsnio 4 dalis					
20 straipsnis					
21 straipsnis			6 straipsnio 5 dalis		
22 straipsnis				3 straipsnio 1 dalies d punktas 4 straipsnio 2 dalies c punktas 5 straipsnio 4 dalis	
23 straipsnis			40 straipsnio 2 dalis		
24 straipsnis			4 straipsnio 3 dalis 41 straipsnis		
25 straipsnis		3 straipsnis	3 straipsnio 1 dalis		
26 straipsnis			3 straipsnio 2 dalis		
27 straipsnio 1 dalis					
27 straipsnio 2 dalis			4 straipsnio 2 dalis		
27 straipsnio 3 dalis					

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
28 straipsnio a, b, c, e, f punktai			4 straipsnio 1 dalis		
28 straipsnio d punktas					3 straipsnio 1 dalis
29 straipsnis					
30 straipsnio 1 dalis			5 straipsnio 1 dalis		
30 straipsnio 2 dalis			5 straipsnio 2 dalis		
30 straipsnio 3 dalis					
30 straipsnio 4 dalis					
31 straipsnio 1 dalis			23 straipsnio 1 dalis		
31 straipsnio 2 dalis					
31 straipsnio 3 dalis					
31 straipsnio 4 dalis					
32 straipsnis			17 straipsnio a, c, d ir e punktai		
33 straipsnis			39 straipsnis		
34 straipsnis			23 straipsnio 2 dalis		
35 straipsnio 1 dalis			18 straipsnio 1 dalis		
35 straipsnio 2 dalis					
35 straipsnio 3 dalis			42 straipsnis		
36 straipsnio 1 dalis			17 straipsnio b punktas		
36 straipsnio 2 dalis			18 straipsnio 2 ir 3 dalys		
36 straipsnio 3 dalis			18 straipsnio 4 dalis		
37 straipsnis			19 straipsnis		
38 straipsnis			20 straipsnis		
39 straipsnis			24 straipsnis		
40 straipsnio 1 dalis			21 straipsnis		
40 straipsnio 2 dalis					
41 straipsnis			25 straipsnis		
42 straipsnis			26 straipsnis		
43 straipsnis			28 straipsnis		
44 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktai			29 straipsnio 1 dalis		
44 straipsnio 1 dalies d punktas		4 straipsnio 2 dalis			
44 straipsnio 2 dalis			38 straipsnio 2 dalis		

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
44 straipsnio 3 dalis			29 straipsnio 2 dalis		
44 straipsnio 4 dalis					
44 straipsnio 5 dalis			29 straipsnio 3 dalis		
44 straipsnio 6 dalis			38 straipsnio 5 dalis		
45 straipsnio 1 dalis			30 straipsnis		
45 straipsnio 2 dalis			31 straipsnio 1 dalis		
45 straipsnio 3 dalis			31 straipsnio 2 dalis		
45 straipsnio 4 dalis			31 straipsnio 3 dalis		
46 straipsnis			32 straipsnis		
47 straipsnis			33 straipsnis		
48 straipsnis			34 straipsnis		
49 straipsnio 1 dalis			36 straipsnis		
49 straipsnio 2 dalis			35 straipsnio 1 dalis		
49 straipsnio 3 dalis			35 straipsnio 2 dalis		
50 straipsnis			37 straipsnis		
51 straipsnio 1 dalis		4 straipsnio 1 dalis			
51 straipsnio 2 dalis		6 straipsnio 1 dalis			
51 straipsnio 3 dalis		6 straipsnio 2 dalis			
51 straipsnio 4 dalis		5 straipsnis			
51 straipsnio 5 dalis		7 straipsnis			
52 straipsnio 1 dalis			12 straipsnio 1 dalis		
52 straipsnio 2 dalis			12 straipsnio 2 dalis		
52 straipsnio 3 dalis					
53 straipsnis			52, 27 straipsniai		
54 straipsnis					
55 straipsnis				3 straipsnis	
56 straipsnis				4 straipsnis	
57 straipsnio 1 dalies a ir c punktai				5 straipsnio 1 ir 2 dalys	
57 straipsnio 1 dalies b ir d punktai					
57 straipsnio 2 dalis				5 straipsnio 3 dalis	
58 straipsnio a, c, d, e ir f punktai				6 straipsnis	
58 straipsnio b dalis					

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
59 straipsnis				7 straipsnis	
60 straipsnio 1 dalis				8 straipsnio 2 dalis	
60 straipsnio 2 dalis				8 straipsnio 3 dalis	
60 straipsnio 3 dalies a punktas				8 straipsnio 4 ir 5 dalys	
60 straipsnio 3 dalies c punktas				8 straipsnio 6 dalis	
60 straipsnio 3 dalies b, d ir e punktai					
61 straipsnis				9 straipsnis	
62 straipsnis				10 straipsnis	
63 straipsnio a punktas				11 straipsnis	
63 straipsnio b–f punktai					
64 straipsnis				12 straipsnis	
65 straipsnis			43, 44 straipsniai		
66 straipsnis			45 straipsnis		
67 straipsnis					
68 straipsnis			47 straipsnis		
69 straipsnis			51 straipsnio 1–4 dalys		
70 straipsnis	5 straipsnis				
71 straipsnis	6 straipsnis				
72 straipsnis					
73 straipsnis			53 straipsnis		
74 straipsnis					
75 straipsnis					
76 straipsnis					13 straipsnis
77 straipsnis					
78 straipsnis					
79 straipsnio 1 dalis			38 straipsnio 3 dalis		
79 straipsnio 2 dalis					
79 straipsnio 3 dalis					
80 straipsnis			31 straipsnio 1 dalis		
81 straipsnis					
82 straipsnis					
83 straipsnis					

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
84 straipsnio 1 dalis			38 straipsnio 4 dalis		
84 straipsnio 2 ir 3 dalys					
85 straipsnis					
86 straipsnio 1 dalis					
86 straipsnio 2 dalis					5 straipsnio 1 dalis
86 straipsnio 3 dalis					4 straipsnis
86 straipsnio 4 dalis					6 straipsnio d punktas
87 straipsnis					3 straipsnio 2 dalis
88 straipsnis					3 straipsnio 3 dalis
89 straipsnis					5 straipsnio 2 dalis
90 straipsnis					5 straipsnio 3 ir 4 dalys
91 straipsnio 1 dalis					6 straipsnis
91 straipsnio 2 dalis					7 straipsnis
92 straipsnio 1 dalis					
92 straipsnio 2 dalis					9 straipsnio 3 dalis
92 straipsnio 3 dalis					9 straipsnio 2 dalis
93 straipsnis					
94 straipsnio 1 dalis					9 straipsnio 1 dalis
94 straipsnio 2 dalis					9 straipsnio 4 dalis
95 straipsnis					10 straipsnis
96 straipsnis					
97 straipsnis			50 straipsnio 1 dalis, 49 straipsnis		
98 straipsnis			50 straipsnio 2 dalis		
99 straipsnio 1 dalis			50 straipsnio 4 dalis		
99 straipsnio 2 dalis			51 straipsnio 5 dalis		
99 straipsnio 3 dalis					11 straipsnis
100 straipsnis					
101 straipsnis					
102 straipsnis					
103 straipsnis					
104 straipsnis			38 straipsnio 1 dalis 46 straipsnis	13 straipsnis	12 straipsnis
105 straipsnis					

Ši direktyva	89/618/ Euratomas	90/641/ Euratomas	96/29/ Euratomas	97/43/ Euratomas	2003/122/ Euratomas
106 straipsnis	12 straipsnis	8 straipsnis	55 straipsnis	14 straipsnis	16 straipsnis
107 straipsnis			56 straipsnis	15 straipsnis	
108 straipsnis					18 straipsnis
109 straipsnis	13 straipsnis	9 straipsnis	57 straipsnis	16 straipsnis	19 straipsnis
I priedas					
II priedas			II priedas		
III priedas					I priedas
IV priedas					
V priedas					
VI priedas					
VII priedas			I priedas		
VIII priedas					
IX priedas					
X priedas		I ir II priedai			
XI priedas					
XII priedas	I ir II priedai				
XIII priedas					
XIV priedas					II priedas
XV priedas					6 straipsnis
XVI priedas					7 straipsnis
XVII priedas					
XVIII priedas					
XIX priedas					
	8, 9, 10, 11 straipsniai		14 straipsnis	8 straipsnio 1 dalis	5 straipsnio 5 dalis, 5 straipsnio 6 dalis, 14, 15, 17 straipsniai